Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B013, B014 **Tantárgy neve**: Ószövetségi bevezetés [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Introduction to the Old Testament [1, 2]	**Kreditértéke:** 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3., 4.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: B031-A Bibliaismeret [2] [2]: B013 Ószövetségi bevezetés [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tantárgy célja az, hogy a hallgatók megismerkedjenek az ószövetségi bibliai könyvek irodalomtörténeti kérdéseivel (kánon, szöveg- és formatörténet, az egyes iratok és iratcsoportok szerkezete, előállása és tanítása, illetve ezeknek a témaköröknek a kutatástörténeti eredményei). Ezek az ismeretek lehetővé teszik a hallgatók számára azt, hogy az adott könyvet történeti-kritikai exegéziséhez a szükséges alapvető háttér információk birtokában és az alapvető szakirodalom ismeretében kezdhessenek neki, illetve azt, hogy az ószövetségi kommentárok, exegetikai monográfiák és tanulmányok hatalmas anyagában önálló kutatásaik során tájékozódni tudjanak.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:
Kustár Z.: Bevezetés az Ószövetség irodalmába. Az Ószövetség könyveinek előállása, tanítása és keresztyén üzenete, Kálvin János Kiadó, Budapest, 2025, ISBN: 978-963-558-565-6.

További ajánlott irodalom:
Cziglányi Zs.: *Az Ószövetség története*, 2., javított kiadás, META Egyesület, Pécs, 2018, ISBN: 978-615-81155-0-6.
Pecsuk O. (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*, 2., javított kiadás, Kálvin János Kiadó, Budapest, 2016, ISBN: 978-963-558-331-7.

Rózsa H.: Bevezetés az Ószövetség könyveibe. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe, Szent István Társaság, Budapest, 2016, ISBN: 978-963-277-602-6.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Szaktárgyi felkészültségével kapcsolatban önreflexióra és önkorrekcióra képes.

c) attitűdje

- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kustár Zoltán, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Dr. Németh Áron, egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Ószövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B023, B024 **Tantárgy neve**: Újszövetségi bevezetés [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Introduction to the New Testament [1, 2]	**Kreditértéke:** 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: szünopszisok.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** rövid szövegelemzések, témakidolgozások.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3., 4.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: B031-A Bibliaismeret [2] [2]: B023 Újszövetségi bevezetés [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Az első félévben az Újszövetség kialakulásának történetével foglalkozunk (iratok, kánon), majd a Páli leveleket vesszük sorra, áttekintve a keletkezés körülményeit, főbb teológiai tanításait, végül a félévet a deuteropáli levelek zárják. A II. félévben a Templom pusztulása utáni iratok áttekintésével folytatjuk a bevezetéstani vizsgálatot. A szinoptikus evangéliumok keletkezésének kérdésétől jutunk el a félév során a Jelenések könyvéig. Minden egyes irat esetében igyekszünk meghatározni a szerző kilétét, a keletkezés idejét, helyét, a címzettek körét és a könyvek legfőbb teológiai gondolatait, valamint az azokban felhasznált forrásokat. A tantárgy célja, hogy a hallgatók minden egyes bibliai könyv esetében tisztában legyenek a szöveg megértéséhez elengedhetetlenül szükséges információkkal (ki írta? kinek? mikor? mért? miről?).

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban.
A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban négy zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatokat legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli kollokviumra jelentkezhet.
A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A vizsga egy A és egy B tételből áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az A, mind pedig a B tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására

van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.
A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.
Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles" (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató "jó" (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon.

Szigorlati szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga során a tétel egy "A" és egy "B" tétel-részből áll. Az adott félév tételsorát az adott félévre érvényes tárgytematika rögzíti. A hallgató az "A" és a "B" tétel-részt egy közös cédulán / két külön cédulán húzza ki, majd legalább 20, legfeljebb 40 perc készülési idő áll a rendelkezésére, hogy a feleletét kidolgozza. A vizsga a szigorlati bizottság előtt zajlik; a bizottság legalább két tagjának a felelet teljes ideje alatt a vizsgán jelen kell lennie.
A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az "A", mind pedig a "B" tétel-részt legalább elégséges szinten teljesítette. A két felelet együttes átlagos időtartama 20/30/40 perc. A vizsga során egy póttétel húzására van lehetőség: amennyiben az első tétel "A" vagy "B" tétel-részéből a feleletet a bizottság elfogadta, úgy a póttételből csak a nem teljesített tétel-részt kell megismételni. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Carson, D. A. – Moo, D. J.: Bevezetés az Újszövetségbe, KIA, Budapest, 2007, ISBN: 978-963-9390-44-7.

Balla P.: Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar Újszövetségi Tanszék, Budapest, 2005, ISBN: 963-857-857-2.

Varga Zs.: Újszövetségi bevezetés, Református Zsinati Iroda Doktorok Kollégiumának Főtitkári Hivatala, Budapest, 2000, ISBN: 963-8360-43-7.

Órai anyag jegyzete a diákság honlapján
(http://www.diaksag.ttre.hu/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id =17:sz-bevezets&Itemid=205)

További ajánlott irodalom:

Peres I.: Az Újszövetség irodalma, Selye János Egyetem, Komárno, 2005, ISBN: 978-80-969251-6-4.

Schnelle, U.: *Einleitung in das Neue Testament*, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1994, ISBN: 3-525-03286-2

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.

- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Szaktárgyi felkészültségével kapcsolatban önreflexióra és önkorrekcióra képes.

c) attitűdje

- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Ledan-Muntean István, adjunktus, PhD**,** dr.habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Dr. Ledan-Muntean István, adjunktus, PhD, dr.habil.

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Újszövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B030-A, B031-A **Tantárgy neve**: Bibliaismeret [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Bible knowledge [1, 2]	**Kreditértéke:** 5, 5
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 60, 60 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: előadás, önálló és csoportos szövegelemzés, hallgatói előadás, csoportos beszámoló.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** tesztek, félév közepén zárthelyi dolgozat (ezeken a részvétel nem kötelező, részletesen lásd lentebb).	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1., 2.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: B030-A Bibliaismeret [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A teológiai tanulmányok folytatásához nélkülözhetetlen bibliaismeret megszerzése. A hallgatók megszerzik a kellő jártasságot a Szentírás önálló és csoportos tanulmányozásához. Megismerik a bibliai történetek legfontosabb összefüggéseit és a bibliai irodalom egymásra épülő részeit. Alapozó tárgy, tehát a hallgatók képessé válnak az elmélyült, magas szintű biblikus tanulmányok folytatására.

1. Rövid, átfogó bevezetés a Szentírás tanulmányozásához (bibliai nyelvek, helyszínek, könyvek keletkezési folyamata, út a kanonizálás felé; nemzeti nyelvű bibliák.)
2. A Tóra. (1-5Móz)
3. Könyvek a választott nép történetéről. (Józs, Bír, Ruth. 1-2Sám, 1-2Kir, 1-2 Krón. Ezsdr, Neh, Eszt)
4. Költői szövegek és bölcsességirodalom az Ószövetségben. (Költői szövegek a történeti könyvekben; Zsolt, Jób, Péld, Préd, Én, JSír)
5. A prófétai irodalom. (Az Ószövetség prófétai könyvei)
6. Az evangéliumok. (Mt, Mk, Lk, Jn)
7. Az egyház az Újszövetségben. (ApCsel, Pál, deutero-Páli levelek, pásztori levelek, kat. levelek)
8. Az újszövetségi apokaliptika. (Jel)

Számonkérési és értékelési rendszer:

Kollokvium, ami az évközi számonkérések során nyújtott teljesítmény alapján kiváltható.
A hallgatók lehetőséget kapnak a kollokvium kiváltására, a memoriterek felmondásának kivételével. A félév során megtanulandó memoriterek listáját az oktató a félév elején közli a hallgatókkal. A kollokvium kiváltása érdekében a hallgatók félévente három tesztet és egy félév-közepi zárthelyi dolgozatot írhatnak. A tesztek 12-15 kérdést tartalmaznak, ezek mindegyike feleletválasztási lehetőséget kínál (négy válasz). A tesztek időkerete: 15 perc. A zárthelyi dolgozat esetében különböző kérdésekre kell megadott, egyértelműen jelzett terjedelmi keretek között

választ megfogalmazni (rövid, néhány mondatos feleletek a kérdések nagy részében, ill. max. egy oldalban kell kifejteni a választ dolgozatonként egy kérdés esetén). A zh. időkerete: 90 perc. Az évközi számonkérésen nem kötelező részt venni, ezekkel a hallgató könnyíthet vizsgaidőszaki leterheltségén. Minden számonkérés teljesítésével pontokat lehet szerezni, ezek félév végi összege alapján kerül sor a teljesítmény százalékos, valamint érdemjeggyel történő megállapítására. Ha valaki nem vett részt egy vagy több számonkérésen, akkor a pontszáma azokban az esetekben nulla. Az egyes számonkérések eredményéről az oktató a számonkérést követő hét munkanapon belül ad tájékoztatást. Az összesített pontszámmal meghatározott, megajánlott jegyet az oktató a félév utolsó hetében, az utolsó számonkérés után közli, ezt a jegyet a hallgató nem köteles elfogadni. Minden hallgató jelentkezik kollokviumra. A kollokvium első részeként kerül sor a memoriterek felmondására, melynek teljesítése az érdemjegy megszerzésének előfeltétele (beugró), ezt a részt nem érdemjeggyel, hanem megfelelt/nem felelt meg minősítéssel értékeli az oktató. A memoriterek felmondását követően a hallgató jelzi, hogy kéri a megajánlott jegy rögzítését, vagy folytatja a kollokviumot.
Ha a hallgató vizsgázik, érdemjegye mindenképp felelete alapján kerül megállapításra (tehát a felelet után már nem kérheti inkább mégis a megajánlott jegyet). A vizsga a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28§ alapján zajlik. A hallgató a felelet előtt legalább 25 perc felkészülési időt kap, feleletre 20 perc áll rendelkezésre. Sikertelen felelet esetén póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a TVSz 28§ (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Biblia magyarázó jegyzetekkel – Revideált új fordítás (RÚF 2014), Kálvin Kiadó, Budapest, 2018, ISBN: 9789635583911

További ajánlott irodalom:

BARTHA T. (szerk.): Keresztyén Bibliai Lexikon, 1–2. köt., Kálvin Kiadó, Budapest, 1.:1993, 2.:1995, ISBN: 963-300-529-9.

HODOSSY-TAKÁCS E.: A próféta, a pap, a jós és a beteljesedés, in: KUSTÁR Z. – BARÁTH B. – GONDA L. – HODOSSY-TAKÁCS E. (szerk.): Orando et laborando: A Debreceni Református Hittudományi Egyetem 2005/2006. évi értesítője (468. tanév), Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2006, (103–114).

HODOSSY-TAKÁCS E.: Jeremiás haragja: Megjegyzések Jeremiás korának társadalomtörténetéhez és teológiai válaszkeresési kísérleteihez, in: KARASSZON I. (szerk.): Hálaáldozat: Tanulmányok Dr. Molnár János dékán tiszteletére 70. születésnapja alkalmából, Selye János Egyetem Református Teológiai Kara, Komárom, 2008, (94–113), ISBN: 978-80-89234-74-5.

Azoknak **a KKK-ban előírt** s**zakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktantárgy tanítása-tanulása során kialakítandó speciális kompetenciák fejlesztésének módszereit.
- Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.

b) képességei

- Képes a különböző adottságokkal, képességekkel, illetve előzetes tudással rendelkező tanulók tanulásának, fejlesztésének megfelelő módszerek megválasztására, tervezésére és alkalmazására, a pályaorientáció segítésére.
- Képes a szaktantárgy tanításának-tanulásának tanórán és iskolán kívüli lehetőségeit megvalósítani különböző színtereken.

c) attitűdje

- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.
- A szakképzett tanár elkötelezett az alapvető demokratikus értékek iránt, szociális érzékenység, segítőkészség jellemzi.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Hodossy-Takács Előd, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G030 **Tantárgy neve**: Egyházismeret **Tantárgy neve angolul:** Ecclesiastics	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** témafeldolgozás.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A kurzus során bemutatásra kerül az egyház lényege a Szentírásban valamint a református hitvallásokban. Az egyház egysége, szentsége, egyetemessége és apostoli jellege a református tanítás szerint kerül ismertetése. A hallgatók az elméleti ismeret mellett áttekintik a Magyarországi Református Egyház szervezeti felépítését, és annak jelenlegi működését.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A vizsgára állás feltétele egy elemző esszé elkészítése, megadott szempontok alapján, Makkai Sándor: *Holttenger* című regényéről.
Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van/nincs lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:
MAKKAI S.: Az egyház missziói munkája, Révai, Budapest, 1938.
KUIPER, R. B.: Az egyház: Krisztus dicsőséges teste, Kálvin Kiadó, Budapest, 1994, ISBN: 963-300-567-1.
II. Helvét Hitvallás.
Heidelbergi Káté.
A Magyarországi Református Egyház alkotmányáról és kormányzatáról szóló 2013. évi törvény
MAKKAI S.: Holttenger (regény), Kráter Kiadó, Pomáz, 2012, ISBN: 978-963-298-046-1.

További ajánlott irodalom:
GAÁL S.: "A kezdeményező egyház" - Victor János egyházépítő szolgálata különös tekintettel a misszióra és a gyülekezetépítésre, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2006, ISBN: 978-963-8429-55-1.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat, ezek fejlesztésének és diagnosztikus mérésének módszereit.
- Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel.

b) képességei

- Képes reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről.
- Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos egyéni megértési nehézségek kezelésére.
- Képes a szaktárgyában rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket kihasználni, a tanulók önálló ismeretszerzését támogatni a végzettségének megfelelő korosztály és a felnőttoktatás keretében is.

c) attitűdje

- Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.
- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.
- Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végig gondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Gaál Sándor, egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G031-A **Tantárgy neve**: Felekezetismeret [1] **Tantárgy neve angolul:** Ecumenical Studies [1]	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** témakidolgozások, esszék	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Cél:
A kurzus célja, hogy a hallgató megismerje a legfontosabb keresztyén felekezeteket azok önértelmezése alapján. A kurzus bevezetést nyújt az ökumenikus mozgalom történetébe, ismerteti a legfontosabb nemzetközi egyházi szervezeteket és bevezetést nyújt az ökumenikus teológia művelésébe. A kurzus elvégzése segít abban, hogy a hallgató hivatása gyakorlása során képes legyen felelős és teológiailag megalapozott döntéseket hozni felekezetközi és az ökumenét érintő kérdésekben.

Tematika:
Bevezetés, fogalmak
Egyházak a világban
Az egyház fogalma az állami egyházjogban
Az Ortodox Egyház
A Görögkatolikus Egyház
A Római Katolikus Egyház
Az Anglikán Egyház
A világ reformátussága
Az Evangélikus Egyház
A Valdens Egyház
A Metodista Egyház
A Baptista Egyház
A Pünkösdi Egyház és a karizmatikus mozgalom
Új vallási mozgalmak
Bevezetés az ökumenikus mozgalom történetébe
Bevezetés az ökumené teológiájába
A Római Katolikus Egyház és az ökumené
Az Egyházak Világtanácsa
Az Európai Egyházak Konferenciája
A Református Egyházak Világközössége
A Lutheránus Világszövetség

Az Európai Protestáns Egyházak Közössége
Az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa

Számonkérési és értékelési rendszer:

Tereplátogatási napló és szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A hallgató a szorgalmi időszak során 3 felekezet istentiszteletét látogatja meg, majd tapasztalatairól -előre megadott szempontok alapján- tereplátogatási naplót készít. A napló minimális terjedelme 6000 szó. A napló beadása a szóbeli vizsgára állás feltétele.
A vizsga egy „A" és egy „B" tételrészből áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A", mind pedig a „B" tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van/nincs lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BAJUSZ F.: Az ökumenikus mozgalom története és mai problémái (akadémiai jegyzet), Budapesti Református Teológiai Akadémia Ökumenikai Tanszéke, Budapest, 1985.

GESZTELYI T. (szerk.): Egyházak és vallások a mai Magyarországon, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1991, ISBN: 963-055-893-9.

HUNYADI L.: A világ vallásföldrajza, Végeken Kiadó, Budapest, 1995, ISBN: 963-848-600-7.

DÖRNYEI L. – KŐVÁGÓ S. – SIMONNÉ PALLOS P. (szerk.): Egyháztörténeti Szöveggyűjtemény. Válogatás a magyarországi egyházak történeti irodalmából, Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar, Kaposvár, 2000, ISBN: 963-717-293-9.

ÉRSZEGI M. A.: Pápa, Szentszék, Vatikán, Szent István Társulat, Budapest, 2014, ISBN: 978-963-27747-2-5.

2011/CCVI. sz. törvény „A lelkiismereti és a vallásszabadság jogáról valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról"

Egyéb ajánlott irodalom: -—

Azoknak **a KKK-ban előírt** s**zakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat, ezek fejlesztésének és diagnosztikus mérésének módszereit.
- Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel.

b) képességei

- Képes reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről.
- Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos egyéni megértési nehézségek kezelésére.
- Képes a szaktárgyában rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket kihasználni, a tanulók önálló ismeretszerzését támogatni a végzettségének megfelelő korosztály és a felnőttoktatás keretében is.

c) attitűdje

- Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.

- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.
- Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Gonda László, egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R010-A, R011-A **Tantárgy neve**: Hitvallásismeret [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Reformed Confessions [1, 2]	**Kreditértéke:** 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: tematikus prezentációk.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** a leadott kátékérdésekből szóbeli rendszeres számonkérés, témaprezentációk a kiadott kátékérdésekből.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1., 2.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A Heidelbergi Káté (HK) és a II. Helvét Hitvallás megismerése, hogy a hallgatók a teológia tudományának művelése és a lelkészi munkára való készülés alapvetően szükséges ismeretanyagának egy részét már itt elsajátítsák. Az előadások hangsúlyt helyeznek a Hitvallás Heidelbergi Kátéval való összehasonlítására, és segítséget kívánnak nyújtani a rendszeres teológia műveléséhez és a teológiai gondolkodás útján való elinduláshoz. A Hitvallások tanulása folyamán hangsúly esik a jellegzetes református tanítások megismerésére.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató közös külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:
SZŰCS F.: Hitvallásismeret, Kálvin Kiadó, Budapest, 2000, ISBN: 978-963-980-802-7.
TŐKÉS I.: A Második Helvét Hitvallás magyarázata, Királyhágómelléki Református Egyházkerület, Nagyvárad, 2006, ISBN: 973-834-178-7.
A Heidelbergi Káté és a Második Helvét Hitvallás, Kálvin Kiadó, Budapest, 2004, ISBN: 978-963-558-222-8.

További ajánlott irodalom:

FEKETE K.: A heidelbergi káté magyarázata. Hálaadásra vezető vigasztalás 129 kérdés-feleletben, Kálvin Kiadó, Budapest, 2013, ISBN: 978-963-558-226-6.
BÖLCSKEI G.: Erasmus és Luther hatása Huldrych Zwingli teológiai gondolkodására, in: BÉRES T. – KODÁCSY-SIMON E. – OROSZ G. V. (szerk.): Krisztusra tekintve hittel és reménnyel: Ünnepi kötet Reuss András professzor 70. születésnapjára, Luther Kiadó, Budapest, 2008, (27–32), ISBN: 978-963-9571-79-2.
BARTH, K.: A keresztény tanítás a Heidelbergi Káté alapján, Kálvin Kiadó, Budapest, 2013, ISBN: 978-963-558-227-3.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Kovács Krisztián, egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Dogmatika Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R012-A **Tantárgy neve**: Teológiai enciklopédia **Tantárgy neve angolul:** Introduction to Theology	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** tematikus prezentációk, szerepjáték.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** tematikus prezentációk, folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Tantárgy-leírás:
A tantárgy célja megismertetni a hallgatót a keresztyén teológiai gondolkodás történetével és irányzataival. Bevezetést kíván nyújtani a teológia tudományának műveléséhez. A félév folyamán sor kerül a teológiának más tudományok között való elhelyezésére. Ezek mellett a tantárgy bemutatja a teológia tudományának belső rendszerét, felépítését és kitér az egyes kutatási területek egymáshoz való viszonyának a meghatározására és rámutat, hogy a teológiai építménye a rendszeres teológiában csúcsosodik ki.

Tematika:
Az enciklopédia, teológia meghatározása, s a teológiatudomány felépítése
Jézus és az ősegyház, az újszövetségi kánon meghatározása, a hagyomány szerepe
A patrisztikus kor (fogalom, áttekintés, kiemelkedő teológusok)
Az egyetemes (ökumenikus) zsinatok és tanításai
A középkor és a reneszánsz (reneszánsz, skolasztika, realizmus és nominalizmus, modern út, ágostoni iskola)
Humanizmus és annak területi sajátosságai
Kiemelkedő középkori teológusok a középkorban
A teológiai fejlődés fő irányai a középkorban és a patrisztikus örökség
A reformáció és irányzatai. Jelentős teológusok a reformáció korában. A reformáció fő teológiai tanításai
A reformáció utáni mozgalmak
A modern kor (felvilágosodás, protestantizmus és a kritikák)
Romantika, marxizmus, liberális protestantizmus, modernizmus
Neoorthodoxia, feminizmus, posztmodernizmus
Felszabadítás teológia, fekete teológia, evangelikalizmus, posztliberalizmus

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban.
A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban négy zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős

válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatokat legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli kollokviumra jelentkezhet.
A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A vizsga egy A és egy B tételből áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az A, mind pedig a B tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van/nincs lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít. Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles” (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató "jó" (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

MCGRATH, A. E.: Bevezetés a keresztyén teológiába, Osiris, Budapest, 1995, ISBN: 963-379-119-7.
KOCSIS E.: Theológiai enciklopédia, DRTA nyomda, Debrecen, 1982.
TÖRÖK I.: Teológiai enciklopédia, DRTA nyomda, Debrecen, 1959.

További ajánlott irodalom:

KOVÁCS Á.: Hitvédelem és egyháziasság – A debreceni újortodoxia vitája a liberális teológiával, L'Harmatan, Budapest, 2010, ISBN: 978-963-236-306-6.
LANE, T.: A keresztyén gondolkodás rövid története, Harmat – Kálvin, Budapest, 2011, ISBN:978-963-558-338-6.
VISCHER, L. (Hrg.): Reformiertes Zeugnis heute. Eine Sammlung neuerer Bekenntnistexte aus der reformierten Tradition, Neukirchener Verlag, Neukirchen-Vluyn, 1988, ISBN: 978-378-870-773-6.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.

- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Kovács Ábrahám, egyetemi docens, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Dogmatika Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R013 **Tantárgy neve**: Filozófiatörténet	**Kreditértéke:** 2

Tantárgy neve angolul: History of Philosophy	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb**)**: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek: R012-A Teológiai enciklopédia	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Tantárgy-leírás:
A filozófiai gondolkodás története a kezdetektől legalább a 20. század elejéig. Ennek keretében tételesen előadatnak az ókori hellén filozófiai iskolák, a nagy görög filozófusok, a filozófia és keresztyénség találkozása, a középkor és újkor filozófiája, a kartéziánus és deista szemlélet, a modern német gondolkodók Kanttól Hegelig.

Tematika:
A keresztyén filozófia problematikája és viszonya a teológiához
A görög filozófiai gondolkodás (ión természetfilozófiától – eleai iskoláig)
A világmagyarázó rendszerek kora (szofisták, Szókratész, Platón, Arisztotelész)
A vallás és filozófia kapcsolata (Philón és Plótinosz)
Filozófia és kereszténység Augusztinus gondolkodásában
A skolasztika (Canterbury Anzelmus, Petrus Abelardus, Aquinói Tamás, Bonaventúra és Johannes Duns Scotus filozófiai és teológiai szintézisei)
A felvilágosodás filozófiája (David Hume, Voltaire, Rousseau)
Keresztény filozófiai törekvések az újkorban: Blaise Pascal és Gottfried Wilhelm Leibniz
A klasszikus német filozófia (Kant, Fichte, Schelling, Hegel)
A pozitivizmus (Comte), empirizmus és fenomenológia (J.S. Mill, E. Husserl)
A német idealizmus programjának keresztény kritikusai (Bernard Bolzano, Søren Kierkegaard) és Heidegger
Az újskolasztika (John H. Newman, Etienne Gilson, Jacques Maritain, Horváth Sándor)
A transzcendentális módszerek (Karl Rahner, Bernard Lonergan, Richard Schaeffler)
Perszonalizmus (Martin Buber, Rozenzweing, E. Lévinas)

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató közös külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

NYÍRI T.: A filozófiai gondolkodás fejlődése, Szent István Társulat, Budapest, 1977, ISBN: 963-360-046-4.

SAWYER, F.: Filozófiai perspektívák III. – Reneszánsz, reformáció, felvilágosodás, SRTA, Sárospatak, 2002, ISBN: 963-204-088-0.

DAVIES, B.: Bevezetés a vallásfilozófiába, Kossuth Kiadó, Budapest, 1999, ISBN: 963-094-116-3.

További ajánlott irodalom:

MEZEI B.: Mai vallásfilozófia, Kairosz Kiadó, Budapest, 2010, ISBN: 978-976-662-404-0.

HALASSY-NAGY J.: A filozófia története, Pantheon, Budapest, 1927.

PÁSZTORI KUPÁN I.: Ókori görög gondolkodók – Filozófiai bevezetés a teológiai tanulmányozásához, PTI, Kolozsvár, 2010, ISBN: 978-973-887-996-6.

KOVÁCS Á.: A vallástudomány és a protestáns teológia határkérdései és mai relevanciájuk Kovács Ödön rendszeralkotása kapcsán, Vallástudományi Szemle, 2015, 11(2), (105–121).

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét. Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kovács Ábrahám, egyetemi tanár, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Dogmatika Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R021 **Tantárgy neve**: Etika prolegomena **Tantárgy neve angolul:** Introduction to Christian Ethics	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: erkölcsi véleményformálás módszertani lépéseinek elsajátítása, begyakorlása.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** erkölcsi véleményformálás módszertani lépéseinek alkalmazása	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 20 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek: R011-A Hitvallásismeret [2]; R012-A Teológiai enciklopédia	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A hallgatók ismerkedjenek meg az etika művelésének főbb kérdéseivel, különös tekintettel a teológiai etika művelésére. Legyenek képesek alapvető teológiai etikai különbségtételekre, ismerjék a morális ítéletalkotási folyamatok sajátosságait, az etika lehetséges strukturálását.

1. Az etikai prolegomena meghatározása és feladata. Morál. Ethosz. Etika
2. Filozófiai és vallásbölcseleti etika
3. Az etika forrásai: Újszövetségi etika, a szeretet kettős parancsa
4. Teológiai etika. A Szentírás és etika. A keresztyén etika summája
5. Az etika, mint teológiai diszciplína. A teológiai etika és a többi teológiai tudományág
6. Az etika strukturálása, felosztási lehetőségei
7. A keresztyén teológiai etika alapjai: Szabadság, Bűn
8. .A keresztyén teológiai etika alapjai: Evangélium és Törvény. A törvény radikalizálódása. A törvény hármas haszna
9. A keresztyén teológiai etika alapjai: Krisztuskövetés. Lelkiismeret
10. Megigazulás és megszentelődés
11. Erények
12. Aszkézis és jócselekedetek
13. Az erkölcsi ítéletalkotás/véleményformálás módszere

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 15/20/30 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására nincs lehetőség. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

FAZAKAS S. (szerk.): A protestáns etika kézikönyve, Kálvin Kiadó, Budapest, 2017, ISBN: 978-963-558-381-2.

KODÁCSY-SIMON E. (szerk.): Értelmes szívvel – Etikai témák az evangélikus oktatásban, Luther Kiadó, Budapest, 2016, ISBN: 978-963-380-090-4.

RAE, S. B.: Erkölcsi döntések – Bevezetés az etikába, Harmat Kiadó, Budapest, 2015, ISBN: 978-963-288-282-6.

SZŰCS F.: Teológiai etika, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1993, ISBN: 963-836-001-1.

ARISZTOTELÉSZ: Nikomákhoszi Etika, Európa Kiadó, Budapest, 1997, ISBN: 963-074-045-1.

TÖRÖK I.: Etika, Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 1997.

NAGY L.: Református keresztyén közösségi etika, Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontja, Kolozsvár, 1998.

BONHOEFFER, D.: Etika, Exit Kiadó, Kolozsvár, 2015, ISBN: 978-973-7803-13-9.

További ajánlott irodalom:

HONECKER, M.: Einführung in die theologische Ethik: Grundlagen und Grundbegriffe, de Gruyter, Berlin – New York, 1990, ISBN: 3-11-008146-6.

FREY, C. – DABROCK, P. – KNAUF, S.: Repetitorium der Ethik, Hartmut Spenner, Waltrop, 1997, ISBN: 3-927718-70-X.

HUPPENBAUER, M. – DE BERNARDI, J.: Kompetenz Ethik für Wirtschaft, Wissenschaft und Politik – Ein Tool für Argumentation und Entscheidungsfindung, Versus, Zürich, 2000, ISBN: 3-03909-009-7.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár alapvető tudással rendelkezik a társadalmi és csoportközi folyamatokról, a demokrácia működéséről, az inkulturációról és a multikulturalizmusról.
- Ismeri a csoport, a csoportfejlődés és a közösségek pszichológiai, szociológiai és kulturális sajátosságait.
- Ismeri a csoportok és a tanulók társas helyzetére vonatkozó fontosabb feltáró módszereket, a közösség kialakítását, fejlesztését elősegítő pedagógiai módszereket.

b) képességei

- A végzett/szakképzett tanár képes a csoportok, közösségek számára olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek biztosítják a csoport közösséggé fejlődését és egészséges működését.
- Alkalmazza az együttműködést támogató, motiváló módszereket mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a szabadidős tevékenységek során.
- Képes a konfliktusok hatékony kezelésére.
- Segíti a csoporttagok közösség iránti elkötelezettségének kialakulását, a demokratikus társadalomban való felelős, aktív szerepvállalás tanulását, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadását.
- Képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális jelenségeket, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai, illetve iskolán kívüli életét.
- Képes hozzájárulni az iskolai és osztálytermi toleráns, nyitott légkör megteremtéséhez.

c) attitűdje

- A szakképzett tanár elkötelezett az alapvető demokratikus értékek iránt, szociális érzékenység, segítőkészség jellemzi.

- Előítéletektől mentesen végzi tanári munkáját, igyekszik az inklúzió szemléletét magáévá tenni.
- Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságtudat iránt, nyitott a demokratikus gondolkodásra és magatartásra nevelés, valamint a környezettudatosság iránt.
- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Tudatosan él a transzferhatás kihasználásának lehetőségeivel.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Fazakas Sándor, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szociáletikai és Egyházszociológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R038-A **Tantárgy neve**: Ókori és középkori egyháztörténet alapvonalai **Tantárgy neve angolul:** Church History of the Antiquity and of the Middle Ages	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Ismeretanyag:
Az ókori és középkori egyetemes és hazai egyháztörténet főbb vonalainak tanulmányozása. A hallgatók ismerjék meg és elemezzék az adott korszak egyházszervezetének, teológiatörténetének, egyházi művelődésének jellegzetes folyamatait, meghatározó fordulatait.

Tematika:
A keresztyénség római állammal való kapcsolata, szervezeti és tanbeli fejlődése 313-ig. A constantinusi fordulat, Nagy Constantinus és fiai egyházpolitikája.
Az ökumenikus zsinatok és a keresztyén tanrendszer fejlődése. A keleti és nyugati egyházatyák különös tekintettel Augustinusra.
A szerzetesség kialakulása, fejlődése a cluny reform mozgalomig.
Misszió a germán népek között. A frank állam és a Karoling dinasztia jelentősége a nyugati egyház történetében, a kor művelődése és teológiai gondolkodása.
A keleti és a nyugati egyháztest különbségei. A szláv népek keresztyén hitre térése. A nagy egyházszakadás.
A magyarság kapcsolatai a keresztyénséggel és István király egyházszervező tevékenysége.
A pápaság szerepének változása: Nagy Gergelytől az invesztitúra harc végéig. A pápaság világi befolyása tetőpontján. A keresztes hadjáratok, eretnekségek és az inkvizíció kibontakozása.
A virágzó középkor egyházi életének, művelődésének jellemzői. A korszak teológiai gondolkodása, jeles teológus egyéniségei különös tekintettel Aquinói Tamásra.
Művelődés és oktatás a középkori Magyarországon.
A középkori egyház válsága és reformkísérletek a XIV–XV. században. Az előreformációs mozgalmak.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga időtartama 90 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

CHADWICK, H.: A korai egyház, Osiris, Budapest, 1999, ISBN: 963-379-434-X.

COLIJN, J.: Egyháztörténelem, Iránytű Kiadó, h. n., 1996, ISBN: 963-905-508-5.

DIENES D. (szerk.): *Vezérfonal az egyháztörténet tanulmányozásához – I. A kezdetektől a reformációig*, Hernád Kiadó, Sárospatak, 2007, ISBN: 978-963-865-466-3.

HEUSSI, K.: Az egyháztörténet kézikönyve, Osiris Kiadó, Budapest, 2000, ISBN: 963-379-686-5.

MOLNÁR J.: *Egyetemes 1. Ókor és középkor* (jegyzet)

RÉVÉSZ I. – SEGESVÁRY L.: Az egyháztörténelem alapvonalai, DRTA, Debrecen, 1994, ISBN: 963-852-827-3.

TÓTH-KÁSA I. – TŐKÉCZKI L. (szerk.): Egyháztörténet. I.–II. k., Református Köznevelési és Közoktatási Intézet, Budapest, I: 1997, II: 1998, ISBN: 963-048-610-5.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a digitális tankönyveket, taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.

b) képességei

- Képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

- Elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- Képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Hörcsik Richárd, egyetemi tanár, CSc, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Egyháztörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R039-A, R040-A **Tantárgy neve**: Kora újkori egyháztörténet [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Church History of the Early Modern Period [1, 2]	**Kreditértéke:** 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 20 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3., 4.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: R038-A Ókori és középkori egyháztörténet alapvonalai [2]: R039-A Kora újkori egyháztörténet [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Ismeretanyag:
A reformáció és ellenreformáció kora (1517–1648) egyetemes és magyar egyháztörténetének rendszerezett tanulmányozása. A hallgatók ismerjék meg és elemezzék az adott korszak egyházszervezetének, teológiatörténetének, egyházi művelődésének jellegzetes folyamatait, meghatározó fordulatait. Sajátítsák el a kapcsolódó alapvető fogalomkészletet.

Kora újkori egyháztörténet [1]
Tematika:
A reformáció előzményei
Luther élete és teológiája, a protestantizmus helyzete Németországban az augsburgi vallásbékéig
Zwingli élete és teológiája, a svájci reformáció
Kálvin élete és teológiája, hatása
A reformáció balszárnya
A tridenti zsinat és az ellenreformáció Európa államaiban 1598-ig
A reformáció Angliában és Skóciában
A reformáció és ellenreformáció kora Franciaország és Hollandia történetében
A XVII. század. első felének egyháztörténeti folyamatai, a harmincéves háború
A protestáns ortodoxa és a puritanizmus kora. Lelkészi szolgálat, istentiszteleti és kegyességi élet a kor protestáns egyházaiban

Kora újkori egyháztörténet [2]
Tematika:
A reformáció terjedésének általános feltételei és jellemzői Magyarországon 1517től az 1540-es évekig.

A reformáció első generációjának néhány jeles képviselője: Dévai Bíró Mátyás, Sztárai Mihály, Huszár Gál, Szegedi Kis István.
A helvét irány előretörése az 1550-es, 60-as években, Kálmáncsehi Sánta Márton.
A reformáció "balszárnya" hazánkban: az unitáriusok megjelenése és előretörése, Dávid Ferenc, szombatosok, anabaptisták.
A reformátusok védekezése és megerősödése velük szemben, Melius Juhász Péter református működése, a helvét hitvallású ref. egyház szervezeti megerősödése.
A magyarországi reformáció teológiája, jelentősége művelődéstörténetünkben, néhány jeles személyiség bemutatása.
Az ellenreformáció kezdetei és a protestánsok védekezése, a Bocskai szabadságharc.
Az ellenreformáció erőteljes előretörése, Pázmány Péter munkássága.
Bethlen Gábor és a Rákócziak korának küzdelmei a szabad vallásgyakorlat érdekében.
A magyar protestantizmus teológiája és egyházi élete a XVII. században, a virágzó Erdélyi Fejedelemség művelődéspolitikai törekvései.
A Debreceni Református Kollégium történetének áttekintése 1538 és 1703 között.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Kora újkori egyháztörténet [1]
Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

Kora újkori egyháztörténet [2]
Szóbeli (kollokvium) vagy írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban.
A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban két zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagnak a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik.
Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles” (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató "jó" (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium, vagy írásbeli vizsga alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon.
A vizsgára állás, illetve megajánlott jegy esetén a jegybeírás további feltétele egy rövid írásbeli beszámoló készítése valamelyik ajánlott, vagy az oktatóval előre egyeztetett kapcsolódó szakirodalmi alkotás alapján. Ennek benyújtási határideje, a zárthelyi dolgozatok alapján megajánlott jegy esetén a jegybeírás, szóbeli vizsga esetén a kollokvium megkezdése előtti munkanap 24.00 óra.
Az írásbeli vizsga időtartama a vizsgaidőszakban 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.
A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kora újkori egyháztörténet 1.
Kötelező irodalom:

COLIJN, J.: Egyháztörténelem, Iránytű Kiadó, h. n., 1996, ISBN: 963-9055-085.
DIENES D. (szerk.): A reformáció – Vezérfonal az egyháztörténet tanulmányozásához II., Hernád Kiadó, Sárospatak, 2008, ISBN: 978-963-865-467-0.
HEUSSI, K.: Az egyháztörténet kézikönyve, Osiris Kiadó, Budapest, 2000, ISBN: 963-379-6865.
RÉVÉSZ I. – SEGESVÁRY L.: Az egyháztörténelem alapvonalai, DRTA, Debrecen, 1994, ISBN: 963-852-827-3.

További ajánlott irodalom:

CHADWICK, O.: A reformáció, Osiris Kiadó, Budapest, 1998, ISBN: 963-379-263-0.
GÄBLER, U.: Huldrych Zwingli. Bevezetés életébe és munkásságába, Kálvin Kiadó, Budapest, 2008, ISBN: 978-963-558-120-7.
GRESCHAT, M.: Martin Bucer – Egy reformátor és a kor, amelyben élt, Kálvin Kiadó, Budapest, 2011, ISBN: 978-963-558-180-1.
JUNG, M. H.: Melanchthon és kora, Kálvin Kiadó, Budapest, 2012, ISBN: 978-963-558-200-6.
MACCULLOCH, D.: A reformáció története, Európa Kiadó, Budapest, 2011, ISBN: 978-963-07-9281-3.
MCGRATH, A.: Kálvin, Osiris Kiadó, Budapest, 1996, ISBN: 963-379-137-5.

Kora újkori egyháztörténet 2.
Kötelező irodalom:

BUCSAY M.: A protestantizmus története Magyarországon 1521–1945. Gondolat Kiadó, Budapest, 1985, ISBN: 963-281-532-7.
BÍRÓ S. – BUCSAY M. – VARGA Z. – TÓTH E.: A magyar református egyház története, SRTA, Sárospatak, 1995, ISBN: 963-04-609-5.
DIENES D.: A keresztyénség Magyarországon 1526 előtt, SRTA, Sárospatak, 1997, ISBN: 963-04-8584-2.

További ajánlott irodalom:

BARCZA J.: Bethlen Gábor a református fejedelem, Reformátusok a Közéletben Alapítvány, Szigetszentmiklós, 2002, ISBN: 263-009-242-5.
PÉTER K.: A reformáció: kényszer vagy választás? Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004, ISBN: 963-195-245-2.
SZABÓ A.: „Bizontalan helyeken búdosunk”– Szenci Molnár Albert a magyar és az európai szellemi életben, Lilium Aurum, Dunaszerdahely – Komárom, 2011, ISBN: 978-808-062-433-0.
SZABÓ A.: A rejtőzködő bibliafordító – Károlyi Gáspár, Kálvin Kiadó, Budapest, 2012, ISBN: 978-963-558-205-1.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a digitális tankönyveket, taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.

b) képességei

- Képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

- Elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- Képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Baráth Béla Levente, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):
Dr. Hörcsik Richárd, egyetemi tanár, CSc, dr. habil

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Egyháztörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R029 **Tantárgy neve**: A teológiai kutatás módszertana **Tantárgy neve angolul:** Methodology of Theological Research	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tantárgy célja, hogy a hallgatók elsajátítsák azokat az elméleti és gyakorlati ismereteket, amelyek képessé teszik őket szemináriumi dolgozatok, TDK-dolgozatok, szakdolgozatok formai követelményeinek megfelelni.
A kurzus megismerteti a hallgatókkal a témaválasztás főbb szempontjait, a nyomtatásban és/vagy digitálisan elérhető forrásszövegek, szakirodalmi munkák felkutatásának, begyűjtésének és kijegyzetelésének módszereit, a tudományos dolgozat strukturálásának szempontjait, a tudományos stílus jellegzetességeit, a szakirodalmi hivatkozások és a bibliográfia elkészítésének formai alapkövetelményeit, valamint a tudományos közlemények elkészítésének legfontosabb szerzői jogi és tudományetikai elvárásait.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A hallgatók a félév során egy kijelölt szakkönyv recenzióját (3-5 oldal) és egy kijelölt téma lexikon-szócikkét (3-5 oldal) nyújtják be írásban a szorgalmi időszak végéig. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 26. §-ban rögzített ötfokozatú értékeléssel történik gyakorlati jegy formájában.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

MOLNÁR J.: A tudományos kutatás módszertana (egyetemi jegyzet).
ECO, U.: Hogyan írjunk szakdolgozatot?, Kairosz, Szentendre, 1999, ISBN: 963-9137-53-7.
KUSTÁR Z. – MOLNÁR J. – PERES I.: A Studia Theologica Debrecinensis tudományos publikációinak szerkesztési és hivatkozási szempontjai (kézirat).
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA: A magyar helyesírás szabályai – Tizenkettedik kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2015, ISBN: 978-963-05-8630-6.

További ajánlott irodalom:

GYURGYÁK J.: Szerkesztők és szerzők kézikönyve – Második, átdolgozott kiadás, Osiris Kiadó, Budapest, 2005, ISBN: 963-389-714-9.

SZABÓ K.: Kommunikáció felsőfokon – Negyedik kiadás, Kossuth Kiadó, Budapest, 2014, ISBN: 978-963-09-5988-9.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Szaktárgyi felkészültségével kapcsolatban önreflexióra és önkorrekcióra képes.

c) attitűdje

- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Németh Áron, egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Ószövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: TEGTA1E **Tantárgy neve**: Egészségtan **Tantárgy neve angolul:** Hygiene	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: egyéni, illetve csoportmunka, referátumok, projektmunkák, portfóliók készítése, szakterületen dolgozó szakemberek meghívása (infektológus, addiktológus, antropológus, mentálhigénikus, andragógus, stb.) terepmunkával egybekötött kvíz játékok.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** Évközi számonkérésben zárthelyi dolgozat, esettanulmányok beadása, kutatási beszámolók, tudományos interjúk, témadiskurzusok és disputák, írásos tesztek. Végső érdemjegy kialakításában az évközi munka összegzése.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 7.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A magyar populáció egészségi állapota, az egészségügyi intézményrendszer. Ember és egészség. Egészségkultúra, az emberi szervezet működése. Az egészséges életmód, egészségtudatos magatartás. Az egyedfejlődés kockázati tényezői. elfeledett betegségek újólagos megjelenése. Civilizációs ártalmak (stressz, táplálkozás, mozgás, szenvedélybetegségek,). Érzetek, érzések, érzelmek. Maradandó/fogyatékossággal élők iránti érzékenyítés, egészségnevelése és fejlesztése, (média sugallta testképzavarok). Ételintoleranciák, egészségnevelésben és fejlesztésben, az egészség és életmódkultúra. A család és az iskola szerepe az egészség megőrzésben, prevenció a betegségek kialakulásában. A bioszféra (levegő, napfény, légkör hatása az egészségre. A humánökológia, a bioritmus egészségdimenziójában, demográfia és családtervezés.
Az egészségnevelés immanens jellege iskoláskorúak és idősek gondozási feladatai (pedagógusok és szociális gondozók szerepe).

Számonkérési és értékelési rendszer:

A gyakorlati jegy a szorgalmi időszakban az elvégzett feladatok megoldása révén, az évközi munka alapján teljesül. A részismeretek szintetizálása adja a komplex számonkérés lehetőségét. Az osztályozás a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (TVSZ) 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

VÍZVÁRI L.: Egészségtan, Műszaki Kiadó, Budapest, 2010, ISBN: 978-963-166-026-5.
HIDVÉGI T.: Civilizációs betegségek, SpringMed Kiadó, Budapest, 2017, ISBN: 978-463-969-520-7.

BARABÁS K. (szerk.): Egészségfejlesztés (Alapismeretek pedagógusok számára), Medicina Kiadó, Budapest, 2006, ISBN: 963-226-034-0.

További ajánlott irodalom:

BENKŐ ZS.: Egészségfejlesztési kézikönyv, Mozaik Kiadó, Szeged, 2009, ISBN: 978-963-697-580-7.
JÁMBOR GYULÁNÉ – KISS F.: Egészségtan (Testi és lelki egészségünk), Mozaik Kiadó, Szeged, 2006, ISBN: 963-6973-344-3.
EMBER I. (szerk.): Környezet-egészségtan, Dialóg Campus Kiadó, Pécs, 2006, ISBN: 978-963-954-286-0.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről.
- Tájékozott a szakterületéhez és tanári hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

- Képes tapasztalt kollégák, mentorok segítségével a tanulók egyéni szükségleteit figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését, az egészséges életvitel kialakítását.
- Szakmai szituációkban képes szakszerű, közérthető, nyílt és hiteles kommunikációra diákokkal, szülőkkel, a szaktárgyainak megfelelő szakterületek képviselőivel, az iskolai és iskolán kívüli munkatársakkal a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően.

c) attitűdje

- Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, testi-lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására.
- Kész együttműködni a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Nyitott arra, hogy a konfliktushelyzetek, problémák feltárása illetve megoldása érdekében szakmai segítséget kérjen és elfogadjon.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Tóthné Dr. Kosztin Beáta,adjunktus, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Természettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B037, B038 **Tantárgy neve**: Bibliai kortörténet [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** History of the Biblical World [1, 2]	**Kreditértéke:** 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: előadás, önálló olvasmány-feldolgozás, csoportos szövegelemzés.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** tesztek, félév közepén zárthelyi dolgozat (ezeken a részvétel nem kötelező, részletesen lásd lentebb).	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3., 4.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: 031-A Bibliaismeret [2] [2]: B037 Bibliai kortörténet [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tárgy megismerteti a hallgatókkal a Szentírás történelmi környezetét. Elemzésre kerülnek politikai, gazdaságtörténeti, társadalomtörténeti, és kulturális folyamatok, melyek meghatározták Izrael népének helyzetét és az egyház születését.

Témakörök:

Elvi kérdések (periodizáció, kronológia, a régészet alapfogalmai). Palesztina földrajzának áttekintése.
A bronzkori civilizációk, Palesztina a bronzkorban.
Izrael kezdetei (ősatyák, exodus, letelepedés).
A kora vaskor: a bírák kora.
Korai állam és dinasztikus királyság. Saul, Dávid, Salamon.
A perszonálunió vége. Omri dinasztiája. Jéhú: egy puccs és következményei.
Izrael utolsó korszaka: Jóástól a királyság bukásáig.
Júda a Kr.e. 7. század végéig: Ezékiás, Manassé, Jósiás.
Mindennapi élet és gazdálkodás a vaskori Palesztinában.
Júda bukása. A babiloni fogság.
Babilon bukása. A perzsa kor kezdetei. Yehud.
A hellénizmus. Ptolemaiosz, Szeleükosz és utódaik Palesztinában. A makkabeusok. A hasmóneusok.
A római császárkor társadalma. A kora római kor Palesztinában.
Nagy Heródes és utódai.
Palesztina társadalma, vallási csoportok és irányzatok Jézus korában. Qumran.
Jézus életének történeti kérdései.
A második szentély pusztulása és a zsidó háborúk.
Keresztyének és zsidók a római birodalomban.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Kollokvium, ami az évközi számonkérések során nyújtott teljesítmény alapján kiváltható.
A hallgatók lehetőséget kapnak a kollokvium kiváltására, ennek érdekében félévente három tesztet és egy félév-közepi zárthelyi dolgozatot írhatnak.
A tesztek 12-15 kérdést tartalmaznak, ezek mindegyike feleletválasztási lehetőséget kínál (négy válasz). Időkeret: 15 perc.
A zárthelyi dolgozat esetében különböző kérdésekre kell megadott, egyértelműen jelzett terjedelmi keretek között választ megfogalmazni (rövid, néhány mondatos feleletek a kérdések nagy részében, ill. max. egy oldalban kell kifejteni a választ dolgozatonként egy kérdés esetén). Időkeret: 90 perc.
Az évközi számonkérésen nem kötelező részt venni, ezekkel a hallgató könnyíthet vizsgaidőszaki leterheltségén. Minden számonkérés teljesítésével pontokat lehet szerezni, ezek félév végi összege alapján kerül sor a teljesítmény százalékos, valamint érdemjeggyel történő megállapítására. Ha valaki nem vett részt egy vagy több számonkérésen, akkor a pontszáma azokban az esetekben nulla. Az egyes számonkérések eredményéről az oktató a számonkérést követő hét munkanapon belül ad tájékoztatást. Az összesített pontszámmal meghatározott, megajánlott jegyet az oktató a félév utolsó hetében, az utolsó számonkérés után közli, ezt a jegyet a hallgató nem köteles elfogadni. Minden hallgató jelentkezik kollokviumra, és a vizsga megkezdésekor jelzi, hogy kéri a megajánlott jegy rögzítését, vagy vizsgázni szeretne.
Ha a hallgató vizsgázik, érdemjegye mindenképp felelete alapján kerül megállapításra (tehát a felelet után már nem kérheti inkább mégis a megajánlott jegyet). A vizsga a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28§ alapján zajlik. A hallgató a felelet előtt legalább 25 perc felkészülési időt kap, feleletre 20 perc áll rendelkezésre. Sikertelen felelet esetén póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a TVSz 28§ (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

KARASSZON I.: Izrael története – A kezdetektől Bar-Kochbáig, Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2009, ISBN: 978-963-9609-61-7.

BÁCSKAY A.: Az ókori Kelet (Kr. e. VI. évezred–Kr. u. 4. század), in: SALAMON K. (szerk.): Világtörténet, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006, (84–193), ISBN: 963-05-7412-3.

HODOSSY-TAKÁCS E.: Móáb – Egy vaskori nép Izrael szomszédjában, Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2008, ISBN: 978-963-960-984-6.

További ajánlott irodalom:

GNILKA, J.: A názáreti Jézus – Üzenet és történelem, Szent István Társulat, Budapest, 2001, ISBN: 963-361-224-1.

HODOSSY-TAKÁCS E.: Vezetés és társadalom a bírák korában, Theologiai Szemle, 2009, 52(2), (68–74).

HODOSSY-TAKÁCS E.: Júda államisága: Gondolatok államfejlődésről, elfeledett királyságokról és deuteronomista tradíciókról, in: KOLTAI K. (szerk.): Schweitzer-lectures. Tanulmánykötet a Magyar Hebraisztikai Társaság által rendezett 2017-es emlékkonferencia anyagából, L'Harmattan – Magyar Hebraisztikai Társaság, Budapest, 2018, (13–26), ISBN: 978-615-00-3825-4.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár alapvető tudással rendelkezik a társadalmi és csoportközi folyamatokról, a demokrácia működéséről, az enkulturációról és a multikulturalizmusról.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

- Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos egyéni megértési nehézségek kezelésére.
- Képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális jelenségeket, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai, illetve iskolán kívüli életét.

c) attitűdje

- Az iskola világában tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Hodossy-Takács Előd, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibliai Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B105 **Tantárgy neve**: Biblikus szigorlat **Tantárgy neve angolul:** Comprehensive exam – Biblical studies	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: — **és óraszáma**: 0 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): szigorlat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 5.	
Elő- és *melléktanulmányi feltételek: B031-A Bibliaismeret [2]; *B014 Ószövetségi bevezetés [2]; *B024 Újszövetségi bevezetés [2]; *B038 Bibliai kortörténet [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A szigorlat a biblikus alapozó tantárgyak (Bibliaismeret, Bibliai kortörténet, Ószövetségi bevezetés, Újszövetségi bevezetés) keretében elsajátított ismeretek integrált számonkérését szolgálja. A szigorlati kollokvium során a hallgató szóbeli felelt formájában, komplex tételsor alapján számot ad arról, hogy az egyes biblikus tantárgyak során elsajátított ismereteket képes rendszerbe foglalni, és így egy adott bibliai korszak, könyv vagy iratcsoport elemzéséhez szükséges alapvető információkat egészében áttekinteni.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szigorlati szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga során a tétel egy „A” és egy „B” tételrészből áll. Az adott félévre érvényes tételsort az adott félévre kiírt tárgytematika rögzíti. A hallgató az „A” és a „B” tételrészt egy közös cédulán húzza ki, majd legalább 20, legfeljebb 40 perc készülési idő áll a rendelkezésére, hogy a feleletét kidolgozza. A vizsga a szigorlati bizottság előtt zajlik; a bizottság legalább két tagjának a felelet teljes ideje alatt a vizsgán jelen kell lennie.
A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. A két felelet együttes átlagos időtartama 30 perc. A vizsga során egy póttétel húzására van lehetőség: amennyiben az első tétel „A” vagy „B” tételrészéből a feleletet a bizottság elfogadta, úgy a póttételből csak a nem teljesített tételrészt kell megismételni. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

de PURY, A. – RÖMER, T.: *A Pentateuchos kutatás rövid története*, Református Theologiai Akadémia, Budapest, 1994, ISBN: 963-8392-07-x.

RÓZSA H.: *Bevezetés az Ószövetség könyveibe – Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, Szent István Társaság, Budapest, 2016, ISBN: 978-963-277-602-6.
SOGGIN, A.: *Bevezetés az Ószövetségbe*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1999, ISBN: 963-300-771-2.
VARGA Zs.: *Újszövetségi bevezetés*, Református Zsinati Iroda Doktorok Kollégiumának Főtitkári Hivatala, Budapest, 2000, ISBN: 963-8360-43-7.
MILLER, J. M. – HAYES, J. H.: *Az Ókori Izráel és Júda története*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2003, ISBN: 963-9296-77-5.

További ajánlott irodalom:

ZENGER, E. et al.: *Einleitung in das Alte Testament* (5. Auflage), Verl. W. Kohlhammer, Stuttgart – Berlin – Köln, 2006, ISBN: 3-17-019526-3.
SCHNELLE, U.: *Einleitung in das Neue Testament* (3. Auflage), Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1999, ISBN: 3-525-03299-4.
CARSON, D. A. – MOO, D. J.: *Bevezetés az Újszövetségbe*, KIA, Budapest, 2007, ISBN: 978-963-9390-44-7.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

- Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos egyéni megértési nehézségek kezelésére.
- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására.

c) attitűdje

- Törekszik saját megalapozott pedagógiai nézeteinek megfogalmazására.
- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kustár Zoltán, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): Dr. Ledan-Muntean István, adjunktus, PhD Dr. Hodossy-Takács Előd, egyetemi docens, PhD, dr. habil
A Tantárgy Oktatásáért Felelős Tanszék: Ószövetségi Tanszék, Újszövetségi Tanszék, Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B047 **Tantárgy neve**: Bibliai szövegelemzés **Tantárgy neve angolul:** Analysis of Biblical Texts	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 6.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tantárgy célja, hogy a hallgatók kiválasztott bibliai szakaszok közös elemzése révén megismerkedjenek az írásmagyarázat alapfogalmaival, módszertanával, az elérhető legfontosabb magyar nyelvű szakirodalommal, illetve a szakirodalom felkutatásának nyomtatott és digitális segédeszközeivel annak érdekében, hogy képessé váljanak vallásoktatói munkájuk során a tanári segédkönyvek, kommentárok, exegetikai tanulmányok, cikkek és egyéb digitális képzési tartalmak értő, kritikai olvasására, valamint – a bibliai görög és héber nyelv ismerete nélkül elvárható szinten – bármely igeszakasz üzenetének a bibliatudományok többségi véleményeire felépített önálló kibontására.
A módszertani ismeretek átadása közös, kiscsoportos gyakorlat formájában történik. Az elméleti ismeretek átadása után az adott exegetikai munkafázist a csoport a kiválasztott próba-szövegen közösen végzi el.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A számonkérés egy írásbeli dolgozat alapján történik, melyet a szorgalmi időszak végéig kell benyújtani. Ebben a hallgatónak önállóan el kell végeznie az oktató által kijelölt bibliai szakasz elemzését a vonatkozó szakirodalom feldolgozásával. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 26. §-ban rögzített ötfokozatú értékeléssel történik gyakorlati jegy formájában.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

KUSTÁR Z.: A tudományos írásmagyarázat szükségessége, Theologiai Szemle, 2016, 59(4), (196–209).
PECSUK O. (szerk.): Bibliaismereti kézikönyv, Kálvin János Kiadó, Budapest, 2004, ISBN: 963-300-988-X.
BARTHA T. (szerk.): Jubileumi Kommentár – A Szentírás magyarázata (2. javított kiadás) I–II. kötet, Kálvin János Kiadó, Budapest, 1995, ISBN: 963-300-617-1.

THORDAY, A. (szerk.): Jeromos Bibliakommentár – I. kötet: Az Ószövetség könyveinek magyarázata, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2002, ISBN: 96385980-9-3-ö.

További ajánlott irodalom:

RÓZSA H.: Bevezetés az Ószövetség könyveibe: bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe, Szent István Társulat, Budapest, 2016, ISBN: 978-963-277-602-6.

CZIGLÁNYI ZS.: Az Ószövetség története, Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, Pécs, 2016, ISBN: 978-615-5579-07-3.

LUZ, U.: A viszály könyve? Egy biblia – sokféle értelmezés (Hermeneutikai Füzetek 10), Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1996.

TŐKÉS I.: Új hermeneutika (Hermeneutikai Füzetek 18), Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1999.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Szaktárgyi felkészültségével kapcsolatban önreflexióra és önkorrekcióra képes.

c) attitűdje

- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Németh Áron, egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Ószöveségi tanszék, Újszövetségi tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G020 **Tantárgy neve**: Liturgika [1] **Tantárgy neve angolul:** Liturgics [1]	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 7.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Ismerje meg a hallgató a református keresztyén istentisztelet történetét, célját, annak alkotó elemeit és rendjét.
Elvi rész: az istentisztelet bibliai alapjai, teológiája és tartalmi vonatkozásai
Történeti rész: Jézus és az ősegyház istentisztelete, liturgia fejlődés a VI. századig, nyugati és keleti rituskörök, római liturgia a középkorban, a tridenti zsinat hatása, a reformáció liturgiai fordulata, és a magyar református liturgiatörténet áttekintése.
Elemi rész: a liturgia elemei és részei, az istentisztelet szerkezete és alkotó elemei.
Gyakorlati rész: homíliás, sákramentumos és szimbolikus istentiszteletek.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 15/20/30 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van/nincs lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

CZEGLÉDY S.: Liturgika, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, l996.
PÁSZTOR J.: Liturgika, Calvin János Teológiai Akadémia, Komarno, 2002, ISBN: 80-968727-1-0.
HAFENSCHER K.: A keresztyén istentisztelet, Magyar Egyházzenei Társaság – Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 1999.
BARTHA T.: Istentiszteleti rendtartások, 1931, Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Budapest, 1985, ISBN: 963-300-191-9.

PÁSZTOR J.: A református keresztyén egyház istentisztelete: Liturgika, k. n., Debrecen, 1985, ISBN: 963-01-6244-X.

További ajánlott irodalom: —

Azoknak **a KKK-ban előírt** s**zakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.
- Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel.

b) képességei

- Segíti a csoporttagok közösség iránti elkötelezettségének kialakulását, a demokratikus társadalomban való felelős, aktív szerepvállalás tanulását, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadását.
- Képes hozzájárulni az iskolai és osztálytermi toleráns, nyitott légkör megteremtéséhez.

c) attitűdje

- Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, s reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.

d) autonómiája és felelőssége

- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.
- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Kis Klára, egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G040, G041 **Tantárgy neve**: Egyházi ének [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Church hymns [1, 2]	**Kreditértéke**: 1, 1
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: az elméleti ismeretek azonnali gyakorlatba-ültetése csoportos munka révén	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1., 2.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: G040 Egyházi ének [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tantárgy célja: Vallástanárok és hitoktatók fölkészítése a gyülekezeti éneklés irányítására. Nevezetesen arra, hogy a hitoktató képes legyen a kántor segítsége nélkül megtanítani egy-egy énekeskönyvi vagy ifjúsági éneket a rá bízott gyermekeknek.
A tantárgy tartalma:
Az éneklés helye és szerepe a liturgiában.
A gyülekezeti Énekeskönyv tematikus szerkezete; az Énekeskönyv dallamai.
A dallamok

- típusai, műfajai (középkori ének, genfi zsoltár, korál, régi magyar ének, angolszász himnusz stb.);
- himnológiai, egyháztörténeti háttere és az ünnepkörökhöz, illetve a néphagyományhoz való kapcsolódása;
- stílusos megszólaltatása; a közös éneklés irányítása;
- megjelenése az egyházi műzene történetében.

Tananyag (a vastag betűvel írt énekek első versszakát fejből, a normál betűvel írtakét kottából kell tudni elénekelni):

Első félév: [20 dallam fejből, 28 kottából]
23, 25, 32, 65, 66, 84, 119, 130;
165, 166, 185, 225, 235, 254, 265, 274, 301, 303, 315, 445;
1, 12, 27, 55, 77, 92, 103, 121, 137;
157, 192, 206, 226, 230, 236, 252, 275, 294, 310, 327, 328, 380, 386, 392, 399, 416, 460, 470;

Második félév: [20 dallam fejből, 28 kottából]
5, 8, 24, 74, 81, 105, 128, 138;
152, 161, 241, 256, 257, 276, 341, 358, 369, 370, 447, 483;
14, 30, 97, 100, 107, 114, 134, 135, 141;

158, 168, 177, 210, 228, 234, 258, 270, 298, 338, 339, 343, 345, 364, 373, 395, 402, 464, 501;

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban:
A vizsga egy „A" és egy „B" részből áll; az „A" részt a könyv nélkül fölidézendő, a „B" részt a könyvből éneklendő dallamok eléneklése alkotja. A dallamokat a vizsgázónak fennakadás nélkül egyedül kell megszólaltatnia. A két felelet együttes átlagos időtartama 15-20 perc.
Tételhúzás nincsen; az énekeket a vizsgáztató választja ki, de az „A" dallamai közül egyet, a „B" dallamai közül hármat a vizsgázó jelölhet meg.
Aki nem tud (vagy úgy gondolja, hogy nem tud) énekelni, annak *könyv nélkül* és hibátlanul kell elmondani 6 „A" dallam első és egy további strófájának, továbbá 10 „B" dallam első strófájának szövegét. Ez esetben mindegyik éneket a vizsgáztató választja ki. A szövegmondásos vizsgával elérhető legjobb osztályzat a 4 (jó).
Értékelés:
Az „A" dallamok éneklését a vizsgáztató 1-10, a „B" dallamokét 1-5 ponttal minősíti. Az összegyűjthető összpontszám így 110; szövegmondás esetén ennek 90 %-a.
A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A", mind pedig a „B" tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Az adott félév vizsgaanyagát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok és és a tárgytematika mellékletében közölt számítási kulcs figyelembe vételével történik.
Azok a vizsgázók, akik ponthatáron (1/2, 2/3 stb) teljesítettek, átbillenthetik minősítésüket a határon, ha szövegtévesztés nélkül elmondják a *Himnusz* vagy a *Szózat* bármelyik – a vizsgáztató által kiválasztott – versszakát.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:
CSOMASZ TÓTH K. (szerk.): Énekeskönyv – magyar reformátusok használatára, MRE, Budapest, 1948 [vagy későbbi kiadás].
CSOMASZ TÓTH K.: Dicsérjétek az Urat, RZSI Sajtóosztálya, Budapest, 1971.
BERKESI S. (szerk.): Az Úrnak zengjen az ének – ifjúsági énekeskönyv, MRETZS és MRE Kálvin Kiadó, Budapest, 2006, ISBN: 978-963-558-035-4.

További ajánlott irodalom:
BERKESI S.: Te néked zengek éneket, Országos Református Tanáregyesület, Debrecen, 1994, ISBN: 963-044-303-1.
CSOMASZ TÓTH K.: A református gyülekezeti éneklés, MRE, Budapest, 1950.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyeknek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása
- A tanár ismeri a szaktárgy tantervét, tantervi és vizsgakövetelményeit, valamint a tantárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, tananyagstruktúráját, illetve belső logikáját.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.

b) képességei
- A szakképzett tanár képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- A végzett/szakképzett tanár képes a csoportok, közösségek számára olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek biztosítják a csoport közösséggé fejlődését és egészséges működését.

- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Alkalmazza az együttműködést támogató, motiváló módszereket mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a szabadidős tevékenységek során.
- Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására.

c) attitűdje

- A szakképzett tanár nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.
- Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.
- Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságtudat iránt, nyitott a demokratikus gondolkodásra és magatartásra nevelés, valamint a környezettudatosság iránt.
- Az iskola világában tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre.
- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Szabóné Fodor Adrienn tanársegéd, -

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató:
Dr. Sárosi Dániel adjunktus, DLA

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Egyházzenei Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G045, G046 **Tantárgy neve**: Gyermek- és ifjúsági énekek [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Children's and youth songs [1, 2]	**Kreditértéke:** 1, 1
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: gyak., gyak. és **óraszáma**: 15, 15 az adott **félévben** Az ismeret átadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb**)**: gyakorlati jegy, gyakorlati jegy Az ismeret-ellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere")**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 7., 8.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: G041 Egyházi ének [2] [2]: G045 Gyermek- és ifjúsági énekek [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tantárgy célja: Hitoktatók és kántorok fölkészítése a gyülekezeti vagy iskolai hittancsoportokban tanítandó énekek kiválasztására és az énektanítás feladataira. Arra, hogy

- milyen zenei, irodalmi és pedagógiai szempontok alapján érdemes megválogatni a korosztálynak szánt énekeket, és
- milyen módszereket lehet hatékonyan alkalmazni az énekek megtanításában.

A tantárgy tartalma:

Az ifjúsági énekek alaptípusai (lehetséges besorolási szempontok: dallamforrás, szövegforrás, technikai nehézség, témaválasztás).

Az ifjúsági énekek helye a gyülekezeti és iskolai nevelésben.

Tananyag:

A megnevezett dallamgyűjtemény énekei: félévente 30-30 - nehézségi és tematikus szempontok szerint kiválasztott - dallam.

A közösségi énektanítás technikája, alapvető feltételei, módszerei.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban:

A vizsga egy „A" és egy „B" tételrészből áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz.

A felelet előtt a felkészülésre legfeljebb 25 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 30 perc.

A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A", mind pedig a „B" tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti.

Értékelés:

A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BERKESI S. (szerk.): Az Úrnak zengjen az ének – ifjúsági énekeskönyv, MRETZS és MRE Kálvin Kiadó, Budapest, 2006, ISBN: 978-963-558-035-4.

BÓDISS T. (szerk.): Adjatok hálát az Istennek! - Kórusművek, énekfeldolgozások. (Az Úrnak zengjen az ének énekeskönyv alapján), MRETZS és Kálvin Kiadó, Budapest, 2009, ISBN: 978-963-558-143-6.

HAMAR I. – BERKESI G. – DRASKÓCZY L. – HARGITA P. (szerk.): Dícsérjétek az Urat, Református Egyházzenészek Munkaközössége, Budapest, 1996, ISBN: 963-300-276-1.

További ajánlott irodalom:

DRASKÓCZY B. (szerk.): Jézushoz jöjjetek, Református Egyházzenészek Munkaközössége, Budapest, 1993.

DRASKÓCZY B. (szerk.): Harangszó, Református Egyházzenészek Munkaközössége, Budapest, 1994.

KISS LÁSZLÓNÉ (szerk.): Jézust áldja énekünk – Gyermekénekek óvodásoknak, Református Pedagógiai Intézet, Budapest, 2003.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyeknek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri a szaktárgy tantervét, tantervi és vizsgakövetelményeit, valamint a tantárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, tananyagstruktúráját, illetve belső logikáját.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a digitális tankönyveket, taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes hozzájárulni az iskolai és osztálytermi toleráns, nyitott légkör megteremtéséhez.
- Segíti a csoporttagok közösség iránti elkötelezettségének kialakulását, a demokratikus társadalomban való felelős, aktív szerepvállalás tanulását, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadását.

c) attitűdje

- A szakképzett tanár törekszik saját megalapozott pedagógiai nézeteinek megfogalmazására.
- Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságtudat iránt, nyitott a demokratikus gondolkodásra és magatartásra nevelés, valamint a környezettudatosság iránt.
- Törekszik a fiatalok világáról minél több ismeretet szerezni, tiszteli különbözőségeiket és jogaikat.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.
- Az iskola világában tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Szabóné Fodor Adrienne, tanársegéd, -

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Egyházzenei Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G055-A, G073-A **Tantárgy neve**: Vallási szocializáció és valláslélektan [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Religious socialization [1, 2]	**Kreditértéke:** 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: gyak., ea. és **óraszáma**: 30, 15 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: sajátélmény-feldolgozás.	
A **számonkérés** módja: koll. / gyj. **egyéb)**: gyakorlati jegy, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** témakidolgozások.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 60 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1., 2.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: G055-A Vallási szocializáció és valláslélektan [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A vallási szocializáció fejlődését a személyes élet alakulásában jelentősen befolyásolják a külső tényezők, elsősorban a család hatása. Ezek feltérképezése segíti az érett vallásosság kialakulását. A kurzus célja az ilyen összefüggések önismereti módszerekkel történő megközelítése.
A valláslélektan kurzus célja a vallásosság jelenségének teológiai és lélektani megközelítése, az egyes ember és a közösségek életében betöltött szerepének felismerése, elemzése.

A vallási szocializáció kurzus tematikája:

- A vallás funkciója a családban.
- A család befolyása az egyén vallásosságának alakulására.
- A személyiség- és családspecifikus credo jelentősége.
- Az egyén vallásformájának ún. gender (női és férfi) jellegzetességei.

A valláslélektan kurzus tematikája:

- A valláslélektan alapfogalmai, a vallásosság megközelíthetősége lélektani szempontból.
- A vallásos magatartás sajátos vonásai: a megtérés és a bűntudat valláslélektani jelentősége és megközelítése.
- A vallásos szocializáció elméletei. Az istenkép kialakulásának lehetőségei és törvényszerűségei gyermek- és serdülőkorban.
- Fritz Oser és Paul Gmünder: A vallási ítéletalkotás fokozatai.
- James Fowler: A hit stádiumai.
- A valláspatológia fontosabb jelenségei: a keresztyén hit és lelki egészség kapcsolata, a vallásos élet torzulásai, ezek hatása a személyiségre és közösségre.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Vallási szocializáció:
Gyakorlati jegy:

A félév során az órai munka keretében írásbeli feladatok teljesítése, önelemző szituációs játékokban való részvétel, otthoni feladatként vallási térképek, vallási szocializációs elemzések készítése. Ezek együttes teljesítése adja a gyakorlati jegyet.
Valláslélektan:
Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban:
A vizsga egy, a félév elején megbeszélt tételsor alapján történik. A hallgató a külön cédulákra kiírt tételekből egyet húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama kb. 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a kihúzott tételről legalább elégséges szinten számot tud adni. Póttétel húzására van lehetőség, ebben az esetben az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

SCHWEITZER, F.: Vallás és életút – Vallásis fejlődés és keresztyén nevelés gyermek - és ifjúkorban, Kálvin Kiadó, Budapest, 1999, ISBN: 963-300-773-9.

NÉMETH D.: Hit és nevelés – Valláslélektani szemléletmód a mai valláspedagógiában, Budapest, 2002, ISBN: 963-8392-53-3.

FRIELINGSDORF, K.: Istenképek – Ahogy beteggé tesznek – és ahogy gyógyítanak, Szent István Társulat, Budapest, 2007, ISBN: 978-963-361-892-9.

További ajánlott irodalom:

VERGOTE, A.: Valláslélektan – Interdiszciplináris szakkönyvtár 3., Semmelweis Egyetem – TF – párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2001, ISBN: 963-00-8699-0.

HORVÁTH K. (szerk.): Vallásosság és személyiség, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, ISBN: 978-963-9206-62-5.

KULCSÁR ZS.: Traumafeldolgozás és vallás, Trefort Kiadó, h. n., 2009, ISBN: 978-963-446-527-0.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a digitális tankönyveket, taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.
- Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.

b) képességei

- Az értékelés során képes figyelembe venni az értékelés hatásait a pedagógiai folyamat szabályozására, a tanulók személyiségfejlődésére és önértékelésére.
- A szakképzett tanár képes a különböző céloknak megfelelő, átgondolt stratégiákhoz a motivációt, a differenciálást, a tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, illetve megvalósítására.

c) attitűdje

- A szakképzett tanár fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást.

- Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, s reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Mézes Zsolt László, adjunktus, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G071 **Tantárgy neve**: A kommunikáció elmélete és gyakorlata **Tantárgy neve angolul:** Communication Theory and Prachtice	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgybesorolása: kötelező	
A tantárgymintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: ea. és gyak. és **óraszáma**: 15 és 15 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: médiaprodukciók elemzése; média-esettanulmányok; tematikus prezentációk (pl. a szakrális kommunikáció társadalmi kommunikációs szerepéről).	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** témakidolgozás; esettanulmány prezentációja és megbeszélése.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A hallgatók megismerkednek a kommunikációs folyamat összetevőivel, a kommunikációkutatás alapvető kérdéseivel és módszereivel. Megismerik az értelmező és empirikus perspektívákat, a velük szemben támasztott követelményeket, a kommunikációelméleti (pl. szociálpszichológiai, retorikai, szemiotikai, társadalomkritikai stb.) tradíciókat, a médiaértésben meghatározó elméleteket (pl. interperszonális megtévesztés, technológiai determinizmus, kultiváció, tematizálás), valamint a médiakritikai nézőpontokat, azok alkalmazási lehetőségeit; a hálózati kommunikáció és közösségi média sajátosságait, előnyeit és veszélyeit.
Főbb kompetenciák: a személyközi, csoportos, szervezeti és tömegkommunikációhoz (média) kapcsolódó alapfogalmak és alapelvek elsajátítása, azok alkalmazása a gyakorlatban; a nonverbális és verbális kommunikációs technikák felismerése és alkalmazása.
Követelmények: a média interpretációi; az információs társadalom fontosabb kommunikációs színterei és eszközrendszere; pszichológiai és médiaetikai dimenziók; hagyományos és modern kommunikációs eszközök elméleti interpretációihoz kapcsolódó gyakorlati készségek elsajátítása; médiakritikai készségek fejlesztése.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Gyakorlati jegy megszerzése a szorgalmi időszakban.
A hallgatók a szorgalmi időszakban egy-egy zárthelyi dolgozatot írnak, prezentációt és média-esettanulmányt készítenek. A zárthelyi dolgozat időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. (Az elégtelen zárthelyi dolgozatot az utolsó szorgalmi héten ki lehet javítani.) A hallgató a szorgalmi időszakban egy, a félév elején választott témakörben maximum 15-20 perces prezentációt készít, a megbeszélés során felmerülő kérdésekre válaszol; valamint a szorgalmi időszak utolsó hetéig egy aktuális jelenséghez, a szemeszter során tárgyalt témakörhöz kapcsolódó média-esettanulmányt vagy médiaprodukció-elemzést ír

(minimum 6 ezer, maximum 10 ezer karakter terjedelemben). A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozat, a prezentáció és az esettanulmány érdemjegyének átlaga adja.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

TERESTYÉNI T.: Kommunikációelmélet, Akti-Typotex, Budapest, 2006, ISBN: 978-963-966-424-1.

ROSENGREN, K. E.: Kommunikáció, Typotex, Budapest, 2008, ISBN: 978-963-279-008-4.

További ajánlott irodalom:

BAJOMI-LÁZÁR P.: Média és társadalom, Antenna Könyvek, Budapest, 2008, ISBN: 978-963-880-850-9.

HARTAI L.: Médiaesemény-esettanulmányok, Wolters Kluver, Budapest, 2015, ISBN: 978-963-295-492-9.

RUDDOCK, A.: Ifjúság és média, Wolters Kluver, Budapest, 2015, ISBN: 978-963-295-484-4.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a szakmódszertan hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit, a nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat, ezek fejlesztésének és diagnosztikus mérésének módszereit.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

- Képes a szaktárgyában rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket kihasználni, a tanulók önálló ismeretszerzését támogatni a végzettségének megfelelő korosztály és a felnőttoktatás keretében is.
- Képes értelmezni azokat a társadalmi-kulturális jelenségeket, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét, képes azokat a tanulók érdekében felhasználni.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására.
- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

- Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.
- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Kész részt vállalni a szaktárggyal kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységben.
- Törekszik a fiatalok világáról minél több ismeretet szerezni, tiszteli különbözőségeiket és jogaikat.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

- Szakmai műveltségét nem tekinti állandónak, kész a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és neveléstudományi megújulásra.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan képes szakmája, illetve szaktárgyai tanításával és tanulásirányításával kapcsolatos kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G059 **Tantárgy neve**: Csoportlélektan **Tantárgy neve angolul:** Group Psychology	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A csoportlélektan tárgya. A csoport, mint létforma. A csoport és az individualizáció. A család, a kortárscsoport. Formális és informális csoportok.
A csoporthatékonyság – tanulás
A csoport rejtett hálózata – szerepek
Érték és normaképződés a csoportban –csoportdöntések
A csoportfejlődés – közösség és csoport.
Csoportközi viszonyok
Sztereotípiák- előítéletek – kisebbség és többség
Önsegítő csoportok
Társadalmi identitás

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy tételből áll. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet együttes átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

CSEPELI GY.: A szociálpszichológia vázlata, NPI., Budapest, 1999, (63–112), ISBN: 963-04-867-84.
PATAKI F. (szerk.): Csoportlélektan, Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1980, (296–349), ISBN: 963-280-8053.
CSEPELI GY.: Szociálpszichológia, Osiris Kiadó, Budapest, 2001, ISBN: 963-379-563-x.

További ajánlott irodalom:

ARONSON, E.: A társas lény, Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, 1978, (319–247), ISBN: 963-221-6598.
BERNE, E.: Emberi játszmák, Gondolat, Budapest, 1984, ISBN: 963-281-380-4.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.
- Rendelkezik a tanulóközpontú tanulási környezet fizikai, emocionális, társas, tanulási sajátosságainak, feltételeinek megteremtéséhez szükséges ismeretekkel.

b) képességei

- A végzett/szakképzett tanár képes a csoportok, közösségek számára olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek biztosítják a csoport közösséggé fejlődését és egészséges működését.
- Segíti a csoporttagok közösség iránti elkötelezettségének kialakulását, a demokratikus társadalomban való felelős, aktív szerepvállalás tanulását, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadását.

c) attitűdje

- A tervezés során együttműködik a kollégákkal és a tanulókkal, kész figyelembe venni az adott tanulócsoport sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociális felkészültség).
- Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.

d) autonómiája és felelőssége

- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Mézes Zsolt László, adjunktus, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G082 **Tantárgy neve**: A nevelő személyiségfejlődése **Tantárgy neve angolul:** Personality Development of the Educator	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** évközi esszé bekérése a hallgatóktól.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 8.	
Előtanulmányi feltételek: G055-A Vallási szocializáció és valláslélektan [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A hallgatók készségfejlesztés szinten tudatosítsák önmagukban a tanári nevelő személyiséghez tartozó legfontosabb személyiségjegyeket, feltételeket és képességeket. Készség szinten tanuljanak meg bánni szerepeikből adódó konfliktusokkal és a tanítástanulási folyamat során jelentkező krízishelyzetekkel.

Tematika:

A pedagógus személyisége, az ideális tanár Tanártípusok, tanári szerepmodellek
Nevelési stílusok, a pedagógus, mint vezető
Az empátia, bizalom és együttműködés szerepe a pedagógiai munkában
A hatékony nevelő
A mentori kapcsolatok hatása a felnövekvő nemzedékre
A hatalom, tekintély és szabadság kérdései a nevelői munkában
A nevelő és szerep-specifikus konfliktusai
A pedagógus pálya aktuális nehézségei és lehetőségei
A keresztyén pedagógus pályaképe

Számonkérési és értékelési rendszer:

Gyakorlati jegy.
A pedagógus szerep jellegzetes összetevőivel, napjainkban megfigyelhető változásaival kapcsolatos elméleti ismeretek megszerzését követően a hallgatók zárthelyi dolgozatot írnak. A következő témakör a pedagógus helyzetéből adódó jellegzetes konfliktus helyzeteket veszi sorra, majd a keresztyén pedagógus sajátos küldetését, az ebből adódó feladatokat vesszük sorra. A hallgatók minden egyes téma kapcsán saját korábbi tapasztalataikat kapcsolják az elméletben megszerzett tudásukhoz. A második tematikus egység is zárthelyi dolgozattal zárul. Így a félév során két (ugyanolyan súlyú) zárthelyi dolgozat, valamint az órai aktivitás mértéke határozza meg a gyakorlati jegy minőségét.
A dolgozat írásának időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos

kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

GORDON, T.: A tanári hatékonyság fejlesztése – A T. E. T. módszer, Assertív Kiadó, Budapest, 1996, ISBN: 963-8279-07-9.

VENTER GY.: A tanári mesterségre való felkészítés, Stúdium Kiadó, Nyíregyháza, 1997, ISBN: 963-7988-61-0.

HODOSSI S.: Református tanítóképzés a Dunántúlon, Mediárium, 2016, 10(1), (32–42).

További ajánlott irodalom:

ADELSON, J.: A tanár, mint modell, in: PATAKI F. (szerk.): Pedagógiai szociálpszichológia, Gondolat Kiadó, Budapest, 1976, ISBN: 963-280-345-0.

BUGÁN A.: Pedagógia, pszichológia és társadalom in: BAGDY E. (szerk.): A pedagógus hivatásszemélyisége, Kossuth Lajos Tudományegyetem Pszichológiai Intézet, Debrecen, 1996, ISBN: 963-472-220-2.

FALUS I.: A gyakorlat pedagógiája, in: GOLNHOFER E. – NAHALKA I.: A pedagógusok pedagógiája, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001, ISBN: 963-19-1805-x.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről.
- Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel.

b) képességei

- A végzett tanár a gyermek személyiségfejlődésére vonatkozó elméleti tudása felhasználásával képes a megtapasztalt pedagógiai gyakorlatot, az iskola mindennapi valóságát elemezni.
- A szakképzett tanár képes a különböző céloknak megfelelő, átgondolt stratégiákhoz a motivációt, a differenciálást, a tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, illetve megvalósítására.

c) attitűdje

- Törekszik az életkori, egyéni és csoport sajátosságoknak megfelelő, aktivitást, interaktivitást, differenciálást elősegítő tanulási-tanítási stratégiák, módszerek alkalmazására.
- Törekszik a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására, az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos pozitív attitűdök kialakítására.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD
A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G083 **Tantárgy neve**: Pedagógiai programfejlesztés **Tantárgy neve angolul:** Development of Pedagogical Program	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 90 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tanárképzés reformjának egyik törekvése a jelöltek gyakorlati tudásának gazdagítása. Ennek részeként vezettük be ezt a gyakorlati jellegű kurzust is. A tanegység fő feladata az alapfogalmak tisztázása, tantermi történések közös megfigyelése, értelmezése, a tapasztalatok együttes feldolgozása, hospitálási jegyzőkönyv készítése.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A szeminárium legfőbb feladata, hogy előkészítse az iskolai gyakorlatok sorát. Ezt úgy éri el, hogy megfigyelési szempontokat ad az iskolai gyakorlatokhoz, amelyek elősegítik az iskola jelenségvilágának jobb megismerését. A gyakorlati jegyet a hospitálási napló, valamint az órai aktivitás alapján kapják a hallgatók.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

SZABÓ L. T. (szerk.): Didaktikai szöveggyűjtemény, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2001, ISBN: 963-472-560-0.

KOVÁCSNÉ BAKOSI É.: A gyakorlatvezetés módszertani kézikönyve, Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2015, ISBN: 978-963-473-863-3.

További ajánlott irodalom:

TORGYIK J.: Hatékony iskola, együttműködő iskola, Új Pedagógiai Szemle, 2004, 54(10), (32–40).

GÖNCZÖL E. – VASS V.: Az oktatási programok fejlesztése, Új Pedagógiai Szemle, 2004, 54(10), (10–19).

Azoknak **a KKK-ban előírt** s**zakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A tanításban is képes a Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei nevelési céljainak érvényesítésére.

- A végzett tanár ismeri a pedagógiai tevékenységet meghatározó dokumentumokat, tantervfajtákat, tantervtípusokat, átlátja ezeknek az oktatás tartalmi szabályozásában betöltött szerepét.

b) képességei

- Az iskola pedagógiai programja, a tanulói személyiség fejlesztésére vonatkozó tantervi célkitűzések, a tanulók életkora, az elsajátítandó tudás sajátosságai, a rendelkezésre álló taneszközök és a pedagógiai környezet közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére (tanmenet, tematikus terv, óraterv, folyamatterv).
- Alkalmazza az együttműködést támogató, motiváló módszereket mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a szabadidős tevékenységek során.

c) attitűdje

- A tervezés során együttműködik a kollégákkal és a tanulókkal, kész figyelembe venni az adott tanulócsoport sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociális felkészültség).
- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.

d) autonómiája és felelőssége

- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G091, G092 **Tantárgy neve**: Katechetika [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Catechetics [1, 2]	**Kreditértéke:** 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: óra- és foglalkozástervek közös és önálló készítése.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** óra- és foglalkozástervek készítése a kollokviumon.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 40 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3., 4.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: G091 Katechetika [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Katechetika 1.
Cél: A tantárgy bemutatja a katechetika tudományterületének sajátosságait, fejlődését, elméleti alapjait. Kiemelten foglalkozik a katechézis különböző műfajaival, a gyülekezeti katechézissel, az iskolai hitoktatással, a 1-4. osztály hittankönyveivel.
Tematika:

- A katechézis neve, fogalma, egyházi intézményrendszere.
- Fejlődéslélektan: a 3-7; és a 7-10 éves gyerekek fejlődéslélektana, vallási szocializációjuk sajátosságai.
- A katechézis sajátos céljai, tematikus felépítése, eljárásmódjai, módszerei a tárgyalt korosztályban.
- Az óvodai foglalkozások lehetőségei, a kerettanterv értékelése, programok felépítése, a foglalkozások tervezése.
- Az országos kerettanterv megismerése, feldolgozása. Az alsótagozatos hittanóra iskolai és gyülekezeti tervezése, megvalósítása. A hittankönyvek használata.

Katechetika 2.
Cél: A gyülekezeti katechézis speciális területeinek és műfajainak az áttekintése.
Tematika:

- A gyermekistentisztelet, az általános iskolai hitoktatás, a hittankönyvek használata, a konfirmációi előkészítés, az ifjúsági bibliaóra.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy, a félév elején megbeszélt tételsor alapján történik. A hallgató a külön cédulákra kiírt tételekből egyet húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama kb. 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a

kihúzott tételről legalább elégséges szinten számot tud adni. Póttétel húzására van lehetőség, ebben az esetben az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti.
A hallgatónak lehetősége van óravázlat elkészítéséből vizsgázni. Egy előzetesen összeállított bibliai történetsorból egyet kihúz, amit a vizsgáztató korosztályi meghatározása alapján kidolgoz.
A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BODÓ S. – FEKETE K. (szerk.): Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény, Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2001.

MURÁNYI KOVÁCS ENDRÉNÉ: A gyermekkori és a serdülőkori személyiségzavarok pszichológiája, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1988, ISBN: 963-18-8982-3.

MÖNKS, F. J. – KNOERS, A. M. P.: Fejlődéslélektan – Pedagógiai pszichológia, Fitt Image, Budapest, 1998, ISBN: 963-03-6009-8.

MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ: A Magyarországi Református Egyház Hit- és Erkölcstan Kerettanterve, Református Pedagógiai Intézet, Budapest, 2012, ISBN: 978-963-9700-84-0.

Hittankönyvek és munkafüzetek egyházi iskolák és a gyülekezeti katechézis számára, Kálvin Kiadó, Budapest.

További ajánlott irodalom:

MÉREI F. – V. BINÉT Á.: Gyermeklélektan, Gondolat, Budapest, 1993, ISBN: 963-282-693-0.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a katechézis gyakorlásához szükséges elméleti hátteret, a bibliai gyökereket, a katechézis történetének meghatározó csomópontjait, a fogalom etimológiai jelentéstörténetét, a mai terminológia jellemzőit.
- Részletesen és megbízhatóan ismeri a hitoktatás anyagát, alapos bibliaismereti, dogmatikai, etikai, egyháztörténeti ismeretekkel rendelkezik.
- Ismeri a katechézis különböző műfajait.
- Ismeri a hitoktatáshoz rendelt zsinati kerettantervet, segédanyagokat, hittankönyveket.

b) képességei

- Elméleti felkészültségét képes alkalmazni és felhasználni a hitoktatás folyamatában.
- Képes a katechézis különböző eljárásaiban foglalkozás-terveket kidolgozni, azokban a társtudományok felismeréseit, elméleteit alkalmazni (fejlődéslélektan, társadalomtudományok, művészetek).
- Képes a katechézis érintettjeinek tapasztalati és élményvilágát felismerni, értékelni, a foglalkozásokba beépíteni.

c) attitűdje

- Rendelkezik pedagógiai és segítői attitűddel, aki munkáját szolgálatnak tekinti.
- Empátiával közelít tanítványai világához, akiket feltétel nélküli elfogadással szemlél.
- Törekszik a katechézis pasztorációs oldalának erősítésére, tanítványai bizalmával nem él vissza, bátorító tanításával és jelenlétével segíti a katechézis folyamatát.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan és felelősen tervezi meg hittanóráit, fel tudja mérni ismeretei és képességei hatékonyságát.
- A rábízottak érdekében önállóan és felelősséggel dönt a pedagógiai helyzetek megítélésében.

• Felelősséget érezve szakmai fejlődése iránt, folyamatosan képezi önmagát, szakmai továbbképzéseken vesz részt.
Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Kustárné Dr. Almási Zsuzsanna, adjunktus, PhD
A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G078 **Tantárgy neve**: Bevezetés a pszichológiába **Tantárgy neve angolul:** Introduction in to Psychology	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 15 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** zárthelyi dolgozat	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Pszichológiai alapismeretek, alapfogalmak
A pszichológia története
A pszichológia biológiai alapjai
A megismerési folyamatok: percepció, figyelem, emlékezet, tanulás, gondolkodás, képzelet
Kreativitás, intelligencia
A motiváció és az érzelmek. Az érzelmi intelligencia
Az akarati tulajdonságok, szándékos és automatikus cselekvés. Készség, szokás. A készségtanulás folyamata
A személyiség dinamikus organizációja, szerkezete, alrendszerei

Számonkérési és értékelési rendszer:

A félévi aláírás megszerzésének feltétele: az órákon való részvétel, valamint a félév során két eredményes zárthelyi dolgozat megírása, melyeknek funkciója a folyamatos készülés serkentése, illetve az írásbeli vizsgára történő felkészülés megalapozása.
Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, feleletválasztásos és kifejtést igénylő, valamint esszékérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

PINCZÉSNÉ PALÁSTHY I. – GIRASEK J. – KATHYNÉ MOGYORÓSSY A. (szerk.): Általános lélektan – Szöveggyűjtemény, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2018, ISBN: 978-615-585-310-4.

N. KOLLÁR K. – SZABÓ É. (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak, Osiris Kiadó, Budapest, 2004, ISBN: 963-389-672-X.

PLÉH CS. – BOROSS O. (szerk.): Bevezetés a pszichológiába, Osiris Kiadó, Budapest, 2004, ISBN: 963-389-478-6.

Ajánlott irodalom:

ATKINSON, R. C. et al.: Pszichológia, Osiris Kiadó, Budapest, 2005, ISBN: 963-389-713-0.
BERNÁTH L. – RÉVÉSZ GY.: A pszichológia alapjai, Tertia Kiadó, Budapest, 2002, ISBN: 963-858-662-1.
PLÉH CS.: A lélektan története, Osiris Kiadó, Budapest, 2010, ISBN: 978-963-276-052-0.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár ismeri az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazásának speciális szempontjait, lehetőségeit.
- Ismeri a pedagógusszerepre vonatkozó pszichológiai, szociológiai és pedagógiai elméleteket, a szereppel kapcsolatos különböző elvárásokat.

b) képességei

- Képes nyugodt, biztonságos és az eredményes tanulást támogató tanulási környezet megszervezésére.
- Képes az érdeklődés, a figyelem folyamatos fenntartására.
- A szakképzett tanár képes a tanulókkal a kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésére, az együttműködési elvek és formák közös kialakítására, elfogadtatására.

c) attitűdje

- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.
- Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.
- Az iskola világában tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre.
- Törekszik a tanulókkal való együttműködés megvalósítására a tanulási folyamat hatékonyságának érdekében.
- Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, testi-lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására.

d) autonómiája és felelőssége

- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kiss János, főiskolai tanár, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Pedagógiai és Pszichológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: GR001, GR002 **Tantárgy neve**: Romológia [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Romology [1, 2] (History, Culture, Tradition)	**Kreditértéke:** 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: ea., ea. **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: tanulmányi kirándulások, terepgyakorlatok, részvétel cigánysághoz kapcsolódó eseményeken (konferencia, kiállítás, könyvbemutató, megemlékezések) dokumentumfilmek, videofilmek megtekintése, zenehallgatás, személyes találkozás cigány/roma emberekkel (életutak megismerése), roma média követése, cigány/roma programokon részvétel.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** Beszámolók, reflexiók készítése, beadása minden terepgyakorlatról, tanulmányi kirándulásról, eseményen részvételről, házi dolgozat, kiselőadás készítése.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3., 4.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: GR001 Romológia [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Romológia 1. (Történet)
Alapfogalmak (Ki a cigány? Mi a cigány?)
A cigányság eredete, vándorlása Kr. u. 4-11.sz. (Mítoszok, tények, források)
Cigányok Európába érkezése, fogadtatásuk, korai történetük 13-14. sz.
A magyarországi cigányság története 15-20. század
A cigányság differenciálódása
Cigányok szerepe a magyar történelemben
Az államszocializmus és a cigányság
A cigányok önszerveződése, nemzeti jelképeik
A rendszerváltozás és a cigányság
A cigányok helyzete a 21. század elején – oktatás, lakhatás, foglalkoztatás, egészségügy

Romológia 2. (Kultúra, hagyomány)
A kultúra fogalma, összetevői. A cigányság kultúrája; etnikus kultúra, szegénykultúra
A magyarországi cigányság csoportjai, rétegei, területi elhelyezkedés, a hagyományőrzés mértéke
Test, testkép, szennyezettség, tisztasági szabályok. A test, mint kommunikációs eszköz a cigány kultúrában.
Étrend, táplálkozás a cigányság körében. Hagyományos cigány ételek.
Gyermekvárás, szülés, csecsemőgondozás a cigányság különböző csoportjaiban, rétegeiben.
A cigány/roma családok; nemi és életkori szerepek.
A halál, halott körüli teendők, gyász a hazai hagyományőrző cigányok kultúrájában. A 21. századi

halottkultusz jelei.
Jeles napok; társadalmi és vallási ünnepek, emléknapok; ápr.8., máj.16., aug.2. ünnepkörökhöz kapcsolódó szokások (karácsony, húsvét)
A cigány mese-és mondavilág; eredetmondák, a cigány mesék jellemzői. Cigány irodalom.
A cigány zenekultúra; a szolgáltatott cigányzene és az autentikus cigány zene.
A cigány tánckultúra; gyűjtések, típusai, jellemzői.
Képzőművészet és a cigányság; naiv és tanult művészek, jeles alkotások a múltban és a jelenben.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Romológia [1]:
Zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban.
A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban négy zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer lehet kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

Romológia [2]:
A tanulmányi kirándulásokról, terepgyakorlatokról, eseményeken részvételről reflexiók készítése, beadása.
Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 15/20/30 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van/nincs lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:
FORRAY R. K. (szerk.): Romológia – Ciganológia, Dialóg Campus Kiadó, Budapest – Pécs, 2000, ISBN: 963-9310-02-6.
CSERTI-CSAPÓ T. (szerk.): Alapirodalmak a hazai cigány/roma népességre vonatkozó társadalomtörténet, társadalomismeret oktatásához, Gypsy Studies 36., PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2015, ISBN: 978-963-642-867-9.
NAGY P.: A magyarországi cigányok története a rendi társadalom korában, Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola, Kaposvár, 1998, ISBN: 963-717-258-0.
SZABÓNÉ KÁRMÁN J.: A magyarországi cigányság 1. (Cigányok és romák), Semmelweis Kiadó, Budapest, 2016, ISBN: 978-963-331-394-7.
ARANY-MICHELS R.: Egy hajdú-bihari község cigányságának temetési szokásai és annak lelkigondozói lehetőségei. Romológiai Füzetek 1., Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2017, ISBN: 978-963-8429-99-5.
SZABÓNÉ KÁRMÁN J.: A magyarországi cigány/roma népesség kultúrantropológiai és orvosantropológiai megközelítésben. Romológiai Füzetek 2., Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2018, ISBN: 978-615-5853-03-6.

Ajánlott irodalom:

FÁTYOL T. – FLECK G. – KŐSZEGI E. – SZUHAY P. (szerk.): A Roma Kultúra virtuális Háza, Multimediális DVD-ROM, Virtuális téralkotás: Macrobite Bt. Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium – Phare, „Összetartó társadalom megteremtése" program, Budapest, 2006. http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszagi_romak.php

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat, ezek fejlesztésének és diagnosztikus mérésének módszereit.

b) képességei

- A végzett tanár a gyermek személyiségfejlődésére vonatkozó elméleti tudása felhasználásával képes a megtapasztalt pedagógiai gyakorlatot, az iskola mindennapi valóságát elemezni.
- Képes reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről.

c) attitűdje

- A szakképzett tanár törekszik saját megalapozott pedagógiai nézeteinek megfogalmazására.
- Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Lovász Márton református lelkész, óraadó

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Romológia Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R015, R016 **Tantárgy neve**: Dogmatika [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Dogmatics [1, 2]	**Kreditértéke:** 4, 4
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 45, 45 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: tematikus prezentációk	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb**)**: kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 5., 6.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: R011-A Hitvallásismeret [2]; R012-A Teológiai enciklopédia; R013 Filozófiatörténet [2]: R015 Dogmatika [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A Credo hitcikkelyeinek tematikus követése nyomán a keresztyén tanítás részletes és tételes kifejtése, úgymint Isten megismerése, az inspiráció tana és története, a verbális inspiráció kifejlődése és lényege, a trinitástan, Isten lényege, az Atya-Isten személye, Isten teremtő munkája, az antropikus kozmológiai elvek és az ember teremtéséről szóló bibliai tanítás, az emberről szóló keresztyén tanítás, a bűn, az isteni gondviselés, az egyetemes kegyelem, Krisztus istensége, az inkarnáció, Krisztus halála, feltámadása, mennybemenetele, pneumatológia, ekkléziológia, örökélet, kegyelmi kiválasztás, sákramentumok tételes előadása.

Tematika:

A református dogmatika fő jellemvonásai
A teológia tudományos művelése
Isten megismerése
A Szentírás ihletettsége
A trinitástan
Teremtés és gondviselés
Az emberről szóló keresztyén tanítás
Krisztus inkarnációja
Krisztus halála
Krisztus feltámadása
A Szentlélekről szóló tanítás és az egyház lényege
A keresztség ekkléziológiai értelme
Az úrvacsoráról szóló római katólikus és protestáns tanítás
A predestináció tana
A végső dolgokról való tanítás(eszkatológia)

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató közös külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

KÁLVIN, J.: A keresztyén tanítás rendszere (Institutio), Magyar Református Egyház, Pápa, 1909.
TÖRÖK I.: Dogmatika, Free University Press, Amsterdam, 1985, ISBN: 90-6256-356-2.
SEBESTYÉN J.: Református dogmatika, Budapesti Református Theológiai Akadémia, Budapest, 1940 (új kiadás).

További ajánlott irodalom:

TAVASZY S.: Református keresztyén dogmatika, Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 2006.
KOCSIS E.: Dogmatika, Debrecen, 2003.
BARTH, K.: Kisdogmatika, Országos Református Missziói Munkaközösség, Budapest, é. n.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kovács Ábrahám, egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Dogmatika Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R001 **Tantárgy neve**: Rendszeres teológiai szigorlat **Tantárgy neve angolul:** Systematic Theology – Comprehensive Exam	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: — és **óraszáma**: 0 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): szigorlat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 20 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 8.	
Elő- és *melléktanulmányi feltételek: R011-A Hitvallásismeret [2]; R016 Dogmatika [2]; *R025 Etika [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Megismertetni a hallgatókkal a keresztyén tanítás klasszikus elemeit, az egyház egyetemes zsinatainak dogma-alkotó munkáját, valamint a bibliai-reformátori felismeréseken nyugvó keresztyén tantételeket. A református teológiai tudományos gondolkodás elsajátítása, fegyelmezett teológiaművelés. A keresztyén tantételek tudományos és interdiszciplináris szemlélete. A keresztyén gondolkodás és a társadalmi változások egymásra gyakorolt hatásának felismerése, az etika a legújabb kor, s egyben napjaink teológiai kérdésfeltevéseinek, illetve válaszainak megfogalmazása. Az egyes parancsolatok látószögébe kerülő etikai kihívások kezelése, valamint a konkrét teológiai megalapozás (fogalmak, történeti háttér) mellett a partnertudományokkal való párbeszédre. való felkészítés, teológiai-etikai reflexiók megfogalmazása, önálló erkölcsi véleményformálás elősegítése

Rendszeres teológiai szigorlat tételsor:
Dogmatika:
A református dogmatika fő jellemvonásai
A teológia tudományos művelése
Isten megismerése
A Szentírás ihletettsége
A trinitástan
Teremtés és gondviselés
Az emberről szóló keresztyén tanítás
Krisztus inkarnációja
Krisztus halála
Krisztus feltámadása
A Szentlélekről szóló tanítás és az egyház lényege
A keresztség ekkléziológiai értelme
Az úrvacsoráról szóló római katólikus és protestáns tanítás
A predestináció tana
A végső dolgokról való tanítás(eszkatológia)

Etika, Etika prolegomena, etika – és Teológiatörténet:

Morál. Ethosz. Etika. Keresztyén etika lehetséges strukturálása. Erkölcsi véleményformálás módszere

Az etika, mint teológiai diszciplina. A keresztyén etika teológiai alapjai (újszövetségi etika, bűn, szabadság, evangélium és törvény stb.)

Az etika felosztása. A keresztyén etika summája.

Képtilalom az egyház- és a teológiatörténetben. Kultúra, tudomány, művészetek.

Ünnep és munka. Ökológia és etika.

A felsőbbség. Demokrácia, jogállam, szociális állam. A keresztyén ember politikai felelőssége

Az élet védelme. Határesetek (öngyilkosság, háború, halálbüntetés).

Az orvosi etika kérdései a hatodik parancsolat tükrében (abortusz, eutanázia, mesterséges megtermékenyítés, embrióval való kísérletezés stb.)

Házasság. Család. Szexuáletikai kérdések

Gazdaság és etika (pénz, kamat, tulajdon, a gazdaságetika kritériumai)

A felebarát tisztessége (pereskedés, hazugság és igazmondás, a beszéd etikája, mobbing stb.)

Teológia és politikai etika a 2. világháború után (Metz, Moltmann)

A dialektika teológia

Bonhoeffer etikája

Barth és a magyar református teológia

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szigorlati szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban.

A vizsga során a tétel egy "A" és egy "B" tétel-részből áll. Az adott félév tételsorát az adott félévre érvényes tárgytematika rögzíti. A hallgató az "A" és a "B" tétel-részt egy két külön cédulán húzza ki, majd legalább 20, legfeljebb 40 perc készülési idő áll a rendelkezésére, hogy a feleletét kidolgozza. A vizsga a szigorlati bizottság előtt zajlik; a bizottság legalább két tagjának a felelet teljes ideje alatt a vizsgán jelen kell lennie.

A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az "A", mind pedig a "B" tétel-részt legalább elégséges szinten teljesítette. A két felelet együttes átlagos időtartama 30 perc. A vizsga során egy póttétel húzására van lehetőség: amennyiben az első tétel "A" vagy "B" tétel-részéből a feleletet a bizottság elfogadta, úgy a póttételből csak a nem teljesített tétel-részt kell megismételni. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

KÁLVIN, J.: A keresztyén tanítás rendszere (Institutio), Magyar Református Egyház, Pápa, 1909.
TÖRÖK I.: Dogmatika, Free University Press, Amsterdam, 1985, ISBN: 90-6256-356-2.
KOCSIS E.: Dogmatika, Debrecen, 2003.
SEBESTYÉN J.: Református dogmatika, Budapesti Református Theológiai Akadémia, Budapest, 1940 (új kiadás).
SZŰCS F.: Teológiai etika. Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1993.
TÖRÖK I.: Etika, Free University Press, Amsterdam, 1988, ISBN: 90-6256-686-3.
LOCHMANN, J. M.: A szabadság útjelzői, Kálvin János Kiadó, Budapest, 1994, ISBN: 963-300-571-x.

További ajánlott irodalom:

KANTZENBACH, F. W.: Teológiai irányzatok. Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1996, ISBN: 963-8360-24-0.
TAVASZY S.: Református keresztyén dogmatika, Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár, 2006.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Fazakas Sándor, egyetemi tanár, PhD, dr. habil;

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Dr. Fazakas Sándor, egyetemi tanár, PhD, dr. habil;

Dr. Kovács Ábrahám, egyetemi docens, PhD. dr. habil.

Dr. Kovács Krisztián, egyetemi docens, PhD. dr. habil.

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Dogmatika Tanszék, Szociáletikai és Egyházszociológia Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R028 **Tantárgy neve**: Etikatörténet **Tantárgy neve angolul:** History of Ethics	**Kreditértéke:** 4
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** két ZH a szorgalmi időszakban.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek: R021 Etika prolegomena	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Az előadások hallgatásával és a kötelező olvasmányok tanulmányozásával a hallgató megismerkedhet a keresztyén etikai gondolkodás történetével, illetve a "teológiai iskolák" szociáletikai sajátosságaival a reformációtól kezdve napjainkig.

Tantárgyi tematika:

A kurzus során megismerkednek a hallgatók mindenekelőtt a protestáns teológiai szociáletikai tanításával; átfogó képet kapnak a sajátos protestáns etikai véleményformálásáról, annak kontextuális és mai módszertanáról, alkalmazhatóságáról.

A reformátori etika alapjai
Kálvin etikája és ekkléziológiája
Luther megigazulás tana
Az etika története Schleiermachertől Harnackig
A dialektika teológia etikai felismerései
Barth etikai gondolkodása az „Egyházi dogmatikában”
Barth politikai etikája
A Barmeni teológiai nyilatkozat etikai üzenete
Brunner etikája és a természeti teológia
Bonhoeffer etikája
Tillich rendszeres teológiája
Az 1948-at követő időszak etikai és ekkléziológia útkeresése a Magyarországi Református Egyházban
A politikai teológia fogalma a XX. században (Moltmann, Metz, Volf, Huber stb.)

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban.
A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban kettő zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb válaszokat igénylő kérdésekből áll. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében

rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatokat legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli kollokviumra jelentkezhet.
A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A vizsga egy A tételből áll. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind a tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.
A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.
Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles” (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató "jó" (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

ZAHRNT, H.: Az Isten-kérdés – Protestáns teológia a XX. században, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1997, ISBN: 963-8360-17-8.
VÁLYI NAGY E.: Nyugati teológiai irányzatok századunkban, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1984, ISBN: 963-300-033-5.
KANTZENBACH, F. W.: Teológiai irányzatok, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1996, ISBN: 963-836-016-X.

További ajánlott irodalom:

BUSCH, E.: Istenismeret és emberség: betekintés Kálvin teológiájába, Kálvin Kiadó, Budapest, 2009, ISBN: 978-963-558-130-6.
MCGRATH, A. E.: Emil Brunner – Újraértékelés, Kálvin Kiadó, Budapest, 2018, ISBN: 978-963-558-403-1.
KOVÁCS K.: Határmezsgyén – A református egyház a történelmi örökség és a megújulás esélyei között az 1989–90-es rendszerváltást követően, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2018, (47–126), ISBN: 978-963-414-417-5.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár alapvető tudással rendelkezik a társadalmi és csoportközi folyamatokról, a demokrácia működéséről, az inkulturációról és a multikulturalizmusról.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.

c) attitűdje

- A szakképzett tanár elkötelezett az alapvető demokratikus értékek iránt, szociális érzékenység, segítőkészség jellemzi.

- Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságtudat iránt, nyitott a demokratikus gondolkodásra és magatartásra nevelés, valamint a környezettudatosság iránt.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kovács Krisztián, egyetemi docens, PhD. dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szociáletikai és Egyházszociológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R024, R025 **Tantárgy neve**: Etika [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Ethics [1, 2]	**Kreditértéke:** 4, 4
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 20 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 7., 8.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: R011-A Hitvallásismeret [2]; R012-A Teológiai enciklopédia; R021 Etika prolegomena [2]: R024 Etika [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Az utóbbi évtizedek gyors társadalmi fejlődése, valamint a technikai civilizáció vívmányai is állandó változást eredményeznek életünkben: az emberi cselekvés olyan területei és lehetőségei nyíltak meg, amelyek kérdésessé teszik a korábbi világszemlélet és morális elképzelések hatékonyságát. A korábbi erkölcsi válaszok helyén tanácstalanság, elbizonytalanodás vagy – jobb esetben is – az etikai tájékozódás iránti fokozottabb igény figyelhető meg.
Napjainkban felértékelődött az etikai tájékozódás iránti igény. A technikai civilizáció áldásai és kockázatai, az életformák pluralizálódása, a globális gazdasági és politikai érdekek érvényesítése, a kommunikáció új formái elkerülhetetlenné teszik a mindennapi életet érintő kérdések és jelenségek tudatos reflektálását, a szabad és kényszer nélküli erkölcsi vélemény megfogalmazását. Ezt a törekvést az értékek és megoldási lehetőségek iránti tájékozódás sokfélesége jellemzi: a vallási hagyományoktól független ún. szekuláris erkölcsi minták és megoldások igénye éppúgy jelen van társadalmunkban, mint az új vallási mozgalmak és spirituális élmények élet- és világszemlélete által inspirált moralitás. A tanegység során a reformátori (protestáns) etika kifejtésére kerül sor. A foglalkozások során a cél nem az elvárás, még kevésbé valamely vallási vagy erkölcsi tekintélynek való engedelmesség munkálása, hanem segítségnyújtás az erkölcsi értékítélet kialakításához, adott helyen, időben és szituációban. Az előadások során a lehető legszélesebb körben mutatjuk be az emberi élet alapvető kapcsolataihoz és feltételeihez való viszonyulások etikai szempontjait és lehetséges megoldásait. A beszéd és a képi kommunikáció síkján jelentkező erkölcsi dilemmák és megoldásra váró kérdések tisztázása után az emberi élet, érzelmek és kapcsolatok megélésének legelemibb és legintimebb köre (a házasság, család és szexualitás etikája) kerül tárgyalásra, majd az életet körülvevő további feltételekhez, úgy mint a technikához, a környezethez, a gazdaság és a politika világához való viszonyulás formáit elemezzük.
Az etika – Bonhoeffer szerint − „bátor vállalkozás”. Így az egyes témakörök kifejtése és a részletkérdésekbe való bevezetés impulzusokat és módszertani segítséget kíván nyújtani a hitéleti szakos hallgatóknak, saját erkölcsi ítéletalkotás megfogalmazásához.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 15/20/30 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására nincs lehetőség. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

FAZAKAS S. (szerk.): A protestáns etika kézikönyve, Kálvin Kiadó, Budapest, 2017, ISBN: 978-963-558-381-2.

LOCHMANN, J. M.: A szabadság útjelzői, Kálvin János Kiadó, Budapest, 1994, ISBN: 963-300-571-x.

SZŰCS F.: Teológiai etika, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1993, ISBN: 963-836-001-1.

TÖRÖK I.: Etika, Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 1997.

KODÁCSY-SIMON E. (szerk.): Értelmes szívvel – Etikai témák az evangélikus oktatásban, Luther Kiadó, Budapest, 2016, ISBN: 978-963-380-090-4.

BONHOEFFER, D.: Etika, Exit Kiadó, Kolozsvár, 2015, ISBN: 978-973-7803-13-9.

További ajánlott irodalom:

HONECKER, M.: Einführung in die theologische Ethik: Grundlagen und Grundbegriffe, de Gruyter, Berlin – New York, 1990, ISBN: 3-11-008146-6.

FREY, C. – DABROCK, P. – KNAUF, S.: Repetitorium der Ethik, Hartmut Spenner, Waltrop, 1997, ISBN: 3-927718-70-X.

HUPPENBAUER, M. – DE BERNARDI, J.: *Kompetenz Ethik für Wirtschaft, Wissenschaft und Politik. Ein Tool für Argumentation und Entscheidungsfindung*, Versus, Zürich, 2000, ISBN: 3-03909-009-7.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár alapvető tudással rendelkezik a társadalmi és csoportközi folyamatokról, a demokrácia működéséről, az enkulturációról és a multikulturalizmusról.
- Ismeri a csoport, a csoportfejlődés és a közösségek pszichológiai, szociológiai és kulturális sajátosságait.
- Ismeri a csoportok és a tanulók társas helyzetére vonatkozó fontosabb feltáró módszereket, a közösség kialakítását, fejlesztését elősegítő pedagógiai módszereket.

b) képességei

- A végzett/szakképzett tanár képes a csoportok, közösségek számára olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek biztosítják a csoport közösséggé fejlődését és egészséges működését.
- Képes a konfliktusok hatékony kezelésére.
- Segíti a csoporttagok közösség iránti elkötelezettségének kialakulását, a demokratikus társadalomban való felelős, aktív szerepvállalás tanulását, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadását.
- Képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális jelenségeket, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai, illetve iskolán kívüli életét.
- Képes hozzájárulni az iskolai és osztálytermi toleráns, nyitott légkör megteremtéséhez.

c) attitűdje

- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.

- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Tudatosan él a transzferhatás kihasználásának lehetőségeivel.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Fazakas Sándor, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szociáletikai és Egyházszociológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R033-A **Tantárgy neve**: A felvilágosodás korának egyháztörténete **Tantárgy neve angolul:** Church History of the Age of Enlightenment	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 20 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Ismeretanyag:
A felvilágosodás kora (1647–1790) egyetemes és magyarországi egyháztörténetének áttekintése. A hallgatók ismerjék meg és elemezzék az adott korszak egyházszervezetének, teológiatörténetének, egyházi művelődésének jellegzetességeit, meghatározó fordulatait. Sajátítsák el a kapcsolódó alapvető fogalomkészletet. Legyenek képesek korábbi kapcsolódó ismeretanyaguk szakirányú elmélyítésére, integrálására. Kapjanak betekintést az aktuális szakirodalmi eredményekbe.

Tematika:
A korszak politika-, társadalom- és gazdaságtörténetének áttekintése
A felvilágosodás kezdetei, az angol és francia felvilágosodás, a deizmus
A német felvilágosodás és a Kant előtti német racionalista teológia. Kant és teológia-történeti jelentősége
A római katolikus egyház a 18. században. A vallási türelem kérdése a korban
A pietizmus gyökerei és átfogó értékelése. A német pietizmus
Protestáns ébredési mozgalmak az angol nyelvű területen. A hollandiai és svájci protestantizmus története a vizsgált korban
Az orosz ortodox egyház történetének áttekintése a vizsgált korban
A protestáns egyházak belső élete, művelődéstörténete a korszakban
Magyarország és a magyar protestantizmus helyzete a linzi békétől a gyászévtized végéig
A magyar protestantizmus története 1681-től a Rákóczi szabadságharc végéig
A 18. századi Magyarország és a csendes ellenreformáció kora III. Károly és Mária Terézia uralkodásának időszakában
A felvilágosult abszolutizmus és valláspolitikája, II. József és a Türelmi Rendelet, ennek hatásai a magyar protestantizmus életére
II. Lipót, az 1791. évi XXVI. tc. szerepe és a budai zsinat. A 18. század végének belső egyházi élete

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli (kollokvium) vagy írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban.

A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban két zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagnak a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik.
Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles" (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató "jó" (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium, vagy írásbeli vizsga alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon.
A vizsgára állás, illetve megajánlott jegy esetén a jegybeírás további feltétele egy rövid írásbeli beszámoló készítése valamelyik ajánlott, vagy az oktatóval előre egyeztetett kapcsolódó szakirodalmi alkotás alapján. Ennek benyújtási határideje, a zárthelyi dolgozatok alapján megajánlott jegy esetén a jegybeírás, szóbeli vizsga esetén a kollokvium megkezdése előtti munkanap 24.00 óra.
Az írásbeli vizsga időtartama a vizsgaidőszakban 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.
A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BÍRÓ S. – BUCSAY M. – VARGA Z. – TÓTH E.: A magyar református egyház története, SRTA, Sárospatak, ISBN: 963-04-609-5.

BUCSAY M.: A protestantizmus története Magyarországon 1521–1945, Gondolat Kiadó, Budapest, 1985, ISBN: 963-281-532-7.

COLIJN, J.: Egyháztörténelem, Iránytű Kiadó, h. n., 1996, ISBN: 963-9055-085.

CSOHÁNY J.: Magyar protestáns egyháztörténet 1711–1849 (A Debreceni Református Teológiai Akadémia egyháztörténeti tanszékének tanulmányi füzetei 5.), Debreceni Református Teológiai Akadémia, Debrecen, 1994.

DIENES D. (szerk.): A felvilágosodás és ami utána következett (Vezérfonal az egyháztörténet tanulmányozásához, 3., Sárospataki Teológiai Műhely 6.), Hernád Kiadó, Sárospatak, 2013, ISBN: 978-963-89817-3-8.

HEUSSI, K.: Az egyháztörténet kézikönyve, Osiris Kiadó, Budapest, 2000, ISBN: 963-379-6865.

További ajánlott irodalom:

BARÁTH B. L.: Az I. Carolina resolutiotól a Türelmi Rendeletig – A királyi Magyarország protestáns egyházi életét meghatározó 18. századi uralkodói rendeletek áttekintése, in: GÁBORJÁNI SZABÓ B. (szerk.): Egyházak és egyházpolitika Magyarországon és Erdélyben a 18–19. században – A Carolina Resolutiótól az 1848. évi XX. törvénycikkig, Tiszántúli Református Egyházkerületi Gyűjtemények, Debrecen, 2016, (11–16), ISBN: 978-915-80158-4-4.

FONT ZS.: Erdélyiek Halle és a radikális pietizmus vonzásában, József Attila Tudományegyetem, Szeged, 2001, ISBN: 963-482-547-8.

WALLMANN, J.: A pietizmus, Kálvin Kiadó, Budapest, 2000, ISBN: 963-300-820-4.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit.

b) képességei

- Képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

- Elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- Képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Baráth Béla Levente, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Egyháztörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: — **Tantárgy neve**: Kötelezően választható tárgyak - Biblikus sáv [1] **Tantárgy neve angolul:** Elective Course – Biblical Studies [1]	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: kut.szem. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: ha a kurzust meghirdető oktató alkalmaz sajátos ismeretátadási módot (pl. utazószeminárium), azt az aktuális félév tárgytematikája rögzíti.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium/gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** ha a kurzust meghirdető oktató alkalmaz sajátos ismeretellenőrzési módot (pl. félévközi prezentációk, beadandó dolgozatok, olvasónaplók), azt az aktuális félév tárgytematikája rögzíti.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati/elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**
A tantárgy lehetőséget kínál a hallgatóknak arra, hogy a bibliai tanszékcsoport oktatói által meghirdetett szakmai, kötelezően választható kurzusaiból szabadon válogassanak. Így tantervüket az adott teológiai szakterületen (sávon) belül – a tantárgy kreditszámának összegéig – saját érdeklődésüknek megfelelően állíthatják össze, ezáltal pedig lehetőséget kapnak egy szűkebb tudományos kérdéskör elmélyültebb megismerésére, elmélyíthetik ismereteiket a szaknak megfelelő informatikai írástudás, digitális képzési tartalmak terén, a zömében irányított kutatómunkára, hallgatói szakelőadásokra és dolgozatokra épülő kurzusok (szemináriumok) révén a tudományos kutatás, előadás és publikáció készítésének módszertanát sajátíthatják el, illetve gyakorolhatják be.
Számonkérési és értékelési rendszer:
A számonkérés módját a meghirdetett kurzus aktuális tárgytematikája rögzíti (kollokvium vagy gyakorlati jegy). Az értékelés a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 26. §-ban rögzített ötfokozatú osztályzattal történik.
A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Az irodalomjegyzéket minden félévben a tárgyat meghirdető oktatók teszik közzé a kurzusleírásban, illetve egyeztetik a hallgatókkal.
Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**
a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Szaktárgyi felkészültségével kapcsolatban önreflexióra és önkorrekcióra képes.

c) attitűdje

- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Németh Áron, egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):
a sáv oktatói

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Ószövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: — **Tantárgy neve**: Kötelezően választható tárgyak - Rendszeres sáv [1] **Tantárgy neve angolul:** Elective Course – Systematic Theology [1]	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: kut.szem. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium/gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati/elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 6.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tantárgy lehetőséget kínál a hallgatóknak arra, hogy *a rendszeres teológiai tanszékcsoport* oktatói által meghirdetett szakmai, kötelezően választható kurzusaiból szabadon válogassanak, tantervüket az adott teológiai szakterületen (sávon) belül – a tantárgy kreditszámának összegéig – saját érdeklődésüknek megfelelően állítva össze, ezáltal pedig lehetőséget kapjanak egy szűkebb tudományos kérdéskör elmélyültebb megismerésére, a zömében irányított kutatómunkára, hallgatói szakelőadásokra és dolgozatokra épülő kurzusok (szemináriumok) révén a tudományos kutatómunka, előadás és publikáció készítésének módszertanát elsajátítsák, illetve begyakorolják.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Kurzusonként változó. Az értékelés jellemzően a szemináriumi munka során mutatott aktivitás és az írásbeli szemináriumi dolgozat alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Mivel minden félévben más és más tematikával indulnak a kurzusok, így az irodalom is változik – lásd az adott kurzus leírásában.

Azoknak **a KKK-ban előírt** s**zakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a digitális tankönyveket,

taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.

b) képességei

- Képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

- Elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- Képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Fazakas Sándor, egyetemi tanár, PhD, dr.habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):
a sáv oktatói

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Egyháztörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: — **Tantárgy neve**: Kötelezően választható tárgyak – Gyakorlati sáv [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Elective Course – Practical Theology [1, 2]	**Kreditértéke:** 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A **tanóra típusa**: kut.szem., kut.szem. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: tematikus prezentációk.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy, gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** esettanulmányok témakidolgozások, dolgozatok, esszék.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati/elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 6., 8.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tantárgy lehetőséget kínál a hallgatóknak arra, hogy *a gyakorlati teológiai tanszékcsoport* oktatói által meghirdetett szakmai, kötelezően választható kurzusaiból szabadon válogassanak. Így tantervüket az adott teológiai szakterületen (sávon) belül – a tantárgy kreditszámának összegéig – saját érdeklődésüknek megfelelően állíthatják össze, ezáltal pedig lehetőséget kapnak egy szűkebb tudományos kérdéskör elmélyültebb megismerésére, elmélyíthetik ismereteiket a szaknak megfelelő informatikai írástudás, digitális képzési tartalmak terén, a zömében irányított kutatómunkára, hallgatói szakelőadásokra és dolgozatokra épülő kurzusok (szemináriumok) révén a tudományos kutatás, előadás és publikáció készítésének módszertanát sajátíthatják el, illetve gyakorolhatják be.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A gyakorlati jegy megszerzéséhez a hallgató dolgozatot ad be, melynek tartalma lehet témakidolgozás, esettanulmány ismertetése, esszé vagy tudományos dolgozat. A dolgozat beadását megelőzően legalább egy személyes konzultációra kerül sor az oktatóval. A dolgozat első változatát megadott határidőre be kell nyújtani, majd az oktató írásbeli véleményezése alapján kell véglegesíteni a szöveget és azt határidőre be kell nyújtania az oktatóhoz, az oktató által meghatározott formában (pl. elektronikus dokumentumként, kinyomtatva, webes felületre feltöltve). A dolgozat terjedelme minimálisan 5000 szó. Formai követelmények tekintetében az egyetem által kiadott szabályok az irányadók, az oktató azonban eltérő követelményeket is megállapíthat. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Az egyes kurzusok során kerül meghatározásra.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat, ezek fejlesztésének és diagnosztikus mérésének módszereit.
- Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel.

b) képességei

- Képes reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről.
- Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos egyéni megértési nehézségek kezelésére.
- Képes a szaktárgyában rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket kihasználni, a tanulók önálló ismeretszerzését támogatni a végzettségének megfelelő korosztály és a felnőttoktatás keretében is.

c) attitűdje

- Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.
- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.
- Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Gonda László, egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):
a sáv oktatói

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: L231, L232, L233 **Tantárgy neve**: Angol nyelvi alapozó [1, 2, 3] **Tantárgy neve angolul:** Foreign language basics [1, 2, 3]	**Kreditértéke:** 2, 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: nyelvi sáv	
A **tanóra típusa**: gyak., gyak., gyak. és **óraszáma**: 30, 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy, gyakorlati jegy, gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1., 2., 3.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: L231 Angol nyelvi alapozó [1] [3]: L232 Angol nyelvi alapozó [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Ismeretanyag:
A kurzus a hallgatók korábban megszerzett angol nyelvtudását rendszerezi, és arra építve meghatározott témakörökben fejleszti a hallgatók szókincsét és nyelvtani ismereteit és kommunikatív készségeit (hallás utáni értés, olvasott szöveg megértése, beszéd- és íráskészség).
Angol nyelvi alapozó képzés 1:
Témakörök: bemutatkozás, személyiségjegyek, szabadidő, sportolás, városi és vidéki élet.
Nyelvtan: egyszerű jelen, folyamatos jelen, egyszerű múlt folyamatos múlt, mennyiségi kifejezések, névelők, melléknév-fokozás, hasonlító szerkezetek.
Angol nyelvi alapozó képzés 2:
Témakörök: útbaigazítás, mozi, film, kultúrák találkozása, bevásárlás, eligazodás az üzletek világában.
Nyelvtan: befejezett jelen és egyszerű múlt idők, feltételes mód különböző tipusai, segédigék (must, mustn’t, needn’t)
Angol nyelvi alapozó képzés 3:
Témakörök: technikai eszközök, internet-használat, globális jelenségek.
Nyelvtan: befejezett múlt idő, függő beszéd, szenvedő szerkezet, segédigék (may, can, can’t, could, couldn’t)
Kialakítandó kompetenciák:
A hallgatók képesek valós élethelyzetekben (ismerkedés, bemutatkozás, meghívás, jegyvásárlás, üzleti vásárlás) komplex nyelvtudásukat adekvát módon használni, megérteni másokat és megértetni magukat írásban és szóban.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A témák feldolgozása elsősorban szövegértés, szövegalkotás, illetve társalgás formájában részben az órán közösen, részben egyénileg/önállóan tanórán kívül történik. Elvárt a rendszeres óralátogatás és az órai aktivitás.

Az órák során rendszeresen rövid (írásbeli) számonkérésre kerül sor. Ezen kívül a félév végén a félév során tárgyalt témákból zárthelyi dolgozatot írunk, melyet szóbeli beszámoló követ. A írásbeli és szóbeli számonkérések megfelelési küszöbe a legalább 50 %-os teljesítmény.
A gyakorlati jegy elemei: órai aktivitás, évközi számonkérések, félév végi zárthelyi dolgozat és a feldolgozott témákból történő beszámoló.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

FALLA, T. – DAVIES, P. A.: Solutions. Pre- Intermediate – Student's Book, Oxford University Press, Oxford, 2007, ISBN: 978-0-19-455165-6.

További ajánlott irodalom:

FALLA, T. – DAVIES, P. A.: Solutions. Pre- Intermediate – Workbook, Oxford University Press, Oxford, 2008, ISBN: 978-0-19-455172-4.
EASTWOOD, J.: Oxford Practice Grammar, Oxford University Press, Oxford, 1992, ISBN: 0-19-431-352-2.
ALEXANDER, L. G.: Longman English Grammar Practice, Longman, London – New York, 1990, ISBN: 058-204-500-2.
MURPHY, R.: Essential Grammar In Use, Cambirdge University Press, Cambridge, 2002, ISBN: 0-521-55928-6.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.

b) képességei

- Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására.
- Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására.
- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.
- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Szirmai Erika nyelvtanár
A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Idegen Nyelvi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: L241, L242, L243 **Tantárgy neve**: Német nyelvi alapozó [1, 2, 3] **Tantárgy neve angolul:** Foreign language basics [1, 2, 3]	**Kreditértéke**: 2, 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: nyelvi sáv	
A **tanóra típusa**: gyak., gyak., gyak. és **óraszáma**: 30, 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy, gyakorlati jegy, gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok**: zárthelyi dolgozat, szóbeli beszámoló, esszé.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 70 kredit%[1]	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1., 2., 3.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: L241 Német nyelvi alapozó [1] [3]: L242 Német nyelvi alapozó [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Ismeretanyag:
A hallgató a három félév alatt biztos nyelvtani alapokon nyugvó produktív tudást szerez: megismeri a német nyelv alapvető szerkezeti és nyelvtani sajátosságait, elsajátítja a meghatározott köznapi társalgási témák szókincsét, amivel egyben fejleszti kommunikatív készségeit is (hallás utáni értés, olvasott szöveg megértése, beszéd- és íráskészség).
1.*Témakörök:* Inhalte wiedergeben, Überraschung zeigen, Vermutungen anstellen, Aussagen einschränken, Interesse zeigen, die eigene Meinung zeigen, diskutieren; von einem Erlebnis berichten, etwas Besonderes beschreiben; Notizen schreiben, einen Text schreiben, Gefühle beschreiben; Buch oder Film beschreiben, eine Arbeitssituation beschreiben, kritisch Stellung nehmen, über Ziele sprechen.
Nyelvtan: kausale Angaben, Ergänzungssätze, konzessive Angaben, modale Angaben, Adjektive: Verwendung, Steigerung, Nominalisierung, Graduierung, temporale Angaben, Zeitformen; Personalpronomen, Demonstrativpronomen, indirekte Frage, finale Angaben; reflexive Verben, Konjunktiv II mit Modalverb.
2. *Témakörök:* Telefonat, spontan Interesse äußern, Information zu einem Thema einholen, über ein Lieblingsprojekt sprechen; Vorteile/Nachteile erörtern, ein Problem darstellen, über den Tagesablauf sprechen; Leserbrief schreiben, eine Präsentation planen; eine Entscheidung begründen, etwas bewerten.
Nyelvtan: Präpositionen, Futur I/II, Personalpronomen es, Relativsatz, adversative Angaben, Adverb, Infinitiv mit zu; Aufforderungen, das Verb lassen, indirekte Rede, Konjunktiv I/II; Partizip I/II, Zweck/Absicht formulieren.
3. *Témakörök:* Beschwerdebrief, über Vorurteile reden, einen Kompromiss finden; Argumente/Informationen zusammenfassen, den eigenen Standpunkt begründen, jmdn

[1] Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

beschreiben, Notizen, Möglichkeiten erörtern, Ratschläge geben, Informationen vergleichen, Vermutungen äußern, Vorschläge bewerten.
Nyelvtan: Konjunktionen, Aufforderungen, modale Angaben; Negation, Wortbildung, Nominalisierung; Adjektive mit Präpositionen, subjektive Außerungen mit Modalverben.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Minden egyes félév végén a szorgalmi időszak utolsó hetében gyakorlati jegyet kapnak a hallgatók. Az esetleges elégtelen osztályzat javítására a TVSZ 26. § (4) alapján kerülhet sor.
A témák feldolgozása elsősorban szövegértés, szövegalkotás, illetve társalgás formájában részben az órán közösen, részben egyénileg, önállóan tanórán kívül történik. Az órák során nagy gyakorisággal rövid írásbeli és szóbeli számonkérésre kerül sor. A félév végén a félév során tárgyalt témákból 45 perces zárhelyi dolgozat írására kerül sor, melyet szóbeli beszámoló követ. Az írásbeli és a szóbeli számonkérések megfelelési küszöbe a legalább 50-50 %-os teljesítmény. Elvárt a rendszeres óralátogatás és az órai aktivitás.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

DREYER, H. – SCHMITT, R.: Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik - aktuell: Lehrbuch. Max Hueber Verlag, München, 2012, ISBN: 978-319-307-255-9.
FÖLDEK H.: Sag's besser! Ein Arbeitsbuch für Fortgeschrittene 1.; 2., Verlag für Deutsch, München, 1994, ISBN: 1.: 3-88532-655-8, 2.: 3-88532-656-6.

További ajánlott irodalom:

BUSCHA, J. – HELBIG, G.: Deutsche Grammatik: Ein Handbuch für den Ausländerunterricht, Langenscheidt, Berlin, 2013, ISBN: 978-312-606-365-4.
LÁZÁR GYÖRGYNÉ: *Wortwörtlich. Tematikus német szókincsgyűjtemény érettségizőknek és nyelvvizsgázóknak*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2013, ISBN: 978-963-19-4971-1.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.

b) képességei

- Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására.
- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Eged Alice, főiskolai docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Idegen Nyelvi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B032 **Tantárgy neve**: Vallástörténet **Tantárgy neve angolul:** History of Religions	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 2.	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: előadás, önálló olvasmány-feldolgozás, csoportos szövegelemzés.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb**)**: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** tesztek, félév közepén zárthelyi dolgozat (ezeken a részvétel nem kötelező, részletesen lásd lentebb).	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek: B031-A Bibliaismeret [2]; R011-A Hitvallásismeret [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tárgy általános vallástörténeti ismereteket nyújt, valamint bevezeti a hallgatókat néhány meghatározó vallás világába.
A tantárgy négy átfogó témakört ölel fel:
A vallásfenomenológia alapkérdései.
- (a) Bevezetés a vallástörténetbe. A vallásfenomenológia kérdései és alapfogalmai.
- (b) Az istenfogalom.
- (c) Isten és ember közötti viszony.

Az ókori kelet vallásai.
- (a) Az ókori kelet istenei.
- (b) Az ókori kelet meghatározó mítoszai.
- (c) Kultuszi gyakorlatok: hivatalos kultusz és nép vallásosság az ókori keleten.
- (d) Vallási élet a dél-levantei térségben.

A görög vallás.
- (a) Istenek és emberek: kultusz, vallás, ünnep és társadalom Hellászban.
- (b) Istenek és mitológiai csoportok a görög vallásban.

Egy mai meghatározó vallás: az iszlám.
- (a) Mohamed élete.
- (b) A Korán.
- (c) Irányzatok az iszlámban, teológia és misztika.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Kollokvium, ami az évközi számonkérések során nyújtott teljesítmény alapján kiváltható.
A hallgatók lehetőséget kapnak a kollokvium kiváltására, ennek érdekében félévente három tesztet és egy félév-közepi zárthelyi dolgozatot írhatnak.
A tesztek 12-15 kérdést tartalmaznak, ezek mindegyike feleletválasztási lehetőséget kínál (négy válasz). Időkeret: 15 perc.

A zárthelyi dolgozat esetében különböző kérdésekre kell megadott, egyértelműen jelzett terjedelmi keretek között választ megfogalmazni (rövid, néhány mondatos feleletek a kérdések nagy részében, ill. max. egy oldalban kell kifejteni a választ dolgozatonként egy kérdés esetén). Időkeret: 90 perc.
Az évközi számonkérésen nem kötelező részt venni, ezekkel a hallgató könnyíthet vizsgaidőszaki leterheltségén. Minden számonkérés teljesítésével pontokat lehet szerezni, ezek félév végi összege alapján kerül sor a teljesítmény százalékos, valamint érdemjeggyel történő megállapítására. Ha valaki nem vett részt egy vagy több számonkérésen, akkor a pontszáma azokban az esetekben nulla. Az egyes számonkérések eredményéről az oktató a számonkérést követő hét munkanapon belül ad tájékoztatást. Az összesített pontszámmal meghatározott, megajánlott jegyet az oktató a félév utolsó hetében, az utolsó számonkérés után közli, ezt a jegyet a hallgató nem köteles elfogadni. Minden hallgató jelentkezik kollokviumra, és a vizsga megkezdésekor jelzi, hogy kéri a megajánlott jegy rögzítését, vagy vizsgázni szeretne.
Ha a hallgató vizsgázik, érdemjegye mindenképp felelete alapján kerül megállapításra (tehát a felelet után már nem kérheti inkább mégis a megajánlott jegyet). A vizsga a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28§ alapján zajlik. A hallgató a felelet előtt legalább 25 perc felkészülési időt kap, feleletre 20 perc áll rendelkezésre. Sikertelen felelet esetén póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a TVSz 28§ (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

VAN DER LEEUW, G.: A vallás fenomenológiája, Osiris, Budapest, 2001, ISBN: 963-379-884-1.
HODOSSY-TAKÁCS E.: A verbális befolyásolás művészete, Theologiai Szemle, 2004, 47(4), (184–187).
ELIADE, M.: Vallási hiedelmek és eszmék története I-III., Osiris – Századvég, Budapest, 1994-1995-1996,. ISBN: I.: 963-8384-79-4, II.: 963-379-066-2, III.: 3-963-379-145-6.
HODOSSY-TAKÁCS E.: Isten elveszett háza: Jeruzsálem vaskori temploma, Theologiai Szemle, 2017, 60(2), (74–79).

További ajánlott irodalom:

GOLDZIHER I.: Az iszlám kultúrája: művelődéstörténeti tanulmányok, Gondolat Kiadó, Budapest, 1981, ISBN: 963-280-607-7.
HEGYI D.: Polis és Vallás: bevezetés a görög vallástörténetbe, Osiris Kiadó, Budapest, 2002, ISBN: 963-389-205-8.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.

b) képességei

- Képes a szaktárgyában rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket kihasználni, a tanulók önálló ismeretszerzését támogatni a végzettségének megfelelő korosztály és a felnőttoktatás keretében is.
- Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek felismerésére és kezelésére.

c) attitűdje

- Az iskola világában tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre.

- Belátja, hogy a konfliktusok is a közösségi élethez tartozhatnak.
- A tervezés során együttműködik a kollégákkal és a tanulókkal, kész figyelembe venni az adott tanulócsoport sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociális felkészültség).

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Hodossy-Takács Előd, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibliai Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B033-A, B034-A **Tantárgy neve**: Újszövetségi bibliai teológia [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** New Testament Biblical Theology [1, 2]	**Kreditértéke:** 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgybesorolása: kötelező	
A tantárgymintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 2.	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 7., 8.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: B038 Bibliai kortörténet [2]; B105 Biblikus szigorlat [2]: B033-A Újszövetségi bibliai teológia [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Az újszövetségi teológia főbb problémáinak szerzők szerinti tematikus áttekintése, különös tekintettel az Újszövetségen belüli összefüggések feltárására. Kiemelt fontosságú az egyes nagy témák (istentan, krisztológia, ekkléziológia stb.) Újszövetségen belüli megjelenése. Miközben az előadások szerzők szerinti tematikus rendben történnek, a nagyobb összefüggések megismerése is hangsúlyossá válik (kortörténeti háttér, a szerző személye, gyülekezete stb.).

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy tételrészből áll, melyet a hallgató cédulán húz ki. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a feleletet legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására nincs lehetőség. Elégtelen vizsga esetén a hallgató „B” vizsgára jelentkezhet. „B” vizsga esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési és a felelési idő ugyanannyi, mint az „A” vizsga esetében volt. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott***irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Újszövetségi bibliai teológia [1]
Kötelező irodalom:
STUHLMACHER, P.: *Az Újszövetség bibliai teológiája I.*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2017,
CSERHÁTI S.: *Az Újszövetség teológiája*, Luther, Budapest, 2012,: Az ősgyülekezetek teológiája (75–126); Pát apostol teológiájának alapvonásai (126–204), ISBN: 978-963-9979-65-9.

További ajánlott irodalom:
WICK, P.: *Pál, A* keresztyénség tanítója, Kálvin, Budapest, 2007, ISBN: 978-963-558-094-1.

SCHWEIZER, E.: Teológiai bevezetés az Újszövetségbe, Kálvin, Budapest, 2004, (9–53, 54–81), ISBN: 963-300-977-4.

KÓKAI NAGY V.: Pneumatikus egyházvezetés, in: FAZAKAS S. – FERENCZ Á. (szerk.), „Krisztusért járva követségben…", (Acta Theologica Debrecinensis 3.), Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2012, (377–395), ISBN: 978-963-8429-72-8.

KÓKAI NAGY V.: Az Írás alkalmazása Pál leveleiben, in: TÓTH S. – KÓKAI NAGY V. – MARJAI É. – MUDRICZKI J. – TURI Z. – ARADY-JANKA J. (szerk.): Szólító szavak / The Power of Words, Tanulmányok Fabiny Tibor hatvanadik születésnapjára / Papers in Honor of Tibor Fabiny's Sixtieth Birthday, KRE BTK – L'Harmattan, Budapest, 2015, (83–92), ISBN: 978-963-414-019-1.

Újszövetségi bibliai teológia [2]

Kötelező irodalom:

GNILKA, J.: Az Újszövetség teológiája, Szent István Társulat, Budapest, 2007, (138–404), ISBN: 978-963-361-841-7.

CSERHÁTI S.: Az Újszövetség teológiája, Luther, Budapest, 2012, Jézus életének és művének keretei (225–256); Jézus szabadító műve az Újszövetség közös tanúságtételében (267–269), ISBN: 978-963-9979-65-9.

További ajánlott irodalom:

CULLMANN, O.: A jánosi kör, Pápai Református Teológiai Akadémia, Pápa, 2007, ISBN: 978-963-9779-05-1.

KÓKAI NAGY V.: A nők helyzete, szerepe és feladata a házasságban, Két megközelítés: Jézus és Pál, Studia Biblica Athanasiana, 2018, (19), (131–146).

KÓKAI NAGY V.: „Guter Baum – gute Früchte" – ist es prädestinatorisch? Biblische Notizen, 2014, NF 160, (3–17).

SCHWEIZER, E.: Teológiai bevezetés az Újszövetségbe, Kálvin, Budapest, 2004, (89–102, 103–119, 120–147), ISBN: 963-300-977-4.

Azoknak **a KKK-banelőírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek***(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat, ezek fejlesztésének és diagnosztikus mérésének módszereit.
- Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel.

b) képességei

- Képes reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről.
- Képes tapasztalt kollégák, mentorok segítségével a tanulók egyéni szükségleteit figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését, az egészséges életvitel kialakítását.

c) attitűdje

- Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.
- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Kókai-Nagy Viktor, egyetemi docens, PhD, dr. habil
A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):—
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibiliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B035-A, B036-A **Tantárgy neve**: Ószövetségi bibliai teológia [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Theology of the Old Testament [1, 2]	**Kreditértéke:** 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 2.	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: előadás, önálló szövegfeldolgozás.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 7., 8.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: B037 Bibliai kortörténet 1; B105 Biblikus szigorlat [2]: B035-A Ószövetségi bibliai teológia [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Az ószövetségi teológia főbb problémáinak áttekintése, melyek segítségével a hallgatók képessé válnak az Ószövetségben tükröződő teológiai gondolkodás értelmezésére, valamint önálló, biblikusan megalapozott teológiai érvek megfogalmazására.

- Bibliai teológia: történet, határterületek, problémák
- Az ószövetségi kánon, mint teológiai kérdés
- Isten megismerhetősége, kijelentése titokzatossága
- Isten Lelke, szentsége, egysége
- Az ószövetségi antropológia, az ember jelentősége
- A kezdetek teológiája: káosz és teremtés
- A szabadulás témája és jelentősége az Ószövetségben
- Az ószövetségi képek, a képek hatása
- Szövetség, jog, állam, hatalom
- Ünnep, kultusz, áldozat és kiengesztelés
- Eszkhatológia a Héber Bibliában.
- Történetírás, történelemszemlélet, történeti hagyományok.
- Prófétai hagyományok teológiája
- A törvény teológiai vizsgálata
- Költészet és bölcsesség teológiai teológiai jellegzetességei.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28§ alapján zajlik. A hallgató a felelet előtt legalább 25 perc felkészülési időt kap, feleletre 20 perc áll rendelkezésre. Sikertelen felelet esetén póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a TVSz 28§ (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

KNIGHT, G. A. F.: Az Ószövetség keresztyén teológiája, Kálvin Kiadó, Budapest, 2006, ISBN: 978-963-558-076-2.

VON RAD, G.: Az Ószövetség teológiája 1-2., Osiris Kiadó, Budapest, 2000, 2001, ISBN: 1.: 963-379-668-7, 2.: 963-379-822-1.

HODOSSY-TAKÁCS E.: Háború, terrorizmus és az Ószövetség teológiája, Confessio, 2007, 31(1), (57–65).

További ajánlott irodalom:

HODOSSY-TAKÁCS E. (szerk.): *A tíz ige. Tanulmánykötet Marjovszky Tibor tiszteletére, 60. születésnapja alkalmából, Acta Theologica Debrecinensis 5.*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2013, ISBN: 978-963-8429-77-3.

HODOSSY-TAKÁCS E.: „Ellenségeinket Ő tapossa el" – háború-ideológia az ókori Izraelben, in: SZÉCSI J. (szerk.): Keresztény-zsidó teológiai évkönyv 2004., Keresztény-Zsidó Társaság, Budapest, 2013, (100–105).

HODOSSY-TAKÁCS E.: Civilizációs feszültségek – bibliai teológiai dilemmák, in: FEKETE K. – KUSTÁR Z. – KOVÁCS Á. (szerk.): Átjárható határok. Ünnepi kötet dr. Gaál Botond professzor 65. születésnapjára, Acta Theologica Debrecinensis 2., Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2011, (97–109), ISBN: 978-963-842-966-7.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.
- Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.

b) képességei

- Képes reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről.
- Képes a célokhoz és az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző megoldásokban gondolkodni, tudatos döntést hozni.

c) attitűdje

- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Elismeri, hogy a megfelelő tanulási légkör megteremtéséhez figyelembe kell venni a tanulók sajátos igényeit, ötleteit, kezdeményezéseit.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Hodossy-Takács Előd, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibliai Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G056-A **Tantárgy neve**: Valláspedagógia **Tantárgy neve angolul:** Pedagogy of Religion	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 2.	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek: G092 Katechetika [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A vallástanítás elméleti megalapozásának didaktikai és metodikai megközelítése.
A vallásoktatás helye a közoktatásban; A hitoktatás tantervei; A valláspedagógia története és irányzatai; A történetelmondás szerepe; A bibliai szövegelemzés módszerei; A beszélgetés módszertana és a hitoktatás; A szimbolikus kommunikáció; Az elemivé tétel.
Fontos szakmai kompetencia az elsajátított elméleti ismeretek gyakorlatba való átültetésének, valamint a megszerzett valláspedagógiai ismeretek szintetizálásának képessége.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 20 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

NÉMETH D.: Vallásdidaktika, L’Harmattan, Budapest, 2017, ISBN: 978-963-414-203-4.
TAMMINEN, K.: Hogyan tanítsunk hittant?, Teológiai Irodalmi Egyesület, Budapest, 1998, ISBN: 963-04-9368-3.
NÉMETH D. – KASZÓ GY. (szerk.): Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának Valláspedagógiai és Pasztorálpszichológiai Tanszéke, Budapest, 2001, ISBN: 963-8392-36-3.

További ajánlott irodalom:

NÉMETH D.: Hit és nevelés, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar, Budapest, 2002, ISBN: 963-8392-53-3.

BOROSS G.: Bevezetés a valláspedagógiába, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar, Budapest, 1996.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a digitális tankönyveket, taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.
- Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.

b) képességei

- Az értékelés során képes figyelembe venni az értékelés hatásait a pedagógiai folyamat szabályozására, a tanulók személyiségfejlődésére és önértékelésére.
- A szakképzett tanár képes a különböző céloknak megfelelő, átgondolt stratégiákhoz a motivációt, a differenciálást, a tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, illetve megvalósítására.

c) attitűdje

- A szakképzett tanár fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást.
- Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, s reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G086 **Tantárgy neve**: Gyermekvédelem **Tantárgy neve angolul:** Child Welfare	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 2.	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 15 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A gyermekvédelem szerepe, területei, formái. A család fogalma működési zavarai, családsegítés. A hátrányos helyzetűek támogatásának módjai. Iskolai beilleszkedési zavarok, tünetei, felismerése, kezelése – a segítő kapcsolat kommunikációs modellje. A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarok, a veszélyeztetettség és deviancia kezelésének kérdései. Gyermekbántalmazás különböző formái. Prevenció és a beavatkozás kompetencia köre. A gyermekvédelmi munka módszerei – a támogatás keresésének módjai. A gyermekvédelem törvényi háttere.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Gyakorlati jegy.
Az elméleti anyagból a félév 10. hetében írt 60 perces zárthelyi dolgozat, valamint egy szabadon választott témakörből tartott beszámoló (pl. valamely gyermekvédelemmel foglalkozó alapítvány vagy egyesület munkájának bemutatása) adja a féléves osztályzatot. Amennyiben a zárthelyi dolgozat sikertelen, vagy annak osztályzatát a hallgatók javítani szeretnék, erre a 12. héten egy újabb dolgozat írásával van lehetőség.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BAGDY E.: Családi szocializáció és személyiségzavarok, Tankönyvkiadó, Budapest, 1986, ISBN: 963-17-8804-0.
BARCSI A.: Gyermekvédelmi útmutató, Mozaik, Szeged, 2007, ISBN: 978-963-697-542-5.
VOLENTICS A.: Gyermekvédelem és reszocializáció, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996, ISBN: 963-18-6919-9.

További ajánlott irodalom:

UTASI Á. (szerk.): Társas kapcsolatok, Gondolat, Budapest, 1991, ISBN: 963-282-621-3.
1997. évi XXXI-es , 2013 . évi törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeretekkel rendelkezik a reflektív gondolkodás szerepéről a szakmai fejlődésben, a továbbképzés lehetőségeiről, a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről.
- Ismeri a pedagógus szakma jogi és etikai szabályait, normáit.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Alkalmazza az együttműködést támogató, motiváló módszereket mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a szabadidős tevékenységek során.

c) attitűdje

- Belátja, hogy a konfliktusok is a közösségi élethez tartozhatnak.
- A végzett tanár pedagógiai helyzetekben képes együttműködésre, kölcsönösségre, asszertivitásra, segítő kommunikációra.
- Betartja a pedagógus pálya jogi és etikai normáit.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G027, G028 **Tantárgy neve**: Kollégiumi nevelés és lelkigondozás [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Theoretical Perspectives of Boarding School Education and Spiritual Counselling [1, 2]	**Kreditértéke:** 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 2.	
A **tanóra típusa**: gyak., gyak. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy, gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 6., 7.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: G027 Kollégiumi nevelés és lelkigondozás [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Bevezetni a hallgatókat a nevelőtanári tevékenység fő feladatköreibe. Elméleti és gyakorlati szinten megismerkedni a középiskolás korú fiatalok életproblémáival, kérdésfelvetési módjaival és megoldási kísérleteivel. Az első félév anyaga a kollégiumi nevelés történetével, a második félévé a szabályozás jogi hátterével, a kollégiumi nevelés tevékenységrendszerével foglalkozik.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Gyakorlati jegy.
A gyakorlati jegyet a félév során írt zárthelyi dolgozattal, valamint az egyes választott részterületekről szóló előadásokkal, prezentációkkal szerzik meg a hallgatók. Emellett az aktív órai munka is befolyásolja az értékelést. A dolgozat megírására 60 perc áll a hallgatók rendelkezésére. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

MIKONYA GY.: Az európai egyetemek története 1230-1700, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2014, ISBN: 978-963-284-507-4.
HODOSSI S.: Illúziók és realitások a magyarországi középfokú internátusi nevelésben, Mediárium, 2014, 8(1-2), (23–37).
BENEDEK I.: Kollégiumi neveléstan, Országos Közoktatási Intézet, Budapest, 1997, ISBN: 963-7315-41-1.

További ajánlott irodalom:

SIMON I.: A kollégiumi nevelőtanár, ELTE BTK, Budapest, 1993.

VIKÁR GY.: Az ifjúság válságai, Animula, Budapest, 2007 (cop. 1999), ISBN: 963-408-131-2.
RUDAS J.: Delfi örökösei, Gondolat – Kairosz, Budapest – Szentendre, 1997 (cop. 1990), ISBN: 963-85724-8-5.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A tanításban is képes a Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei nevelési céljainak érvényesítésére.
- Ismeri a különböző tanulási környezetek tanulási eredményességre gyakorolt hatásait.

b) képességei

- A végzett/szakképzett tanár képes a csoportok, közösségek számára olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek biztosítják a csoport közösséggé fejlődését és egészséges működését.
- Alkalmazza az együttműködést támogató, motiváló módszereket mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a szabadidős tevékenységek során.

c) attitűdje

- A szakképzett tanár fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást.
- A végzett tanár fontosnak tartja a tanulás és tanítás folyamatainak tudatosodását, az önszabályozó tanulás támogatásához szükséges tudás és képesség megszerzését, a tanulási képességek fejlesztését, továbbá nyitott az egész életen át tartó tanulásra.

d) autonómiája és felelőssége

- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.
- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: GR040 **Tantárgy neve**: A cigányság hitvilága. Hiedelmek, népi vallásosság, vallásgyakorlat **Tantárgy neve angolul:** The Roma beliefs. Beliefs, folk religiosity, religious practice	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 2.	
A **tanóra típusa**: ea. és gyak. és **óraszáma**: 15 és 15 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: tanulmányi kirándulások, terepgyakorlatok, részvétel cigánysághoz kapcsolódó eseményeken (cigánymissziós konferencia, kiállítás, könyvbemutató, megemlékezések) dokumentumfilmek, videofilmek megtekintése, személyes találkozás cigány/roma emberekkel (életutak megismerése), cigánymisszióban szolgáló lelkészekkel hitoktatókkal találkozás, szakmai beszélgetés.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** Beszámolók, reflexiók készítése, beadása minden terepgyakorlatról, tanulmányi kirándulásról, eseményen részvételről, házi dolgozat, kiselőadás készítése.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A magyarországi cigányság hitvilágának, vallásos gyakorlatának, hiedelmeinek megismerése nélkülözhetetlen a vallástanár nevelő-oktató munkájához. A nemekhez, életkorokhoz, életfordulókhoz (születés, keresztelő, konfirmálás, esküvő, halál, gyász) kapcsolódó íratlan szabályok – kortól, iskolázottságtól, hagyományőrzéstől, szegregáltság mértékétől függően – ma is meghatározzák a cigányok életét; a babonákkal, a keresztyén hittel össze nem egyeztethető gyakorlatokkal szemben ezek ismerete nélkül nem tud felvilágosító, igaz hitre elvezető tanítást adni a pedagógus. A kurzus célja a hitviláguk, gyakorlatuk elméleti megismerése mellett a tanultak megtapasztalása a gyakorlatban is; találkozva, beszélgetve mindezekről cigány hívőkkel és közöttük szolgáló lelkipásztorokkal.
Mindezek hatására széleskörű ismeretekre tesznek szert a hallgatók, megértenek okokozati összefüggéseket a cigányok vallásos viselkedésével kapcsolatban, érzékennyé és nyitottá válnak feléjük, a személyes érintkezés révén lényegesen oldódik esetlegesen meglévő idegenkedésük, szorongásuk a cigányokkal kapcsolatban. Megtanulnak újfajta kommunikációs csatornákat megnyitni és működtetni, módszertant, eszköztárat kapnak a cigány gyermekekkel való sikeres, eredményes együttműködéshez.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Beszámolók, reflexiók készítése, beadása minden terepgyakorlatról, tanulmányi kirándulásról, eseményen részvételről, házi dolgozat, kiselőadás készítése.
Zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban. A hallgatók a szorgalmi időszakban négy zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és

hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer lehet kijavítani.
A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

ARANY-MICHELS R.: *Egy hajdú-bihari község cigányságának temetési szokásai és annak lelkigondozói lehetőségei,* Romológiai Füzetek 1., Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2017, ISBN: 978-963-8429-99-5.

ROSTÁS-FARKAS GY. – KARSAI E.: A cigányok hiedelemvilága, CKKE Kiadó, Pécs, 1990, ISBN: 96-304-05-41-5.

SZABÓNÉ KÁRMÁN J.: The Church and the Gypsies, STUDIA Debreceni Teológiai Tanulmányok, 2018, 10(1-2), (76–84).

SZABÓNÉ KÁRMÁN J.: Szokás és hitvilág, in: PATKÁS R. – BAKAY P. (szerk.): Kézikönyv a cigányok közti szolgálathoz, Cigánymissziós Módszertani Füzetek II., Cigány Módszertani és Kutató Központ, Békés, 2016, (53–59), ISBN: 978-615-80116-2-4.

Ajánlott irodalom:

D. SZABÓ D.: Cigánymisszió, in.: Romák a XXI. század Magyarországán, Roma People in *Hungary in the 21st Century – Multidiszciplináris Konferencia a Kölcsey Ferenc Protestáns Szakkollégium Szervezésében*, Budapest, 2001. márc. 24-25. Konferencia kötete, Ars Longa Alapítvány, Erdőkertes, 2001, (105–119), ISBN: 963-00-7964-X.

HADHÁZY A.: Falvak és cigányok egy lelkész szemével, A falu, 1995, 10(4), (75–77).

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a tanulók megismerésének módszereit.
- Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat, ezek fejlesztésének és diagnosztikus mérésének módszereit.
- Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel.

b) képességei

- Képes a különböző adottságokkal, képességekkel, illetve előzetes tudással rendelkező tanulók tanulásának, fejlesztésének megfelelő módszerek megválasztására, tervezésére és alkalmazására, a pályaorientáció segítésére.
- Képes a tehetséges, a nehézségekkel küzdő vagy a sajátos nevelési igényű, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a tantárgyában különleges bánásmódot igénylő tanulókat felismerni, hatékonyan nevelni, oktatni, számukra differenciált bánásmódot nyújtani.

c) attitűdje

- Az iskola világában tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre.
- Belátja, hogy a konfliktusok is a közösségi élethez tartozhatnak.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.

• Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.
Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Gonda László, egyetemi docens, PhD
A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): Lovász Márton református lelkész, óraadó
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Romológia Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G089 **Tantárgy neve**: Hitokatói szigorlat **Tantárgy neve angolul:** Comprehensive Examination in Christian Education	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 2.	
A **tanóra típusa**: - és **óraszáma**: 0 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): szigorlat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 45 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 6.	
Előtanulmányi feltételek: G056-A Valláspedagógia; G073-A Vallási szocializáció és valláslélektan [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A hitoktatói szigorlat tételsora az előtanulmányi feltételekként felsorolt tantárgyak témaköreiből összeállított komplex tételsor.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szigorlati szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga során a tétel egy "A" és egy "B" tétel-részből áll. Az adott félév tételsorát az adott félévre érvényes tárgytematika rögzíti. A hallgató az "A" és a "B" tétel-részt egy közös cédulán / két külön cédulán húzza ki, majd legalább 20, legfeljebb 40 perc készülési idő áll a rendelkezésére, hogy a feleletét kidolgozza. A vizsga a szigorlati bizottság előtt zajlik; a bizottság legalább két tagjának a felelet teljes ideje alatt a vizsgán jelen kell lennie.
A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az "A", mind pedig a "B" tétel-részt legalább elégséges szinten teljesítette. A két felelet együttes átlagos időtartama 20/30/40 perc. A vizsga során egy póttétel húzására van lehetőség: amennyiben az első tétel "A" vagy "B" tétel-részéből a feleletet a bizottság elfogadta, úgy a póttételből csak a nem teljesített tétel-részt kell megismételni. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom: —

További ajánlott irodalom: —

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

- Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos egyéni megértési nehézségek kezelésére.
- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására.

c) attitűdje

- Törekszik saját megalapozott pedagógiai nézeteinek megfogalmazására.
- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Kustárné Dr. Almási Zsuzsanna, adjunktus, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):
Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R034-A, R036-A **Tantárgy neve**: XIX-XX. századi egyháztörténet [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** 19th-20th Century Church History [1, 2]	**Kreditértéke:** 2, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 2.	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 20 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 6., 7.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: R033-A A felvilágosodás korának egyháztörténete [2]: R034-A XIX-XX. századi egyháztörténet [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Ismeretanyag: A XIX–XX. század egyetemes és magyarországi egyháztörténetének rendszerezett tanulmányozása. A hallgatók ismerjék meg és elemezzék az adott korszak egyházszervezetének, teológiatörténetének, egyházi művelődésének jellegzetességeit, meghatározó fordulatait. Sajátítsák el a kapcsolódó alapvető fogalomkészletet.

XIX–XX. századi egyháztörténet 1. tematika:
Ébredési mozgalmak, a bel- és külmisszió nagyarányú kibontakozása a XIX. században, e terület nagy egyéniségei.
A német ajkú protestáns egyházak élete a XIX. században és a német teológiai gondolkodás a korban (a romantikus teológia, ortodox konfesszionalizmus stb.).
Anglia és Skócia korabeli egyháztörténete. Észak Amerika protestáns egyházai és neoprotestáns közösségei a vizsgált korban.
A holland reformátusság a XIX. században és a századfordulón, különös tekintettel Abraham Kuyper munkásságára.
A római katolikus egyház a XIX. században: a pápaság szerepének a változása, az ultramontanizmus és a nemzeti katolikus mozgalmak, az I. vatikáni zsinat a századvég jelentős enciklikái.
Teológiai irányok a századfordulón (a vallásos szocialisták, a vallástörténeti iskola, a keresztyénség angol nyelvterületen a századfordulón).
Az I. világháború és egyháztörténeti vonatkozásai
Keresztyén egyházak a XX. századi totalitárius államrendszerekben:
I. Az orosz ortodox egyház XX. századi történetének áttekintése
II. A protestantizmus Németországban a két világháború közt és utána)
Az ökumenikus mozgalom kezdetei. Holland református egyházi fejlemények a XX. században.
A pápaság és a XX, századi háborús konfliktusok; A II. világháború.
Ökumené a kétpólusú világrendben; A római katolikus egyház és teológia a XX. században a II. vatikáni zsinatig.

Globális protestáns teológiai mozgalmak; Huszadik századi teológusportrék (Barth, Bultmann, Tillich, Bonhoeffer, Niebuhr, Schweizer, Pannenberg).

XIX–XX. századi egyháztörténet 2. tematika:
Egyházi viszonyok a Magyar Királyságban a XIX. század első felében
Az 1848/49-es szabadságharc hatása egyházunk életére
A protestantizmus helyzete a kiegyezésig, a pátensharc
A dualizmus korának egyháztörténete
A belmisszió és ébredés
A magyarországi keresztyén egyházak politikai szerepvállalása 1918-ig
Az I. világháború és az egyházak
A római katolikus egyház a két háború között
A magyar protestáns egyházak 1918–1945 között
A római katolikus egyház a II. világháború után
A magyarországi protestáns egyházak helyzete a kommunizmusban
A Trianon után elszakadt protestáns magyarság egyházi élete a rendszerváltozásokig

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli (kollokvium) vagy írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban.
A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban két zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagnak a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik.
Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles" (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató "jó" (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium, vagy írásbeli vizsga alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon.
A vizsgára állás, illetve megajánlott jegy esetén a jegybeírás további feltétele egy rövid írásbeli beszámoló készítése valamelyik ajánlott, vagy az oktatóval előre egyeztetett kapcsolódó szakirodalmi alkotás alapján. Ennek benyújtási határideje, a zárthelyi dolgozatok alapján megajánlott jegy esetén a jegybeírás, szóbeli vizsga esetén a kollokvium megkezdése előtti munkanap 24.00 óra.
Az írásbeli vizsga időtartama a vizsgaidőszakban 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.
A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

XIX–XX. századi egyháztörténet 1.
Kötelező irodalom:
COLIJN, J.: Egyháztörténelem, Református Theológiai Akadémia, Sárospatak, 1996, ISBN: 963-9055-085.
CSOHÁNY J.: *A legújabb kor egyetemes egyháztörténete*, k. n., Debrecen, 1974.

DIENES D. (szerk.): *Vezérfonal az egyháztörténet tanulmányozásához III. – A felvilágosodás és ami utána következett*, Hernád Kiadó, Sárospatak, 2016, ISBN: 978-963-89817-3-8.
MOLNÁR J.: Modern kor – A keresztyénség története a XX. században (Vázlat), helyi sokszorosítású jegyzet, 2012.
HEUSSI, K.: Az egyháztörténet kézikönyve, Osiris, Budapest, 2000, ISBN: 963-379-6865.

További ajánlott irodalom:
MEDGYESI L.: A keresztyénség története az Egyesült Államokban, Református Zsinati Iroda, Budapest, 2000, ISBN: 963-8360-39-9.
Az egyes témakörökhöz kapcsolódó ajánlott irodalmat az előadásokon ismertetjük.

XIX–XX. századi egyháztörténet 2.
Kötelező irodalom:
BARCZA J. – DIENES D. (szerk.): A Magyarországi Református Egyház története 1918–1990, Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Sárospatak, 1999, ISBN: 963-03-7380-7.
BÍRÓ S. – BUCSAY M. – VARGA Z. – TÓTH E.: A magyar református egyház története, Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Sárospatak, 1995, (Az 1949. évi kiadás változatlan utánnyomása), ISBN: 963-04-609-5.
BUCSAY M.: A protestantizmus története Magyarországon 1521–1945, Gondolat Kiadó, Budapest, 1985, ISBN: 963-281-532-7.
CSOHÁNY J.: Magyar protestáns egyháztörténet 1711–1849, (A DRTA egyháztörténeti tanszékének tanulmányi füzetei 5.), Debreceni Református Teológiai Akadémia, Debrecen, 1994.
MOLNÁR J. (szerk.): Magyarországi keresztyén egyházak a XX. században, (helyi sokszorosítású jegyzet).

További ajánlott irodalom:
CSOHÁNY J.: Magyar protestáns egyháztörténet 1849–1919, Debreceni Református Teológiai Akadémia, Debrecen, 1973, (helyi sokszorosítású jegyzet).
Az egyes témakörökhöz kapcsolódó ajánlott irodalmat az előadásokon ismertetjük.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása
- Rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a digitális tankönyveket, taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.

b) képességei
- Képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje
- Elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- Képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Baráth Béla Levente, egyetemi tanár, PhD, dr.habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Egyháztörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: A035, A036 **Tantárgy neve**: Szakdolgozat [1, 2] **Tantárgy neve angolul**: Master's Thesis [1, 2]	**Kreditértéke**: 4, 4
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakdolgozat	
A **tanóra típusa**: konz., konz. és **óraszáma**: 3, 3 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: konzultáció, önálló szakirodalom-feldolgozás.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** konzultációkon nyújtott egyéni teljesítmény mérése, dolgozatok, szakdolgozat kidolgozott részeinek bemutatása.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere")**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 9., 10.	
Elő- és *melléktanulmányi feltételek: [1]: — [2]: *A035 Szakdolgozat [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Ismeretanyag:
A tantárgy célja a témavezetővel előzetesen egyeztetett téma tudományos igényű feldolgozása, a tudományos kutatómunka módszertanának elsajátítása, gyakorlása. A tantárgy oktatása személyre szabott módszerekkel, egyéni konzultációk formájában történik.

Tematika:

- A témaválasztás szempontjai.
- Szakirodalom feltárása és begyűjtése.
- A könyvtárhasználat általános szabályai, nyomtatott, digitális és online publikációk használata.
- A szakirodalom feldolgozásának átfogó módszertana.
- A forráshasználat formai és szerzői-jogi keretei. Tudomány-etikai alapismeretek.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A félévi osztályzat a szóbeli konzultációkon mutatott előmenetel és egy, a megismert formai és tartalmi feltételeknek megfelelő dolgozat alapján kerül megállapításra.
Elvárás, hogy a Szakdolgozat 1. tanegység teljesítése során megfogalmazásra kerüljön a dolgozat tézise, történjen meg a szakirodalom feldolgozásának 70%-a.
A szemeszter során konzultációkra a megbeszélt időpontokban, szükség szerinti számban, de legalább háromszor kerül sor.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:
A szakdolgozat megírása a szakdolgozat témájának megfelelően egyénileg egyeztetett irodalomjegyzék alapján történik.

További ajánlott irodalom:

ECO, U.: Hogyan írjunk szakdolgozatot? Kairosz Kiadó, Szentendre, 2008, ISBN: 978-963-913-753-7.

GYURGYÁK J.: Szerkesztők és szerzők kézikönyve, Osiris Kiadó, Budapest, 2005, ISBN: 978-963-389-714-0.

KUSTÁR Z. – MOLNÁR J. – PERES I.: A Studia Theologica Debrecinensis tudományos publikációinak szerkesztési és hivatkozási szempontjai, digitális publikáció, elérhető: http://www.drhe.hu/attachments/119_DRHE_studia_formai_kovetelmenyek.pdf.

Azoknak **a KKK-ban előírt** s**zakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a csoportok és a tanulók társas helyzetére vonatkozó fontosabb feltáró módszereket, a közösség kialakítását, fejlesztését elősegítő pedagógiai módszereket.
- Ismeri a szakmódszertan hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit.

b) képességei

- Jól tájékozódik a pedagógiai és szaktárgyi szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van a pedagógiai kutatás, fejlesztés, valamint innováció sajátosságaival.
- Képes egyszerűbb kutatási módszerek használatára.

c) attitűdje

- Szakmai műveltségét nem tekinti állandónak, kész a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és neveléstudományi megújulásra.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Hodossy-Takács Előd, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): mind

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: MIND

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: — **Tantárgy neve:** Szabadon választható tárgyak [1] (1, 2, 3) **Tantárgy neve angolul**: Elective Course [1] (1, 2, 3)	**Kreditértéke:** 2, 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: szabadon választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szabadon választható tantárgyak	
A **tanóra típusa**: ea./gyak., ea./gyak., ea./gyak. és **óraszáma**: 30, 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: kurzus jellegétől függően	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy, gyakorlati jegy, gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** beszámolók, prezentációk, recenziók, házi dolgozatok az adott kurzus jellegétől függően.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati/elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1., 6.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**
A tantárgy lehetőséget kínál a hallgatónak arra, hogy az egyetem bármely oktatója által a DRHE bármely szakán meghirdetett, saját képzési programjának nem kötelező vagy kötelezően választható tantárgyaiból szabadon válogasson, tantervét – a tantárgy kreditszámának összegéig – saját érdeklődésének megfelelően állítva össze, függetlenül attól, hogy a kiválasztott kurzusok képzési programja szempontjából szakmainak vagy értelmiséginek minősülnek-e. A hallgató ezáltal lehetőséget kap: • egy szűkebb tudományos kérdéskör elmélyültebb megismerésére, • szakjához interdiszciplinárisan kapcsolódó tudományterületek megismerésére, ezzel szakmai látókörének bővítésére, • általános műveltségének elmélyítésére.
Számonkérési és értékelési rendszer:
Az egyes tárgyak jellegéhez igazodó számonkérési módokról a tárgytematikák adnak tájékoztatást.
A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
A kötelező és ajánlott irodalomról a tárgytematikák adnak tájékoztatást.
Azoknak **a KKK-ban előírt** s**zakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**
a) tudása • Ismeri a tananyagkiválasztás és a rendszerezés szaktudományi, pedagógiai-pszichológiai, továbbá szakmódszertani szempontjait, az erről megfogalmazott tudományos eredményeket.

- Ismeretekkel rendelkezik a reflektív gondolkodás szerepéről a szakmai fejlődésben, a továbbképzés lehetőségeiről, a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről.

b) képességei

- Pedagógiai munkájában felmerülő problémákhoz képes adekvát szakirodalmat keresni, felhasználni.
- A pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra képes.

c) attitűdje

- A szakképzett tanár törekszik saját megalapozott pedagógiai nézeteinek megfogalmazására.
- Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Hodossy-Takács Előd, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): minden oktató

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: — **Tantárgy neve**: Szabadon választható tárgyak [2] (1, 2, 3, 4) **Tantárgy neve angolul**: Elective Course [2] (1, 2, 3, 4)	**Kreditértéke:** 3, 3, 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: szabadon választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szabadon választható tantárgyak	
A **tanóra típusa**: ea./gyak., ea./gyak., ea./gyak., ea./gyak. és **óraszáma**: 30, 30, 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: kurzus jellegétől függően.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy, gyakorlati jegy, gyakorlati jegy, gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** beszámolók, prezentációk, recenziók, házi dolgozatok az adott kurzus jellegétől függően.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati/elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere"):** 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 6., 7., 8.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tantárgy lehetőséget kínál a hallgatónak arra, hogy az egyetem bármely oktatója által a DRHE bármely szakán meghirdetett, saját képzési programjának nem kötelező vagy kötelezően választható tantárgyaiból szabadon válogasson, tantervét – a tantárgy kreditszámának összegéig – saját érdeklődésének megfelelően állítva össze, függetlenül attól, hogy a kiválasztott kurzusok képzési programja szempontjából szakmainak vagy értelmiséginek minősülnek-e. A hallgató ezáltal lehetőséget kap:

- egy szűkebb tudományos kérdéskör elmélyültebb megismerésére,
- szakjához interdiszciplinárisan kapcsolódó tudományterületek megismerésére, ezzel szakmai látókörének bővítésére,
- általános műveltségének elmélyítésére.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Az egyes tárgyak jellegéhez igazodó számonkérési módokról a tárgytematikák adnak tájékoztatást.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

A kötelező és ajánlott irodalomról a tárgytematikák adnak tájékoztatást.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a csoportok és a tanulók társas helyzetére vonatkozó fontosabb feltáró módszereket, a közösség kialakítását, fejlesztését elősegítő pedagógiai módszereket.

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.

b) képességei

- Képes a hagyományos és az információ-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony, szakszerű alkalmazására.
- Képes a szaktárgya tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyveket, taneszközöket, egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani (különös tekintettel az információ-kommunikációs technológiára).

c) attitűdje

- A tervezés során együttműködik a kollégákkal és a tanulókkal, kész figyelembe venni az adott tanulócsoport sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociális felkészültség).
- Reálisan ítéli meg a pedagógus szerepét a fejlesztő értékelés folyamatában.

d) autonómiája és felelőssége

- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Hodossy-Takács Előd, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): minden oktató

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: TESI1, TESI2, TESI3 **Tantárgy neve**: Testnevelés [1, 2, 3] **Tantárgy neve angolul:** Physical education [1, 2, 3]	**Kreditértéke**: 0, 0, 0
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: testnevelés	
A **tanóra típusa**: gyak., gyak., gyak. és **óraszáma**: 30, 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): aláírás, aláírás, aláírás Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 90 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1., 3., 4.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: TESI1 Testnevelés [1] [3]: TESI2 Testnevelés [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Az egyetemi hallgatókat a testkultúra elemeiből nyert értékekkel ruházza fel. Olyan testi műveltséggel, ami tovább erősíti a megszerzett mozgásos cselekvési biztonságukat. Az egészséges életmódhoz szükséges rendszeres testmozgás biztosítása heti két órában, szervezett és szakember által irányított keretek között. Mozgásvágy kielégítése. A megismert sportági mozgáselemek tudatos alkalmazásához szükséges alapvető játékszabályok megismerése.
A röplabda alapvető technikai (alkar- és kosárérintés, egykezes alsó, felső nyitás) elemeinek elsajátítása. A játékszabályok ismerete, alkalmazása, folyamatos játék kialakítása.
A kosárlabda alapvető technikai (indulócsel, megindulás, megállás, sarkazás, mellső kétkezes átadás, futás, védőhelyzet felvétele) elemeinek az elsajátítása. A játékszabályok ismerete, alkalmazása, folyamatos játék kialakítása.
A motoros képességek (erő) fejlesztése saját testsúllyal (statikus és dinamikus gyakorlatok) és kéziszerek (kézisúlyzó, tornabot, medicinlabda, zsámoly tornapad) használatával. A testnevelési játékok alkalmazásával (fogó- és futójátékok, küzdőjátékok, sor- és váltóversenyek) pedig az állóképesség fejlesztése és a mozgásigény kielégítése valósul meg.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A hallgató rendszeres és aktív részvétele.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom: —

További ajánlott irodalom:

KRISTÓF L. – GÁL L. – MAGYAR GY.: Sportjátékok III., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1992, ISBN: 963-190-021-5.
CSILLAG B. – GÁL L. – KRISTÓF L. – TÓTH J.: Sportjátékok II., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003, ISBN: 978-963-194-584-2.

PÁSZTHORY A. – RÁKOS E.: Sportjátékok I., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1992, ISBN: 963-184-309-2.
ONYESTYÁKNÉ R. M.: Testnevelési játékok, Magyar Testnevelési Egyetem, Budapest, 1992, ISBN: 963-716-615-7.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a tanulók megismerésének módszereit.
- Ismeri a csoport, a csoportfejlődés és a közösségek pszichológiai, szociológiai és kulturális sajátosságait.

b) képességei

- Döntéseiben szakmai önreflexióra és önkorrekcióra képes.
- Segíti a csoporttagok közösség iránti elkötelezettségének kialakulását, a demokratikus társadalomban való felelős, aktív szerepvállalás tanulását, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadását.

c) attitűdje

- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.
- Törekszik a fiatalok világáról minél több ismeretet szerezni, tiszteli különbözőségeiket és jogaikat.

d) autonómiája és felelőssége

- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Pinczés Tamás, adjunktus, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Testnevelési Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: TPSZI1N **Tantárgy neve**: Pszichológia [1] **Tantárgy neve angolul:** Psychology [1]	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: ea. és gyak. és **óraszáma**: 15 és 15 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** dolgozatok, témakidolgozások, fejlődéslélektani vizsgálatok	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 50 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 2.	
Elő- és *melléktanulmányi feltételek: *G078 Bevezetés a pszichológiába	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Előadás:
A pszichikus fejlődés fogalma, tényezői, elméletei
Az életkori periodizáció modelljei
A fejlődés vertikális bemutatása, az egyes életkorok fázistipikus jellemzői:
az intrauterin fejlődés és
az extrauterin fejlődés (újszülöttkor, csecsemőkor, kisgyermekkor, óvodáskor, kisiskoláskor, prepubertáskor, serdülőkor, ifjúkor)
A longitudinális fejlődés értelmezése, a pszichikus funkciók fejlődésének tendenciái
Szeminárium:
A pszichológia vizsgálati eljárásai
A gyermeki rajz fejlődési folyamata
A figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlettségének összehasonlító vizsgálatai
Az iskolaérettség vizsgáló eljárásai
A pszichikus folyamatok longitudinális fejlődése, fejlődési tendenciák

Számonkérési és értékelési rendszer:

A gyakorlati jegy az alábbi részfeladatok eredményéből tevődik össze:
zárthelyi dolgozatok, szemináriumi beszámoló, prezentáció és/vagy dolgozat osztályzata
A szemináriumi beszámoló, prezentáció (dolgozat) választható témavariánsai:
a) Három-három különböző életkorú gyermek fejlettségének összehasonlítása valamely kognitív funkció aspektusából
b) Egy gyermek iskolaérettségi vizsgálata
c) Egy pszichikus funkció longitudinális fejlődési folyamatának bemutatása.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

ARANY E. – GIRASEK J. – PINCZÉSNÉ PALÁSTHY I.: Pszichológiai vizsgálati módszerek gyűjteménye, Tanulmányi füzetek 1., DRHE, Debrecen, 2017, ISBN: 978-963-8429-95-7.
MÉREI F. – BINÉT Á.: Gyermeklélektan, Medicina Kiadó, Budapest, 2004, ISBN: 978-963-310-799-7.
PINCZÉSNÉ PALÁSTHY I. (szerk.): Fejlődés- és pedagógiai pszichológia – Szöveggyűjtemény, KFRTKF, Debrecen, 2007.

Ajánlott irodalom:

MARGITICS F.: A személyiség fejlődése, RE-PE-T-HA Könyvek, Debreceni Egyetem, Debrecen, 2011.
SALAMON J.: A megismerő tevékenység fejlődéslélektana, Magyar Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1994, ISBN: 963-194-367-4.
VAJDA ZS.: A gyermek pszichológiai fejlődése, Helikon Kiadó, Budapest, 1999, ISBN: 978-963-208-992-8.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár ismeri az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazásának speciális szempontjait, lehetőségeit.
- Ismeri a pedagógusszerepre vonatkozó pszichológiai, szociológiai és pedagógiai elméleteket, a szereppel kapcsolatos különböző elvárásokat.

b) képességei

- Képes nyugodt, biztonságos és az eredményes tanulást támogató tanulási környezet megszervezésére.
- Képes az érdeklődés, a figyelem folyamatos fenntartására.
- A szakképzett tanár képes a tanulókkal a kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésére, az együttműködési elvek és formák közös kialakítására, elfogadtatására.

c) attitűdje

- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.
- Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.
- Az iskola világában tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre.
- Törekszik a tanulókkal való együttműködés megvalósítására a tanulási folyamat hatékonyságának érdekében.
- Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, testi-lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására.

d) autonómiája és felelőssége

- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kiss János, főiskolai tanár, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Pedagógiai és Pszichológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK100-OMA **Tantárgy neve**: A nevelés pszichológiai alapjai [1] **Tantárgy neve angolul:** Psychological basics in Education [1]	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A kurzus célja betekintést nyújtani a pszichológia négy alapterületének (általános lélektan, személyiséglélektan, szociálpszichológia, fejlődéslélektan) legfontosabb alapfogalmaiba és összefüggésrendszerébe. A kurzus résztvevői átfogó képet kapnak a pszichológia történetéről, vizsgálati módszereiről, a megismerő folyamatokról (figyelem, emlékezet, érzékelés, észlelés, képzelet, gondolkodás), a motivációról, és az érzelmekről. Ezen túl nagy hangsúly kerül a fejlődéselméletek áttekintésére, és az egyes életkori sajátosságok megismerésére (testi, társas, érzelmi és kognitív jellemzők). Továbbá elsajátítják a személyiség felépítésére és működésére vonatkozó elméleti koncepciókat, illetve a szocializáció folyamatok, és a társas jelenségek összefüggéseit.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

N. KOLLÁR K. – SZABÓ É. (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak I., Osiris Kiadó, Budapest, 2017, ISBN: 978-963-276-280-7.

További ajánlott irodalom:

PÁSKUNÉ KISS J.: „Nekem például mihez van tehetségem?” – a pályaorientáció és a tehetséggondozás kapcsolódási pontjai, Életpálya-tanácsadás: Mindig van választás, 2015, (5), (8–14).
PÁSKUNÉ KISS J.: A pályaorientáció pszichológiai alapjai, Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2015, ISBN: 978-963-473-845-9.

VAJDA ZS. – KÓSA É.: Neveléslélektan, Osiris Kiadó, Budapest, 2005, ISBN: 978-963-389-728-7.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a pedagógus szakma jogi és etikai szabályait, normáit.
- A végzett tanár ismeri az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazásának speciális szempontjait, lehetőségeit.
- A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről.

b) képességei

- Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására.
- Képes tapasztalt kollégák, mentorok segítségével a tanulók egyéni szükségleteit figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését, az egészséges életvitel kialakítását.

c) attitűdjei

- Betartja a pedagógus pálya jogi és etikai normáit.
- Nyitott a pedagógiai tevékenységére vonatkozó építő kritikára.
- Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, testi-lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására.

d) autonómiája és felelőssége

- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Kiss János, főiskolai tanár, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):—

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézet

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK150-OMA **Tantárgy neve**: A nevelés pszichológiai alapjai [2] **Tantárgy neve angolul:** Psychological basics in Education [2]	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: kérdőívek, pszichológai tesztek kitöltése	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek: BTTK100-OMA A nevelés pszichológiai alapjai [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tanulással kapcsolatos pszichológiai szemléletmódok és tanuláselméletek:
Fejlődés- és teljesítményszemlélet. Behaviorista tanuláselméletek. Kognitív tanuláselméletek. A tanulás humanisztikus megközelítése. A tanulás, mint információfeldolgozás.
Hatékony tanulási környezet:
A tanulás motiválása. Az iskolai tanulás értékelése. A befolyásolás pszichológiai mechanizmusai. A pedagógus hatékonysága. A tanulók közötti különbségek figyelembevétele. Speciális nevelést igénylő tanulók. Az iskolai csoportok sajátosságai. Tanulási modellek. A tantermi kommunikáció. Irányítás és fegyelmezés az osztályteremben.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor tesztkérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

TÓTH L.: Pszichológia a tanításban, Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2000, ISBN: 963-9224-57-X.
N. KOLLÁR K. et al. (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak, Osiris Kiadó, Budapest, 2004, ISBN: 978-963-389-672-3.

További ajánlott irodalom:

DÁVID I. – BÓTA M. – PÁSKUNÉ KISS J.: *Tehetségkutatás*, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2002.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár ismeri az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazásának speciális szempontjait, lehetőségeit.
- A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről.
- Ismeri a csoport, a csoportfejlődés és a közösségek pszichológiai, szociológiai és kulturális sajátosságait.

b) képességei

- Döntéseiben szakmai önreflexióra és önkorrekcióra képes.
- Képes pedagógiai tapasztalatai és nézetei reflektív értelmezésére, elemzésére, értékelésére.
- A végzett tanár a gyermek személyiségfejlődésére vonatkozó elméleti tudása felhasználásával képes a megtapasztalt pedagógiai gyakorlatot, az iskola mindennapi valóságát elemezni.

c) attitűdjei

- Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.
- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.

d) autonómiája és felelőssége

- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Kiss János, főiskolai tanár, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):—

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézet

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK200-OMA **Tantárgy neve**: A tanárjelölt személyiségfejlesztése **Tantárgy neve angolul:** Personal Development of Teacher's Aspirant	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: kérdőívek, pszichológiai teszt kitöltése.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tantárgyhoz tartozó témakörök feldolgozása sajátélményű önismereti tréning keretei közt történik. Így az előre eltervezett képzési tematikát módosíthatják az aktuális csoportdinamikai történések. A kiscsoportos tréning főbb tartalmi súlypontjai a következők: bemutatkozás, együttműködés párban, csoportban, konfliktusok kezelése, az énkép, saját kommunikációs stílus megismerése és fejlesztése, a hatékony kommunikáció ismérvei. Együttműködést serkentő csapatépítő gyakorlatok, a versenyhelyzetek hatékony kezelése, asszertív konfliktus kezelés. A felsorolt témák megközelítése ún. strukturált gyakorlatok formájában és az azokhoz tartozó közös elemző/feltáró beszélgetések révén történik. A kurzus teljesítésének feltétele a tréningen való folyamatos részvétel mellett egy fejlesztő tréning összeállítása egy hipotetikus középiskolai csoport számára.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A kurzus kiscsoportos pszichológiai tréning keretei közt kerül megszervezésre. A hallgatóknak az a feladatuk, hogy a saját élményű tréninghez hasonlóan tervezzenek meg teoretikusan egy 25 órás kiscsoportos tréningfolyamatot középiskolás hallgatók számára. Ismertessék az alkalmazandó szituációs játékokat, kiscsoportos technikákat, a várható pszichodinamikai történéseket, a foglalkozások pszichológiai ívét. Térjenek ki arra is, hogy a csoportvezetőnek milyen megkülönböztetett szerepe van csoporthelyzetben. A gyakorlati jegy alapját az így beadott tervezet minősége jelenti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

PÁSKUNÉ KISS J. et al.: Varázsszem – 21 játékcsomag önismereti foglalkozások vezetéséhez, Arany János Tehetséggondozó Program Intézményeinek Egyesülete, Miskolc, 2006, ISBN: 978-963-061-491-7.

RUDAS J.: Delfi örökösei, Gondolat – Kairosz, Budapest – Szentendre, 1997 (cop. 1990), ISBN: 963-85724-8-5.

BAGDY E. – TELKES J.: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában, Tankönyvkiadó, Budapest, 1988, ISBN: 963-18-1262-6.

További ajánlott irodalom:

DÁVID I.: *Jó szóval oktasd! Módszertani kézikönyv oktatóknak*, Magyar Géniusz Program, Budapest, 2011.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről.
- Ismeri a tanulók megismerésének módszereit.

b) képességei

- A végzett tanár a gyermek személyiségfejlődésére vonatkozó elméleti tudása felhasználásával képes a megtapasztalt pedagógiai gyakorlatot, az iskola mindennapi valóságát elemezni.
- Az értékelés során képes figyelembe venni az értékelés hatásait a pedagógiai folyamat szabályozására, a tanulók személyiségfejlődésére és önértékelésére.
- Képes a különböző adottságokkal, képességekkel, illetve előzetes tudással rendelkező tanulók tanulásának, fejlesztésének megfelelő módszerek megválasztására, tervezésére és alkalmazására, a pályaorientáció segítésére.

c) attitűdje

- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.
- Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.
- Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kiss János, főiskolai tanár, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):—

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézet

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK520-OMA **Tantárgy neve**: Nevelésszociológia **Tantárgy neve angolul:** Sociology of Education	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgybesorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 10 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 7.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje a legfontosabb nevelésszociológiai elméleteket, az oktatás és a társadalom összefüggésrendszerét elemző strukturalista-funkcionalista, kritikai, konfliktus-elméleti, szimbolikus interakcionista és kapcsolathálózati strukturalista megközelítések kérdésfelvetését, elméleti megfontolásait és elemzési stratégiáit. Különbséget tudjon tenni a különböző elméletek alapfogalmai, törvényszerűségei között, előbb segítséggel, majd önállóan is ki tudja választani a kutatási kérdéseknek megfelelő elméleti paradigmákat. A hallgatók a nevelésszociológiai paradigmák, elméletek és fogalmi bázisuk azonosításán túl megtanulják, hogy egy jelenséget több elméleti paradigma szemszögéből is meg lehet vizsgálni.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.
Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles” (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató "jó" (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BOURDIEU, P.: A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése, General Press Kiadó, Budapest, 2008, ISBN: 978-963-643-073-3.

KOZMA T.: Bevezetés a nevelésszociológiába, Tankönyvkiadó, Budapest, 2001, ISBN:963-19-1958-7.

PUSZTAI G.: *A társadalmi tőke és az iskola – Kapcsolati erőforrások hatása az iskolai pályafutásra,* Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2009, ISBN: 978-963-287-009-0.

VARGA A. (szerk.): A nevelésszociológia alapjai, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet – Wlislocki Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015, ISBN: 978-963-642-805-1.

További ajánlott irodalom:

PUSZTAI G.: Mire jó a társadalmi tőke elmélet a felsőoktatás kutatásban, in: KOZMA T. (szerk.): Tanárképzés és oktatáskutatás, Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete, Debrecen, 2015, (467–484), ISBN: 78-615-5372-31-5.

PUSZTAI G.: Vallási szocializáció és hatásai, Magyar Tudomány, 2019, 180(5), (876–891).

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről.
- Ismeri a csoport, a csoportfejlődés és a közösségek pszichológiai, szociológiai és kulturális sajátosságait.
- Ismeri a pedagógusszerepre vonatkozó pszichológiai, szociológiai és pedagógiai elméleteket, a szereppel kapcsolatos különböző elvárásokat.

b) képességei

- Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait.
- A szakképzett tanár képes a különböző céloknak megfelelő, átgondolt stratégiákhoz a motivációt, a differenciálást, a tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, illetve megvalósítására.
- Szakmai szituációkban képes szakszerű, közérthető, nyílt és hiteles kommunikációra diákokkal, szülőkkel, a szaktárgyainak megfelelő szakterületek képviselőivel, az iskolai és iskolán kívüli munkatársakkal a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően.

c) attitűdje

- A végzett tanár pedagógiai helyzetekben képes együttműködésre, kölcsönösségre, asszertivitásra, segítő kommunikációra.
- Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kiss János, főiskolai tanár, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK1000-OMA **Tantárgy neve**: Didaktika **Tantárgy neve angolul:** Didactics	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: előadás	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek: BTTK150-OMA A nevelés pszichológiai alapjai [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

1. Tanári szerepértelmezések, tanári feladatok és a tanár kapcsolatrendszere. A kezdő tanár problémái. Tanári kompetenciák a 21. század iskolájában. 2. A pedagógiai folyamatok értelmezése, a tanítás-tanulás helye az iskolai tevékenységrendszerben. A tanítási-tanulási folyamat kezdete, folyamattervezés és szervezés. 3. Általános tanulásszervezési feladatok, motiválás, aktivizálás, megerősítés, differenciálás. 4. Tanulásszervezési munkaformák: frontális, csoportos, egyéni munka (kooperatív technikák és a projektmódszer). 5. Módszerek, stratégiák a tanórai tevékenységek során. Az atipikus tanulási formák (elearning-formák, távoktatás) 6. A taneszközök. A taneszközök kiválasztásának szempontjai, alkalmazásnak feltételei a tanórákon. 7. A tartalom kérdésköre: tananyag-kiválasztási szempontok, értékrendszer és iskolai tananyag. A tartalom elrendezésének szempontjai: lineáris, koncentrikus, spirális tananyag, szimultán és szukcesszív tananyag-elrendezés. 8. A tantervek típusai, a tantervi szabályozás szintjei: központi tantervek (Nat, kerettantervek). A helyi tanterv jellemzői. 9. Tervezési szintek a tanítási-tanulási folyamatban (központi tantervek, helyi tanterv, tematikus egységek) Tantárgyi programok (tanmenet) készítése. A tematikus tervezés és a tanórák tervezése. 10. A tantervi követelményrendszer, követelménytaxonómiák és a pedagógiai értékelés alapjai. 11. A tanítás mint kommunikáció: a tanóra interakciós közege, tanári és tanulói kommunikáció, döntési szituációk a tanórán. A tantárgyak kommunikációs sajátosságai. 12. Reflektív habitus, a reflektív tanár a tanítási-tanulási folyamatban.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga a kurzus tananyagának elméleti tesztjével zárul. A teszt a Moodle-rendszeren keresztül zajló, közvetlen jelenlétű online teszt. A felkészüléshez a szakirodalom, az órai tananyag, valamint gyakorlásra szolgáló tesztbank áll a hallgatók rendelkezésére. A vizsga időtartama 60 perc, az összpontszám 100. Az osztályozási skála ponthatárai a következők: 0-50 elégtelen (1), 51-62 elégséges (2), 63-79 közepes (3), 80-89 jó (4), 90-100 jeles (5).

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BÁTHORY Z.: Tanulók, iskolák – különbségek, OKKER Kiadó, Budapest, 1997, ISBN: 963-7315-500.

FALUS I. (szerk.): A tanárrá válás folyamata, Gondolat, Budapest, 2007, ISBN: 978-963-9610-97-2.

GINNIS, P.: Tanítási és tanulási receptkönyv – Az izgalmas és élvezetes tanulás eszközei, Pécsi Direkt kft. – Alexandra, Pécs, 2007, ISBN: 978-963-369-938-6.

KAGAN, S. – KAGAN, M.: Kooperatív tanulás, Önkonet, Budapest, 2010, ISBN: 978-963-866-2354.

SZABÓ L. T.: Bevezetés a tanári mesterségbe, Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2010, ISBN: 978-963-318-0273.

További ajánlott irodalom:

CHRAPPÁN M.: Kompetencia a közoktatásban, Educatio, 2011, 20(4), (550–560).

CHRAPPÁN M.: Tantervi szabályozás és intézményi implementáció, Educatio, 2014, 23(1) [Mérleg 2010-2014], (26–35).

N. KOLLÁR K. – RAPOS N. (szerk.): Tanár leszek – A társas, társadalmi viszonyok, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2005, ISBN: 978-963-284-689-7.

OLLÉ J. – PAPP-DANKA A. – LÉVAI D. – TÓTH-MÓZER SZ. – VIRÁNYI A.: Oktatásinformatikai módszerek – Tanítás és tanulás az információs társadalomban, ELTE – Eötvös Kiadó, Budapest, 2013, ISBN: 978-963-312-157-3.

SZIVÁK J.: A reflektív gondolkodás fejlesztése, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, Budapest, 2010.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár ismeri a pedagógiai tevékenységet meghatározó dokumentumokat, tantervfajtákat, tantervtípusokat, átlátja ezeknek az oktatás tartalmi szabályozásában betöltött szerepét.
- Ismeri a tervezéshez szükséges információk forrását.
- Ismeri a tananyagkiválasztás és a rendszerezés szaktudományi, pedagógiai-pszichológiai, továbbá szakmódszertani szempontjait, az erről megfogalmazott tudományos eredményeket.
- Ismeri és érti a nevelés és tanítás összefüggéseit.
- A tanításban is képes a Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei nevelési céljainak érvényesítésére.

b) képességei

- Képes a tanulási-tanítási stratégia meghatározására, a tananyag feldolgozásához a pedagógiai céloknak és a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő oktatási folyamat meghatározására, hatékony módszerek, szervezési formák, eszközök kiválasztására a végzettségének megfelelő korosztály, illetve a felnőttoktatás keretében is.
- Képes a tanítandó tananyag súlypontjait, felépítését, közvetítésének logikáját a tantervi előírásokkal és a pedagógiai célokkal összhangban az adott tanulócsoporthoz igazítani.
- A pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra képes.

c) attitűdje

- Fontosnak tartja a tanulás és tanítás folyamatainak tudatosodását, az önszabályozó tanulás támogatásához szükséges tudás és képesség megszerzését, a tanulási képességek fejlesztését, továbbá nyitott az egész életen át tartó tanulásra.
- Törekszik a tanulókkal való együttműködés megvalósítására a tanulási folyamat hatékonyságának érdekében.

- Törekszik az életkori, egyéni és csoport sajátosságoknak megfelelő, aktivitást, interaktivitást, differenciálást elősegítő tanulási-tanítási stratégiák, módszerek alkalmazására.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Kiss János, főiskolai tanár, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):—

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK800-OMA, BTTK900-OMA **Tantárgy neve**: Pedagógiai folyamat [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Process of Education [1, 2]	**Kreditértéke:** 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: gyak., gyak. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy, gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 4., 5.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: BTTK1000-OMA Didaktika [2]: BTTK1000-OMA Didaktika	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Pedagógiai folyamat [1]:
A tantárgy célja, hogy gazdagítsa a tanárjelöltek gyakorlati tudását az iskolai folyamatokról, történésekről. A tanegység fő feladata az alapfogalmak tisztázása, a tantermi történések megfigyelése, értelmezése, a tapasztalatok együttes feldolgozása, az általános pedagógiai képességek fejlesztése. A hallgatók a gyakorlatokon tantermi helyzeteket figyelnek meg, illetve mikrotanításokat végeznek, ezeket elemző megbeszélés követi. Cél ez által a hallgatók pálya- és önismeretének elősegítése.

Pedagógiai folyamat [2]:
A tantárgy célja, hogy növelje a tanárjelöltek kompetenciáját az iskolában előforduló jellegzetes értékelési helyzetek megoldásában. Ennek megfelelően a kurzus középpontjában a tanulói teljesítmények értékelése áll.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Pedagógiai folyamat [1]:
A gyakorlati jegy három feladat matematikai átlagából alakul ki. A három feladat a következő:
1. A reflektált hospitálási napló készítése
2. Mikrotanítás
3. Írásbeli dolgozat készítése, választott cím alapján
Az aláírásért két alkalommal hospitáláson is részt kell venni!

Pedagógiai folyamat [2]:
A gyakorlati jegy két feladat matematikai átlagából alakul ki. A feladatok a következők:
1. Oktatásban felhasználható tudásmérő feladatlap készítése javítókulccsal
2. Írásbeli dolgozat készítése, választott cím alapján

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Pedagógiai folyamat [1]:
Kötelező és ajánlott irodalom:

FALUS I. (szerk.): Didaktika, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003, ISBN: 963-195-296-7.
FALUS I. (szerk.): A tanárrá válás folyamata, Gondolat, Budapest, 2007, ISBN: 978-963-961-097-2.
SZABÓ L. T.: Bevezetés a tanári mesterségbe, Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2010, ISBN: 978-963-318-027-3.
SZABÓ L. T. (szerk.): Pedagógiai esetek, Debreceni Egyetem Tudományegyetemi Karok, Debrecen, 2011, ISBN: 978-963-473-502-1.

Pedagógiai folyamat [2]:
Kötelező és ajánlott irodalom:

BUDA A.: Értékelési filozófiák és pedagógiai mérés, Debreceni Egyetem Tudományegyetemi Karok, Debrecen, 2011, ISBN: 978-963-473-542-7.
BUDA A.: Mire használhatók a szavazórendszerek? Oktatás-Informatika, 2012, 4(1-2).
CSAPÓ B.: Tudásszintmérő tesztek, in: FALUS I. (szerk.): Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000, (277–316), ISBN: 963-162-664-4.
HÜLBER L.: Technológiaalapú mérés-értékelés, Új Katedra, 2011, 4(7), (11–15).

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanárnak szakszerű tudása van az értékelés funkcióiról, folyamatáról, formáiról és módszereiről.
- Ismeri a szaktantárgy tanítása-tanulása során elsajátított ismeretek és fejlesztendő kompetenciák mérésére, értékelésére alkalmas sajátos módszereket, eszközöket.
- Tisztában van alapvető értékelési és mérésmetodikai szabályokkal, összefüggésekkel.
- Ismeri a szaktárgy tanításának jogszabályi hátterét, tanterveit, vizsgakövetelményeit.

b) képességei

- Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására vagy önálló eszközök elkészítésére.
- A szakképzett tanár képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, az értékelés eredményeinek felhasználására.
- Az értékelés során képes figyelembe venni az értékelés hatásait a pedagógiai folyamat szabályozására, a tanulók személyiségfejlődésére és önértékelésére.

c) attitűdje

- Elkötelezett a tanulást támogató értékelés mellett.
- Reálisan ítéli meg a pedagógus szerepét a fejlesztő értékelés folyamatában.

d) autonómiája és felelőssége

- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.
- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Kiss János, főiskolai tanár, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK360-OMA **Tantárgy neve**: A különleges bánásmód pedagógiája **Tantárgy neve angolul:** Special needs education	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 6.	
Előtanulmányi feltételek: BTTK900-OMA Pedagógiai folyamat [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A kurzus során a hallgatók megismerkednek a gyógypedagógia alapfogalmaival, a gyógypedagógia rendszerében elkülönült fogyatékossági területekkel, megismerik a részképességzavar definícióját, legfontosabb ismérveit. A kurzus segít rávilágítani a társadalmi attitűd segítő vagy gátló jellegére. Felvázolja a sajátos nevelési szükségletű tanulók lehetőségeit az oktatási rendszerben a törvények, rendeletek tükrében, bemutatja az integrált, inkluzív nevelésben-oktatásban résztvevők kapcsolatrendszerét.

Számonkérési és értékelési rendszer:

6-8 oldalas esszé írása egy szabadon választott csoportba tartozó különleges bánásmódot igénylő tanuló integrációs tervének az elkészítéséről. A munka tervezési jellegű, ami kiterjed a tanuló egyéni szükségleteivel kapcsolatos információk feltérképezésére; az egyéni tanulási folyamat megtervezésének szempontjaira, az osztálytermi munka feltételeire és módszereire. Az esszében megjelennek az integráció és inklúzió strukturális vonatkozásai (törvényi, intézményi, osztálytermi és egyéni szakmai keretek), valamint az oktatás nevelés folyamat jellege. Az esszé tükrözi a megoldások lehetőségeinek sokszínűségét, a sikeres integráció feltételeit, a saját szerepvállalás attitűdjeit, érték dimenzióit. A feladat elkészítése hozzásegíti a hallgatót az ismeretek integrálásához, tanári szerepeinek tisztázásához. Képessé válik a folyamatban tudatos döntéshozatalra, valamint a fejlesztésben való aktív együttműködésekre, saját hatékonyságának monitorozására.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

ILLYÉS S. (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek, BGGYTF, Budapest, 2000, ISBN: 963-7155-28-7.

HEACOX, D.: Differenciálás a tanításban, tanulásban – Kézikönyv a 3–12. évfolyam számára, Szabad Iskolákért Alapítvány, Budapest, 2006, ISBN: 963-0614-57-x.

FÖLDINÉ KOCZOR T. et al.: Adaptációs kézikönyv: Gyakorlati útmutató integráló pedagógusoknak, Sulinova, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008, (13–169), ISBN: 978-963-682-622-2.
TORDA Á. (szerk.): Szemelvények a tanulási zavarok köréből, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993, ISBN: 300-000-133-147-6.
SALLAI É. (szerk.): *Társadalmi egyenlőtlenségek, a nem hagyományos családmodell, a szülői viselkedés és a gyermekek fejlődésének összefüggései*, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008, ISBN: 978-963-9795-14-3.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről.
- Ismeretekkel rendelkezik a reflektív gondolkodás szerepéről a szakmai fejlődésben, a továbbképzés lehetőségeiről, a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről.
- Ismeri a tanulók megismerésének módszereit.
- Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel.

b) képességei

- Képes a tehetséges, a nehézségekkel küzdő vagy a sajátos nevelési igényű, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a tantárgyában különleges bánásmódot igénylő tanulókat felismerni, hatékonyan nevelni, oktatni, számukra differenciált bánásmódot nyújtani.
- Képes a különböző adottságokkal, képességekkel, illetve előzetes tudással rendelkező tanulók tanulásának, fejlesztésének megfelelő módszerek megválasztására, tervezésére és alkalmazására, a pályaorientáció segítésére.
- Képes tapasztalt kollégák, mentorok segítségével a tanulók egyéni szükségleteit figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését, az egészséges életvitel kialakítását.
- Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos egyéni megértési nehézségek kezelésére.

c) attitűdje

- Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.
- Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, testi-lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására.
- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.

d) autonómiája és felelőssége

- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kiss János, főiskolai tanár, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):—

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK370-OMA **Tantárgy neve**: A nevelés elméleti és történeti összefüggései **Tantárgy neve angolul:** ……	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 7.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tárgy célja, hogy a hallgatók számára a nevelés alapfogalmainak elméleti megközelítését lehetővé tegye. Ilyen alapvető jelentőségű fogalmak: a nevelés, a nevelési cél, a nevelési folyamat, illetve a nevelési folyamatot meghatározó eszmények és értékek. Ezek mellett foglalkozzon a nevelés alapvető antropológiai problémáival: a nevelhetőség szükségszerűségének és lehetőségének kérdéseivel. A tárgy sorra veszi a neveléssel és iskoláztatással kapcsolatos alapvető modelleket, elemzi a pedagógiai folyamtok strukturális sajátosságait és az ezekhez kapcsolódó tér- és időbeli meghatározottságokat. Áttekinti a személyiségformáló hatások sajátosságait, a nevelés eredményességéhez és hatékonyságához kapcsolódó elvi megfontolásokat. A tárgy érinti az alapvető gyermekjogi és pedagógusetikai kérdések elméleti vonatkozásait.
A tárgy kapcsán a hallgatók megismerkednek a neveléstudomány kiemelkedő hazai és nemzetközi teoretikusainak (Comenius, Rousseau, Herbart, Dewey, Steiner, Neill) munkásságával, a meghatározó klasszikus és modern iskolaelméletekkel, reformpedagógiai és alternatív iskolai kezdeményezésekkel.
Betekintést kapnak továbbá a magyar iskolázás felvilágosodás korától kezdődő modernizációs folyamatába, megismerkednek az állami oktatási politika legfőbb törekvéseivel, az iskola és az egyház, az iskola és az állam összefüggéseinek történeti formációival.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:
MÉSZÁROS I. – NÉMETH A. – PUKÁNSZKY B.: Neveléstörténet – Bevezetés a pedagógia és iskoláztatás történetébe, Osiris, Budapest, 2005, ISBN: 963-389-482-4.
MIHÁLY O.: Bevezetés a nevelésfilozófiába, Okker, Budapest, 2003, ISBN: 978-830-464-956-9.
NAGY J.: XXI. század és nevelés, Osiris Kiadó, Budapest, 2000, ISBN:963-379-496-X.

BÁBOSIK I.: Neveléselmélet, Osiris, Budapest, 2004, ISBN: 963-389-655-X.
KARDOS J.: Iskola a politika sodrásában, 1945–1993, Tankönyvkiadó, Budapest, 2007, ISBN: 978-963-693-017-2.

További ajánlott irodalom:

BÁBOSIK I.: A modern nevelés elmélete, Télosz Kiadó, Budapest, 1997, ISBN: 963-8458-12-7.
NAGY P. T.: A növekvő nap árnyékában: oktatás, politika, 1867–1945, Gondolat, Budapest, 2011, ISBN: 978-963-693-326-5.
RÉBAY M.: *Leány-középiskolák Magyarországon és a német nyelvű országokban – A jogi szabályozás az 1870-es évektől 1945-ig*, Új Mandátum, Budapest, 2009, ISBN: 978-963-9609-63-1.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására.
- Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására.

c) attitűdje

- Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.
- Szaktárgyi felkészültségével kapcsolatban önreflexióra és önkorrekcióra képes.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Rébay Magdolna, egyetemi docens, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):
Szabó Barbara Éva, tanársegéd, —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK400-OMA **Tantárgy neve**: A nevelés szociálpszichológiája **Tantárgy neve angolul:** Social psychology in Education	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: tematikus prezentációk, strukturált gyakorlatok	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek: BTTK150-OMA A nevelés pszichológiai alapjai [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Rámutatni intézményes szocializáció szociálpszichológiai elméleti és módszertani megközelíthetőségére. Tisztázni az iskola mint szocializációs színtér funkcióit. Bemutatni az iskola mint szervezet működési sajátosságait. Rámutatni az iskolai szervezet kultúrájának összetevőire, megnyilvánulási szintjeire. A tanár-diák interakció szociálpszichológiai értelmezéséhez kereteket adni. Rámutatni a tanulók közötti, továbbá a csoportokon belüli és csoportok közötti interakciók általános jellemzőire. Megismertetni a kooperáció és a versengés szociálpszichológiájának új fejleményeit, úgymint a konstruktív versengést és az együttműködő versengést. Betekintést nyújtani a pedagógus hatékonyságát befolyásoló pszichológiai jelenségekbe

Számonkérési és értékelési rendszer:

Gyakorlati jegy.
A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban az Ajánlott témák listájáról témát választanak. A témák az alább megadott Kötelező irodalom által érintett témákból kerülnek kiválasztásra a bevezető órák, az alkalmazott vizsgálati területre való ráhangolódás után. A választott témák demonstrációja témánként 45 perc. Egy témát egy hallgató mutat be. A demonstráció kritériuma a tartalmi korrektség tartása mellett az interaktivitás, valamint a pedagógiai folyamathoz való illesztés, lehorgonyzás.
A félévi osztályzat szerzésének feltétele a prezentáció megtartása, valamint a felkészülésre és a prezentációra egyaránt kitérő önreflexiós levél beadása. Az értékelés szempontjai: a prezentáció/demonstráció minősége (felépítés logikája, idő strukturálása, érthetőség, feladatinstruálás), tartalmi korrektség, eszköztudás, soft-skillek, feladathoz való hozzáállás/befektetés.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

N. KOLLÁR K. – SZABÓ É.: Pedagógusok pszichológiai kézikönyve II-III., Osiris Kiadó, Budapest, 2017, ISBN: II: 978-963-276-281-4, III: 978-963-276-281-5.

További ajánlott irodalom:

PÁSKUNÉ KISS J. et al.: Varázsszem – 21 játékcsomag önismereti foglalkozások vezetéséhez, Arany János Tehetséggondozó Program Intézményeinek Egyesülete, Miskolc, 2006, ISBN: 978-963-061-491-7.
FORGAS J.: A társas érintkezés pszichológiája, Kairosz Kiadó, Budapest, 2007, ISBN: 978-963-913-771-4.
MÉSZÁROS A. (szerk.): Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága, ELTE Eötvös Kiadó Kft., Budapest, 2004, ISBN: 978-963-463-558-1.
CSÁNYI V.: Az emberi viselkedés, Sanoma Kiadó, Budapest, 2006, ISBN: 978-963-971-010-8.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről.
- Ismeri és érti a nevelés és tanítás összefüggéseit.

b) képességei

- Képes tapasztalt kollégák, mentorok segítségével a tanulók egyéni szükségleteit figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését, az egészséges életvitel kialakítását.
- Képes elősegíteni a tanulók reális önértékelését és alkalmazni a tanulók önbecsülését támogató ellenőrzési módszereket.

c) attitűdjei

- A szakképzett tanár elkötelezett az alapvető demokratikus értékek iránt, szociális érzékenység, segítőkészség jellemzi.
- A tervezés során együttműködik a kollégákkal és a tanulókkal, kész figyelembe venni az adott tanulócsoport sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociális felkészültség).
- Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságtudat iránt, nyitott a demokratikus gondolkodásra és magatartásra nevelés, valamint a környezettudatosság iránt.

d) autonómiája és felelőssége

- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kiss János, főiskolai tanár, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézet

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK440-OMA **Tantárgy neve**: A tanulásmódszertan pszichológiája **Tantárgy neve angolul:** Psychology of Learning to Learn	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: tematikus prezentációk, gyakorlati feladatok, megbeszélések, hallgatói beszámoló, esetismertetés, szakirodalom feldolgozása, önismeretei feladatok	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek: BTTK150-OMA A nevelés pszichológiai alapjai [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A kurzus egyik célkitűzése a tanulásdiagnosztikai kompetencia kialakítása. Ennek része, hogy a hallgató megismerje és szakszerűen tudja alkalmazni a tanulásdiagnosztika alapfogalmait, képessé váljon a tanári hivatás körében releváns pszichológiai módszerek és eszközök kiválasztására, illetve alkalmazására (pl. adatfelvétel, értékelés, fejlesztési javaslatok meghatározása). További célként a tanulási módszerek fejlesztésének kompetenciája jelenik meg. Ezáltal a tanárjelölt elsajátítja a tanulásfejlesztés alapfogalmait, a tanulási módszerek, technikák és stratégiák rendszerét, amelyek iskolai/tanórai szituációban megfelelően alkalmazhatóak, ezáltal képessé válik a direkt és indirekt tanulásfejlesztés szakszerű megtervezésére, szervezésére és lebonyolítására.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Gyakorlati jegy az év végén:
A gyakorlati jegy a félév során nyújtott három tevékenység alapján kerül megítélésre. I) A hallgatók a tanév során egy általuk választott témából, megadott szakirodalmak alapján prezentációt készítenek, ezt bemutatják a hallgatótársaknak, a prezentációs dokumentumokat (ppt, vázlat, handout) pedig beadják az oktatónak (35%). II) A félév végén a hallgatóknak szemináriumi dolgozatot kell beadniuk a félév során tárgyalt témák tanórai alkalmazásának bemutatására. Ebben a munkában összesítve megjelenik az órán elsajátított elméleti és gyakorlati tudás iskolai, tanórai alkalmazásának képessége (50%). A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti. III) Az órákon való aktív jelenlét, a tevékenységekbe való aktív bevonódás a kurzus eredményességét és hatékonyságát nagymértékben növeli, így ennek mértéke is beszámításra kerül a végső érdemjegybe (15%).

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BALOGH L.: *Tanulási stratégiák és stílusok, a fejlesztés pszichológiai alapjai*, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1998.
DINYÁNÉ SZABÓ M.: Tanulásmódszertan, SOTE, Budapest, 2013.
MARGITICS F.: A hatékony tanulás technikája, Krúdy Könyvkiadó, Nyíregyháza, 2008, ISBN: 978-963-9891-04-3.
OROSZLÁNY P.: A tanulás tanítása, AKG Kiadó, Budapest, 1998, ISBN: 963-832-890-8.

További ajánlott irodalom:

PÉTER-SZARKA SZ.: *Kreatív klíma: A kreativitást támogató légkör megteremtésének iskolai lehetőségei*, MATEHETSZ, Budapest, 2014.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a tananyagkiválasztás és a rendszerezés szaktudományi, pedagógiai-pszichológiai, továbbá szakmódszertani szempontjait, az erről megfogalmazott tudományos eredményeket. Ismeri a tervezéshez szükséges információk forrását.
- Ismeri a szaktantárgy tanításának-tanulásának tanórán és iskolán kívüli lehetőségeit, színtereit.

b) képességei

- A pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra képes.
- Képes a tanítandó tananyag súlypontjait, felépítését, közvetítésének logikáját a tantervi előírásokkal és a pedagógiai célokkal összhangban az adott tanulócsoporthoz igazítani.
- Képes a tanulási-tanítási stratégia meghatározására, a tananyag feldolgozásához a pedagógiai céloknak és a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő oktatási folyamat meghatározására, hatékony módszerek, szervezési formák, eszközök kiválasztására a végzettségének megfelelő korosztály, illetve a felnőttoktatás keretében is.
- Képes a szaktárgy tanórán és iskolán kívüli tanulásának tervezésére a végzettségének megfelelő korosztály, valamint a felnőttoktatás keretében is.

c) attitűdje

- A tervezés során együttműködik a kollégákkal és a tanulókkal, kész figyelembe venni az adott tanulócsoport sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociális felkészültség).
- A szakképzett tanár fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást.
- Törekszik a tanulókkal való együttműködés megvalósítására a tanulási folyamat hatékonyságának érdekében.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Fodor Szilvia, egyetemi adjunktus, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézet

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK430-OMA **Tantárgy neve**: A tanulói személyiség megismerése **Tantárgy neve angolul:** Personality of the Student	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** esettanulmányok, témakidolgozások	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75% **(**kredit %)	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek: BTTK150-OMA A nevelés pszichológiai alapjai [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tanulói megismerés alapelvei, és megismerésének színterei. A tanulói személyiség megismerésének módszerei: megfigyelés, kérdőíves módszerek, interjú, dokumentumelemzés. A gyermekrajz- és füzetelemezés. Empátia labor az interjúhelyzet gyakorlására. A személyiség kognitív összetevőinek megismerése: intelligencia és képességek. Tanulási stílusok, tanulási orientáció, tanulási stratégiák. A személyiség további kognitív összetevőinek megismerése: a figyelem, az emlékezet, a kreativitás vizsgálata és szerepük a tanulói teljesítményben. A személyiség non-kognitív területeinek megismerési lehetőségei az iskolában: 1) Énkép, szociális kép, önértékelés, kontrollhely. 2) Motiváció és érzelmek (a szorongás típusai, flow, diszkrét emóciók). 3) Érzelmi intelligencia, empátia. Stressz – és konfliktuskezelés. A tanuló társas helyzetének felmérése, a közösség értékrendjének vizsgálata. Az érdeklődés és jövőkép megismerésének eszközei. A család megismerésének lehetőségei.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban.
A számonkérésként a hallgatók a szorgalmi időszakban két zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

DÁVID M. – ESTEFÁNNÉ VARGA M. – FARKAS ZS. – HÍDVÉGI M. – LUKÁCS I.: Hatékony tanulómegismerési technikák, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2006.

CATHY, A. M.: A gyermekrajzok megértése, Animula Kiadó, Budapest, 2003, ISBN: 963-9410-37-3.
TÓTH L.: Pszichológiai módszerek a tanulók megismeréséhez – Szöveggyűjtemény, Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2004, ISBN: 978-963-939-658-6.

További ajánlott irodalom:

MARGITICS F. – PAUWLIK ZS. – HARMATINÉ OLAJOS T.: Pedagógusjelöltek személyiségvizsgálata, in: SCHMERCZ I. (szerk.): Tudásbázis és pedagógusképzés – Pedagógiai, pszichológiai és módszertani tanulmányok, NYF PKK, Nyíregyháza, 2007, (37–44).
GÁL ZS. – NÓTIN Á. – HARMATINÉ OLAJOS T.: Az észlelt iskolai énhatékonyság és a perfekcionizmus közti összefüggés vizsgálata a serdülők önértékelésének függvényében, in: KONCZ I. – SZOVA I. (szerk.): XI. PhD. konferencia előadásai, Professzorok az Európai Magyarországért Egyesület, Budapest, 2015, (114–121), ISBN: 978-963-899-156-0.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a tanulók megismerésének módszereit.
- Ismeri és érti a nevelés és tanítás összefüggéseit.

b) képességei

- Képes a szaktárgyában rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket kihasználni, a tanulók önálló ismeretszerzését támogatni a végzettségének megfelelő korosztály és a felnőttoktatás keretében is.
- Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására.
- Képes a konfliktusok hatékony kezelésére.

c) attitűdje

- Az iskola világában tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre.
- Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézet

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK410-OMA **Tantárgy neve**: Iskolai mentálhigiéné **Tantárgy neve angolul:** Mental Health at School	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: tematikus prezentációk, gyakorlati feladatok, megbeszélések, hallgatói beszámoló, esetismertetés, szakirodalom feldolgozása, önismeretei feladatok.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek: BTTK150-OMA A nevelés pszichológiai alapjai [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A kurzus célja a lelki egészséggel kapcsolatos komplex pszichológiai elméletek megismerése, a rendszerszemléleti alapok elsajátítása. Ehhez kapcsolódik az egyéni fejlődés és a társas színterek interakciójának megismerése, az iskola szerepe a mentálhigiénés prevencióban- és gondozásban és a stresszel összefüggő pszichológiai jelenségek megismerése (szorongás, konfliktusok, kiégés). A tárgy érinti továbbá az iskolai agresszió és zaklatás kérdését, illetve a mentálhigiénés céllal szerveződő készség- és személyiségfejlesztő foglalkozások elméleti és gyakorlati szempontjait. Az ismeretek elsajátításának részét képezi a saját önismeret, a kommunikációs- és konfliktuskezelési, továbbá a megküzdési képesség felismerése, valamint az egészségpszichológiai ismeretek beépítése az iskolai mentálhigiéné gyakorlatába.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Gyakorlati jegy az év végén:
A gyakorlati jegy a félév során nyújtott három tevékenység alapján kerül megítélésre. I) A hallgatók a tanév során egy általuk választott témából, megadott szakirodalmak alapján prezentációt készítenek, ezt bemutatják a hallgatótársaknak, a prezentációs dokumentumokat (ppt, vázlat, handout) pedig beadják az oktatónak (35%). II) A félév végén a hallgatóknak szemináriumi dolgozatot kell beadniuk a félév során tárgyalt témák tanórai alkalmazásának bemutatására. Ebben a munkában összesítve megjelenik az órán elsajátított elméleti és gyakorlati tudás iskolai, tanórai alkalmazásának képessége (50%). A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti. III) Az órákon való aktív jelenlét, a tevékenységekbe való aktív bevonódás a kurzus eredményességét és hatékonyságát nagymértékben növeli, így ennek mértéke is beszámításra kerül a végső érdemjegybe (15%).

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BÓTA M.: Iskolai mentálhigiéné – Szöveggyűjtemény, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1998.
GEREVICH J. (szerk.): Közösségi mentálhigiéné, Gondolat Kiadó, Budapest, 1989, ISBN: 963-282-260-9.
KÁLLAI J. – VARGA J. – OLÁH A. (szerk.): Egészségpszichológia a gyakorlatban, Medicina Kiadó, Budapest, 2014, ISBN: 978-963-226-486-8.
OLÁH A.: Érzelmek, megküzdés és optimális élmény, Trefort Kiadó, Budapest, 2005, ISBN: 963-446-348-4.

További ajánlott irodalom:

FODOR SZ. – SOMKÖVI B. – KOVÁCS E.: Pozitív pszichológia a tanteremben – A „bővíts-építs" légkör megteremtése a nyelvórákon, in: POLONYI T. – ABARI K. (szerk.): Pszichológia–Pedagógia–Technológia, Oriold és Társai Kiadó, Budapest, 2018, (9–21), ISBN: 978-615-5443-94-7.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeretekkel rendelkezik a reflektív gondolkodás szerepéről a szakmai fejlődésben, a továbbképzés lehetőségeiről, a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről.
- Tájékozott a szakterületéhez és tanári hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről.

b) képességei

- Képes a konfliktusok hatékony kezelésére.
- A végzett/szakképzett tanár képes a csoportok, közösségek számára olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek biztosítják a csoport közösséggé fejlődését és egészséges működését.

c) attitűdje

- Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, testi-lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására.
- Nyitott arra, hogy a konfliktushelyzetek, problémák feltárása illetve megoldása érdekében szakmai segítséget kérjen és elfogadjon.
- A végzett tanár pedagógiai helyzetekben képes együttműködésre, kölcsönösségre, asszertivitásra, segítő kommunikációra.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézet

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK420-OMA **Tantárgy neve**: Iskolai tehetséggondozás **Tantárgy neve angolul:** Talent Development at School	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: tematikus prezentációk, gyakorlati feladatok, megbeszélések, hallgatói beszámoló, esetismertetés, szakirodalom feldolgozása, önismeretei feladatok.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek: BTTK150-OMA A nevelés pszichológiai alapjai [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A kurzus célja a tehetségdiagnosztika és tehetségfejlesztés gyakorlatát megalapozó tudományos elméletek ismertetése, ehhez kapcsolódóan a tanári munkában alkalmazható pszichológiai vizsgáló módszerek megismerése és használatának elsajátítása. A főbb tehetségelméletek mellett bemutatásra kerülnek a tehetségazonosítás és a tehetséggondozás gyakorlati kérdései, valamint az intelligencia, a motiváció és a kreativitás iskolához köthető aspektusai. A tehetség kibontakozását támogató környezeti tényezők közül áttekintésre kerülnek az iskolai légkör, a szociokulturális kontextus és az interkulturális különbségek kérdései, valamint ezen tényezők interaktív és egymásra ható jellegzetességei.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Gyakorlati jegy az év végén:
A gyakorlati jegy a félév során nyújtott három tevékenység alapján kerül megítélésre. I) A hallgatók a tanév során egy általuk választott témából, megadott szakirodalmak alapján prezentációt készítenek, ezt bemutatják a hallgatótársaknak, a prezentációs dokumentumokat (ppt, vázlat, handout) pedig beadják az oktatónak (35%). II) A félév végén a hallgatóknak szemináriumi dolgozatot kell beadniuk a félév során tárgyalt témák tanórai alkalmazásának bemutatására. Ebben a munkában összesítve megjelenik az órán elsajátított elméleti és gyakorlati tudás iskolai, tanórai alkalmazásának képessége (50%). A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti. III) Az órákon való aktív jelenlét, a tevékenységekbe való aktív bevonódás a kurzus eredményességét és hatékonyságát nagymértékben növeli, így ennek mértéke is beszámításra kerül a végső érdemjegybe (15%).

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:
BALOGH L.: Iskolai tehetségfejlesztés, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2004.

FODOR SZ.: A képességmérésen alapuló tehetségazonosítás kihívásai, Tehetség, 2018, 26(4), (3–6).
GYARMATHY É.: A tehetség. Fogalma, összetevői, típusai, azonosítása, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2012, ISBN: 978-963-463-850-6.
PÉTER-SZARKA SZ.: Pozitív pszichológia a tehetséggondozásban, Magyar Pszichológiai Szemle, 2015, 70(3/8), (633–647).

További ajánlott irodalom:

CSÍKSZENTMIHÁLYI M.: *Tehetséges gyerekek – Flow az iskolában*, Nyitott Könyvműhely, Budapest, 2010, ISBN: 978-963-310-006-6.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktantárgy tanítása-tanulása során kialakítandó speciális kompetenciák fejlesztésének módszereit.
- A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről.
- Alapvető ismeretekkel rendelkezik a különböző motiváció-elméletekről, a tanulási motiváció felismerésének és fejlesztésének módszereiről.

b) képességei

- Képes a tehetséges, a nehézségekkel küzdő vagy a sajátos nevelési igényű, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a tantárgyában különleges bánásmódot igénylő tanulókat felismerni, hatékonyan nevelni, oktatni, számukra differenciált bánásmódot nyújtani.
- Képes a szaktárgyak során fejlesztett kompetenciák más műveltségterületeken is fejlődést generáló szinergikus hatásainak tervezésére, kihasználására.
- Képes az egész életen át tartó tanulás képesség-rendszerének megalapozására, technikáinak gyakoroltatására.

c) attitűdje

- Elkötelezett a tanulást támogató értékelés mellett.
- Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.
- Törekszik a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására, az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos pozitív attitűdök kialakítására.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Fodor Szilvia, egyetemi adjunktus, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézet

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK510-OMA **Tantárgy neve**: Modern irányzatok a pedagógiában **Tantárgy neve angolul:** Modern Trends in Pedagogy	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 7.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tárgy megismerteti a hallgatókkal a nevelésről való gondolkodás és az iskolai programokban megvalósuló aktuális alternatív programokat, gyakorlatoka. Áttekinti azokat a huszadik századi gondolkodásmódokat, melyek az iskolai gyakorlat megújítását tűzték célként maguk elé. Kiemelt hangsúllyal tekinti át ezek hazai vonatkozásait, megismertetve a hallgatókat a huszadik század innovatív pedagógiai programjainak napjainkban megfigyelhető és hozzáférhető alakzataival.
A tantárgy hozzájárul ahhoz, hogy a tanárjelölt hallgatók képessé váljanak azonosítani és kritikai módon elemezni a huszadik századi iskola-alternatívákhoz kapcsolódó elméleti és gyakorlati innovációk lényegi vonásait. Képessé teszi őket, hogy kritikailag elemezzék a pedagógiai innovációkra irányuló programok elemeinek koherenciáját, értelmezzék azok innovatív értékét.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BREZSNYÁNSZKY L. (szerk.): Iskolaalternatívák a huszadik században: szöveggyűjtemény, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2004, ISBN: 963-472-678-X.

NÉMETH A. – EHRENHARD, S.: Reformpedagógia és az iskola reformja, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999, ISBN: 963-190-168-8.

NÉMETH A. (szerk.): *Reformpedagógia-történeti tanulmányok – Európai kölcsönhatások, nemzeti sajátosságok*, Osiris, Budapest, 2002, ISBN: 963-389-243-0.

PUKÁNSZKY B. – ZSOLNAI A.: Pedagógiák az ezredfordulón, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1998, ISBN: 963-902-438-4.

NÉMETH A. – PUKÁNSZKY B. – PIRKA V. (szerk.): Továbbélő utópiák: reformpedagógia és életreform a 20. század első felében, Gondolat, Budapest, 2014, ISBN: 978-963-693-580-1.

További ajánlott irodalom:

MÉSZÁROS GY.: A „jó társadalom”, a „jó iskola”: Társadalom- és iskolaképek, in: N. KOLLÁR K. – RAPOS N. (szerk.): *A társas, társadalmi viszonyok*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2015, (21–32), ISBN: 978-963-284-689-7.

MÉSZÁROS GY.: Kell-e nekünk iskola?: Otthonoktatás, reformpedagógia, fekete pedagógia és iskolátlanítás - radikális kritikák az iskolával szemben, in: N. KOLLÁR K. – RAPOS N. (szerk.): *A társas, társadalmi viszonyok*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2015, (92–101), ISBN: 978-963-284-689-7.

NÉMETH A. – EHRENHARD, S. (szerk.): *Rejtett történetek: az életreform mozgalmak és a művészetek,* Műcsarnok, Budapest, 2018, ISBN: 978-815-589-519-3.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel.
- A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről.

b) képességei

- A szakképzett tanár képes a különböző céloknak megfelelő, átgondolt stratégiákhoz a motivációt, a differenciálást, a tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, illetve megvalósítására.
- Képes reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről.
- Képes a tehetséges, a nehézségekkel küzdő vagy a sajátos nevelési igényű, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a tantárgyában különleges bánásmódot igénylő tanulókat felismerni, hatékonyan nevelni, oktatni, számukra differenciált bánásmódot nyújtani.

c) attitűdje

- Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.
- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.
- Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Rébay Magdolna, egyetemi docens, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Szabó Barbara Éva, tanársegéd, —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK530-OMA **Tantárgy neve**: Oktatási rendszerek és alrendszerek **Tantárgy neve angolul:** ……	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgybesorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** esettanulmányok.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 7.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tanegység célja, hogy a hallgatók összehasonlító közoktatás-politikai ismereteket szerezzenek, hogy megismerkedjenek az időszerű oktatáspolitikai kérdésekkel, legyenek képesek felismerni az oktatáspolitikai problémák összefüggésrendszerét. Rendelkezzenek az oktatáspolitikai problémák elemzéséhez szükséges ismeretekkel, az oktatás, nevelés jogi, oktatáspolitikai aspektusának legfontosabb hazai és európai dimenzióival. Átlássák az oktatáspolitikai folyamatok alapvető működési elveit és legyenek képesek kritikusan elemezni e folyamatokat. Az oktatáspolitikai változásokra, aktuális problémáira probléma-érzékeny gondolkodással és operatív tevékenységgel reagáljanak. Törekedjenek az oktatáspolitikai folyamatokat a társadalmi igazságosság és az érintettek érdekeinek figyelembevételével szemlélni és értelmezni. Legyenek lépesek az iskolát és saját pedagógus szerepüket, illetve tevékenységüket az iskola világára ható társadalmi, oktatáspolitikai folyamatokkal összefüggésben értelmezni.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.
Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles” (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató "jó" (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

HALÁSZ G.: Az oktatás az Európai Unióban: Tanulás és együttműködés, Új Mandátum, Budapest, 2012, ISBN: 978-963-287-053-3.
KOZMA T.: Az összehasonlító neveléstudomány alapjai, Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2006, ISBN: 963-960-932-3.

HUSÉN, T. – POSTLETHWAITE, N. (eds.): International encyclopedia of nationalsystems of education, Pergamon, Oxford, 1995, ISBN: 008-042-302-7.

További ajánlott irodalom:

PUSZTAI G. – FARKAS CS.: Church-Related Higher Education in Central and Eastern Europe Twenty Years after Political Transition, in: MÁTÉ-TÓH A. – ROSTA G. (eds.): Focus on Religion in Central and Eastern Europe, De Gruyter Verlag, Berlin, 2016, (129-157), ISBN: 978-311-022-811-3.

PUSZTAI G. – ENGLER Á. (eds.): Comparative Research on Teacher Education, Editura Verbum, Ruzomberok, 2014, ISBN: 978-805-610-122-3.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek***(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

- Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.
- Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására.
- Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására.

c) attitűdje

- Kész részt vállalni a szaktárggyal kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységben.
- Szakmai műveltségét nem tekinti állandónak, kész a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és neveléstudományi megújulásra.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK550-OMA **Tantárgy neve**: A tanári pálya komplex kérdései **Tantárgy neve angolul:** Complex Problems of Teacher's Carrier	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: ea. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: szerepjáték, tematikus prezentációk.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 25 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 7.	
Előtanulmányi feltételek: BTTK900-OMA Pedagógiai folyamat [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A kurzus során a hallgatók megismerik az iskolarendszer szervezeti működését, oktatásirányítás folyamatát és intézményeit, a pedagógus helyét az iskolaszervezetben. Megismerkednek a pedagógusok, a tanulók, a szülők és egyéb szereplők kapcsolatrendszerének sajátosságaival, a pedagógus feladataival és szerepeivel. Felismerik a reflektivitás fontosságát a tanári pályán, a folyamatos önfejlődés szükségességét és lehetőségeit.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

GINNIS, P.: Tanítási és tanulási receptkönyv – Az izgalmas és élvezetes tanulás eszközei, Pécsi Direkt kft. – Alexandra, Pécs, 2007, ISBN: 978-963-369-938-6.
KAGAN, S. – KAGAN, M.: Kooperatív tanulás, Önkonet, Budapest, 2010, ISBN: 978-963-866-2354.
SZABÓ L. T.: Bevezetés a tanári mesterségbe, Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2010, ISBN: 978-963-318-0273.

További ajánlott irodalom:

PRIEVARA T.: A 21. századi tanár, Neteducatio Kft, Budapest, 2015, ISBN: 978-615-80328-0-3.
N. KOLLÁR K. – RAPOS N. (szerk.): Tanár leszek – A társas, társadalmi viszonyok, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2005, ISBN: 978-963-284-689-7.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeretekkel rendelkezik a reflektív gondolkodás szerepéről a szakmai fejlődésben, a továbbképzés lehetőségeiről, a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről.
- Ismeri a pedagógus szakma jogi és etikai szabályait, normáit.
- A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről.
- Tájékozott a szülőkkel és a pedagógiai munkáját segítő különféle szakemberekkel, szakmai intézményekkel való együttműködés módjairól.
- Ismeri a szaktárgy tanításának jogszabályi hátterét, tanterveit, vizsgakövetelményeit.

b) képességei

- A végzett tanár ismeri az osztálytermi kommunikáció sajátosságait.
- Képes felismerni, értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni.
- Képes meghatározni saját szakmai szerepvállalását.
- Szakmai szituációkban képes szakszerű, közérthető, nyílt és hiteles kommunikációra diákokkal, szülőkkel, a szaktárgyainak megfelelő szakterületek képviselőivel, az iskolai és iskolán kívüli munkatársakkal a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően.

c) attitűdjei

- Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, s reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
- Kész együttműködni a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.
- Nyitott arra, hogy a konfliktushelyzetek, problémák feltárása illetve megoldása érdekében szakmai segítséget kérjen és elfogadjon.

d) autonómiája és felelőssége

- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: BTTK590-OMA **Tantárgy neve**: Oktatásstatisztikai elemzések **Tantárgy neve angolul:** Analyses of Educational Statistics	**Kreditértéke:** 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgybesorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők:** —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** adatelemzési feladatok.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 8.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A tantárgy oktatásának célja, hogy a hallgatók bepillantást nyerjenek az oktatáskutatás világába, tájékozódjanak a főbb kérdések és elemzési módszerek felől, el tudjanak végezni a tanári munka során szükséges adatelemzést.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban.
A vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek.A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott***irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BABBIE, E.: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata, Balassi, Budapest, 2008, ISBN: 978-963-506-764-0.

FALUS I. (szerk.): Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000, ISBN: 963-162-664-4.

SZÉLL K.: Az OECD az oktatásról: adatok, elemzések, értelmezések, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2014, ISBN: 978-963-682-788-5.

VEROSZTA ZS. (szerk.): Adatbőség, Educatio, 2015, 24(3) tematikus szám.

További ajánlott irodalom:

PUSZTAI G.: Az intézményi hatás és forrásai, in: PUSZTAI G. – BOCSI V. – CEGLÉDI T. (szerk.): A felsőoktatás (hozzáadott) értéke: Közelítések az intézményi hozzájárulás empirikus megragadásához, Partium – PPS – Új Mandátum, Nagyvárad – Budapest, 2016, (112–137), ISBN: 978-963-125-447-1.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek***(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Tájékozott a szakterületéhez és tanári hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről.
- Ismeri a szaktantárgy tanítása-tanulása során elsajátított ismeretek és fejlesztendő kompetenciák mérésére, értékelésére alkalmas sajátos módszereket, eszközöket.
- Tisztában van alapvető értékelési és mérésmetodikai szabályokkal, összefüggésekkel.

b) képességei

- Jól tájékozódik a pedagógiai és szaktárgyi szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van a pedagógiai kutatás, fejlesztés, valamint innováció sajátosságaival.
- Képes egyszerűbb kutatási módszerek használatára.
- Képes az országos, illetve a helyi mérési eredmények értelmezésére.

c) attitűdje

- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Betartja a pedagógus pálya jogi és etikai normáit.
- Kész részt vállalni a szaktárggyal kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységben.

d) autonómiája és felelőssége

- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.
- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Pusztai Gabriella, egyetemi tanár, DSc, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G038, G039 **Tantárgy neve**: Szakmódszertan-A [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Methodology [1, 2]	**Kreditértéke:** 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: ea., ea. és **óraszáma**: 30, 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: tematikus prezentációk készítése.	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** Az önállóan készített prezentációk bemutatása.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 70 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 4., 5..	
Elő- és *melléktanulmányi feltételek: [1]: *G092 Katechetika [2] [2]: G038 Szakmódszertan-A [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Cél*:* A tantárgy első tematikus egysége betekintést ad a katechézis módszertani eljárásaiba, munkamódszereibe, a hittanóra-tervezés sajátos órai kereteibe. A gyakorlatiasság érdekében a hallgatók óravázlatokat készítenek, amelyekben érvényesítik a tanult eljárásokat. A Katechetikai Központ gyűjteményét megismerve cél, hogy minden hallgató felmérje saját módszertani kultúráját, és képes legyen a módszertani eljárások kritikai tudatosítására, illetve gazdagítására.
A második félévben a hallgatók megismerkednek a tematikus terv-készítés adott feltételekhez kapcsolt kidolgozásával. Cél a módszertani eljárások használatának további tudatosítása, célirányos alkalmazása. A csoport közösen dolgoz ki tematikus terveket, a kollokvium feltétele saját munka benyújtása.

Tematika:

A módszer kérdése a katechézis folyamatában.
Klasszikus módszertani eljárások feltérképezése, különös tekintettel Imre Lajos elméletére.
A munkamódszerek jelenségvilága G.D.J. Dingemans elmélete alapján.
A munkamódszerek speciális megjelenési formái különböző katechézis-alkalmakon: hittanórán, gyermekistentiszteleten, konfirmációi előkészítésen, ifjúsági órán.
A tematikus tervkészítés alapjai, meghatározói.
A tematikus tervek módszertani feltételei.
Tematikus tervkészítés különböző katechézis formákhoz alkalmazkodva (hittanóra, nyári tábor, családi nap, gyermekistentisztelet).

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy, a félév elején megbeszélt tételsor alapján történik. A hallgató a külön cédulákra kiírt tételekből egyet húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama kb. 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a kihúzott tételről legalább elégséges szinten számot tud adni. Póttétel húzására van lehetőség, ebben

az esetben az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti.
A hallgatónak lehetősége van óravázlat elkészítéséből vizsgázni. Egy előzetesen összeállított bibliai történetsorból egyet kihúz, amit a vizsgáztató korosztályi meghatározása alapján kidolgoz. A tervezet kidolgozásában minél változatosabban alkalmaznia kell a tanult módszertani áljárásokat.
A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BODÓ S. – FEKETE K. (szerk.): Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény, Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2001.

TAMMINEN, K. – VESA, L. – PYYSIÄINEN, M.: Hogyan tanítsunk hittant? Vallásdidaktika, Teológai Irodalmi Egyesület, Budapest, 1998, ISBN: 963-04-9368-3.

NÉMETH D. – KASZÓ GY. (szerk.): Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának Valláspedagógiai és Pasztorálpszichológiai Tanszéke, Budapest, 2001, ISBN: 963-8392-36-3.

NÉMETH D.: Vallásdidaktika – A hit- és erkölcstan tanítása az 5-12. osztályban, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2017, ISBN: 978-963-414-203-4.

További ajánlott irodalom:

GOTTFRIED, A. – LACHMANN, R. (HG.): Methodisches Kompendium für den Religionsunterricht, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1996, ISBN: 3-525-61335-0.

NAGY S.: Az oktatás folyamata és módszerei, Volos Kiadó, Mogyoród, 1997, ISBN: 963-85767-0-7.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktantárgy tanítása-tanulása során kialakítandó speciális kompetenciák fejlesztésének módszereit.
- Ismeri a különböző tanulási környezetek tanulási eredményességre gyakorolt hatásait.
- Alapvető ismeretekkel rendelkezik a különböző motiváció-elméletekről, a tanulási motiváció felismerésének és fejlesztésének módszereiről.

b) képességei

- A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.
- A szakképzett tanár képes a tanulókkal a kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésére, az együttműködési elvek és formák közös kialakítására, elfogadtatására.

c) attitűdje

- Előítéletektől mentesen végzi tanári munkáját, igyekszik az inklúzió szemléletét magáévá tenni.
- Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.
- Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Kustárné Dr. Almási Zsuzsanna, adjunktus, PhD
A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G048, G049 **Tantárgy neve**: Szakmódszertan-K [1, 2] **Tantárgy neve angolul:** Methodology-K [1, 2]	**Kreditértéke:** 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: ea., gyak. és **óraszáma**: 30, 60 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: óravázlatok készítése	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** Óravázlatok bemutatása	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 70 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 6., 7.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: G056-A Valláspedagógia; B105 Biblikus szigorlat [2]: G048 Szakmódszertan-K [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A szakmódszertani stúdiumok fontos szerepet töltenek be a tanárképzés folyamatában. Alapvető funkciójuk, hogy összekapcsolják a szakterület és a tanári felkészítés törekvéseit, eredményeit. Képzési céljaikban és tartalmukban egyaránt kötődnek a tanulmányozott szakhoz, tudomány- és műveltségterülethez, valamint a tanári mesterség elsajátítását megalapozó pszichológiai, pedagógiai tárgyakhoz. A szakmódszertan feladata az előzetes tanulmányokra épített szakmai vetület kidolgozása, a szaktárgyra jellemző módszerek bemutatása.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.
A vizsga egy, a félév elején megbeszélt tételsor alapján történik. A hallgató a külön cédulákra kiírt tételekből egyet húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama kb. 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a kihúzott tételről legalább elégséges szinten számot tud adni. Póttétel húzására van lehetőség, ebben az esetben az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti.
A hallgatónak a vizsgán bemutatja az előzetesen elkészített óravázlatokat, amelyekben igazolnia kell a módszertani eljárások tudatos használatát.
A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

TAMMINEN, K. – VESA, L. – PYYSIÄINEN, M.: Hogyan tanítsunk hittant? Vallásdidaktika, Teológai Irodalmi Egyesület, Budapest, 1998, ISBN: 963-04-9368-3.
NÉMETH D. – KASZÓ GY. (szerk.): Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának Valláspedagógiai és Pasztorálpszichológiai Tanszéke, Budapest, 2001, ISBN: 963-8392-36-3.

NÉMETH D.: Hit és nevelés, Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest, 2002, ISBN: 963-8392-53-3.
NÉMETH D.: Vallásdidaktika – A hit- és erkölcstan tanítása az 5-12. osztályban, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2017, ISBN: 978-963-414-203-4.

További ajánlott irodalom:

BOROSS G.: Bevezetés a valláspedagógiába, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar, Budapest, 1996.
SCHWEITZER, F.: *Vallás és életút – Vallásos fejlődés és keresztyén nevelés gyermek - és ifjúkorban*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1999, ISBN: 963-300-773-9.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a vallástanítás módszertanának elméletét, a tanítás-tanulás folyamatában megvalósítható munkamódszereket, eljárásokat.
- Ismeri a református hittankönyvek módszertani kultúráját.
- Ismeri a vallástanítás munkamódszereinek hatását a tanulók személyiség-, és spirituális fejlődésére.

b) képességei

- Képes a vallásóra tudatos szervezésére.
- A módszertani eljárásokat képes változatosan alkalmazni a vallástanítás keretei között.
- Képes egy-egy korcsoporthoz, foglalkozási feladathoz alkalmas módszertani eljárást kezdeményezni.
- A munkamódszereket képes elemezni, hatékonyságukat kritikusan szemlélni.

c) attitűdje

- Folyamatosan törekszik módszertani kultúrájának bővítésére.
- Érzékenyen követi az eljárások hatását a tanulók személyiség- és spirituális fejlődésére, fokozottan vigyáz a tanulók személyiségi jogainak védelmére, méltóságára, a csoport együttműködésének korrektségére.
- A beszélgetésekben, vitákban tudatosan törekszik az előítélet-mentességre, az értékek sokféleségének tiszteletben tartására, a hitoktatás etikai szabályainak betartására.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan végzi munkáját, felelősséget vállal a módszertani eljárások alkalmazásáért.
- A gyerekek és fiatalok között végzett szakmai tevékenységét kritikusan szemléli, igényli és elfogadja a környezetéből érkező visszajelzéseket.
- Emberi magatartásában (saját hitvilágának, spirituális szemléletének a bemutatásában) hiteles példát mutat.
- Folyamatosan képezi önmagát, részt vesz szakmai továbbképzéseken.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kis Klára, egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: G007 **A szakmai gyakorlat neve:** Csoportos nevelői gyakorlat **neve angolul:** Boarding school Observation in Groups	**Kreditértéke:** 2
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 60 óra részidejű képzésben: **……..**hét / óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (*hányadik félév*): 10.	
Előtanulmányi feltételek: G048 Szakmódszertan-K [1]	

A **szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok**
A gyakorlat célja, hogy a hallgatók a nevelői folyamatok megfigyelése során szerezzenek tapasztalatokat, és kapjanak megerősítést a pedagógiai és pszichológiai ismeretek gyakorlati alkalmazásában. Komplex feladatokon keresztül ismerkedjenek meg a kollégium jelenségvilágával.
A **szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei**
A kollégiumi gyakorlaton végzett tevékenységek megfigyelési szempontjait a hallgatók által megkapott munkanapló rögzíti. Ugyanez a dokumentum tartalmazza a kollégiumi/internátusi foglalkozások, tevékenységek látogatásainak igazolását is. A nevelőtanár minden egyes meglátogatott kollégiumi foglalkozást követően kézjegyével látja el, ezzel igazolja a gyakorlaton való részvételt. A gyakorlat értékelése a gyakorlatkísérő szemináriumon történik a hallgatók beszámolói alapján.
A szakmai gyakorlóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
A nappali tagozatos hallgatók állandó gyakorlóhelye a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának Internátusa. A levelező tagozaton tanuló hallgatók lehetőséget kapnak arra, hogy amennyiben lakóhelyükön vagy annak közelében fogadja őket egy kollégium, akkor ott végezzék gyakorlatukat. Ennek feltétele, hogy megfelelő szakmai végzettség birtokában levő nevelő legyen a gyakorlat vezetője. Ezekkel az intézményekkel az egyetem eseti szerződéseket köt.
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső" gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
Az egyetemmel egy udvarban működő internátus vezetőjével és munkatársaival folyamatos szakmai kapcsolatban vagyunk. A hallgatók tevékenységével kapcsolatban az informális, személyes egyeztetések a leggyakoribbak. A gyakorlatukat nem Debrecenben töltő levelezős hallgatók megfelelő instrukciókkal érkeznek a gyakorlat helyszínére, de a teológiai intézet és a fogadó intézmény közti megállapodások rögzítik mindkét fél gyakorlattal kapcsolatos feladatait. Felmerülő kérdések esetén a gyakorlatvezető mentor bármikor kapcsolatba léphet a tárgy felelősével.
Intézményi felelős: Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: G022 **A szakmai gyakorlat neve:** Csoportos általános iskolai gyakorlat **neve angolul:** Practice Teaching in Christian Education Congregation	**Kreditértéke:** 2
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 60 óra részidejű képzésben: **……...**hét / óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (*hányadik félév*): 8.	
Előtanulmányi feltételek: —	

A **szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok**
Cél: A hallgatók a tanórai folyamatok megfigyelése során szerezzenek tapasztalatokat, és kapjanak megerősítést a pedagógiai és pszichológiai ismeretek gyakorlati alkalmazásában. Komplex feladatokon keresztül ismerkedjenek meg az iskola jelenségvilágával. A nappali képzésben résztvevő hallgatók az egyetem szervezésében a debreceni református általános iskolákban hospitáláson vesznek részt, amely alatt legalább 15 óra hittan illetve vallásórát néznek meg. A gyakorlat teljes kitöltéséhez a fennmaradó óraszámban más tanórákon, illetve egyéb iskolai rendezvényeken vesznek részt megfigyelőként.
A **szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei**
A hallgatók a vallásórákról munka és hospitálási naplót vezetnek, amit a Teológiai Intézetben adnak le a megadott határidőig. A munkanaplóval igazolják megjelenésüket a csoportos általános iskolai gyakorlatukon, a hospitálási naplót pedig a kapcsolódó szemináriumon a gyakorlat oktató felelősével beszélik meg. A felelős oktató ezek alapján gyakorlati jeggyel értékeli a gyakorlatot.
A szakmai gyakorlóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
Debreceni Református Kollégium Általános Iskolája; Kölcsey Ferenc Református Általános Iskola, Debrecen
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső" gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
A csoportos általános iskolai gyakorlatot a Teológiai Intézet szervezi, felkéri a gyakorlat-vezetőket, biztosítja a munkanaplókat.
Intézményi felelős: Kustárné Dr. Almási Zsuzsanna, adjunktus, PhD
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: egyéb, ismeretkörbe nem rendelt tantárgyak

Tantárgy kódja: A050 **Tantárgy neve**: Portfólió **Tantárgy neve angolul:** Portfolio	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** portfólió	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 90 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 10.	
Előtanulmányi feltételek: G049 Szakmódszertan-K [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A portfólió lényegét tekintve olyan dokumentumok gyűjteménye, amelyek megvilágítják valakinek egy területen szerzett tudását, fejlődését. Mivel a pályán lévő pedagógusok minősítési folyamatában használnak portfóliót, ezért fontos, hogy a leendő pedagógusok már a tanulmányaik során megismerkedjenek a portfólió készítés folyamatával. A tanárképzésben a portfólió alkalmazása azt a célt szolgálja, hogy a tanárjelöltnek módja legyen arra, hogy bemutassa szakmai fejlődését, tanári kompetenciáinak (ki)alakulását. A portfólió ennek eszköze oly módon, hogy a jelölt benne gyűjti össze a tanulásának, fejlődésének menetét bemutató dokumentumokat. Ennek érdekében a dokumentumok gyűjtése folyamatosan történik a képzés első félévétől kezdve.
Lehetséges produktumok: csoportprofil; valamilyen tanulási-tanítási egység/téma terve; tanítási órák/foglalkozások terve; reflexió; értékelés; hospitálási napló; esetleírás (egy pedagógiai probléma megoldásának leírása, dokumentálása reflexióval); saját fejlesztésű tananyag (pl.: IKT-tananyag, feladatlap stb.); projektterv és megvalósításának dokumentumai, értékelése; szociometria; fejlesztési terv; a hallgató által (is) szervezett szakmai, iskolai rendezvény illetve közösségi program (pl. háziverseny, témanap, ünnepség, kirándulás) rövid leírása; dokumentálása, az esemény szervezésében betöltött szerep bemutatása; Szakmai publikációk, írások, kutatásban való részvétel stb. bemutatása, értékelése; az intézményben folyó innovációban, pályázatok készítésében, lebonyolításában történő részvétel bemutatása stb. de minden beadható, amit a hallgató készített a képzés ideje alatt.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A portfólió értékelésekor az értékelők megvizsgálják a fájlok tartalmát, a feltöltés dátumát és a következő szempontok szerint értékelnek 1-5 skálán (1 = nem jellemző; 5 = teljes mértékben jellemző)

- A portfólió rendezett, jól áttekinthető.

- A helyesírás, fogalomhasználat pontos, következetes.
- A választott fájlok jól kapcsolódnak az adott kompetenciaterülethez.
- A tanulókkal, tanárkollégákkal, szülőkkel való kommunikáció szakszerű és hiteles.
- Módszertani változatosság, tudatosság jellemzi a hallgató munkáját.
- Jól ismeri a szaktárgy tantervi követelményeit, és képes saját munkáját ezek figyelembevételével megtervezni.
- Célszerűen használja a digitális eszközöket, lehetőségeket.
- Együttműködést támogató, motiváló módszereket alkalmaz mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a tanórán kívül.
- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.
- Reálisan és szakszerűen elemzi, értékeli saját gyakorlatát és szakmai önfejlesztésének irányait.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom: —

További ajánlott irodalom: —

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A végzett tanár ismeri a pedagógiai tevékenységet meghatározó dokumentumokat, tantervfajtákat, tantervtípusokat, átlátja ezeknek az oktatás tartalmi szabályozásában betöltött szerepét.
- A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.

b) képességei

- Képes a tanítandó tananyag súlypontjait, felépítését, közvetítésének logikáját a tantervi előírásokkal és a pedagógiai célokkal összhangban az adott tanulócsoporthoz igazítani.
- Képes a tanulási-tanítási stratégia meghatározására, a tananyag feldolgozásához a pedagógiai céloknak és a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő oktatási folyamat meghatározására, hatékony módszerek, szervezési formák, eszközök kiválasztására a végzettségének megfelelő korosztály, illetve a felnőttoktatás keretében is.
- Szakmai szituációkban képes szakszerű, közérthető, nyílt és hiteles kommunikációra diákokkal, szülőkkel, a szaktárgyainak megfelelő szakterületek képviselőivel, az iskolai és iskolán kívüli munkatársakkal a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően.

c) attitűdje

- Elismeri, hogy a megfelelő tanulási légkör megteremtéséhez figyelembe kell venni a tanulók sajátos igényeit, ötleteit, kezdeményezéseit.
- Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, s reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
- Nyitott a pedagógiai tevékenységére vonatkozó építő kritikára.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.

- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Hodossi Sándor főiskolai docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: G074-A, G075-A **A szakmai gyakorlat neve:** Gyülekezeti katechetikai gyakorlat [1, 2] **neve angolul:** Practice Teaching in Christian Education Congregation [1, 2]	**Kreditértéke:** 1, 1
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 40 óra részidejű képzésben: **……...**hét / óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő/több részben szervezhető	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (*hányadik félév*): 3., 4.	
Elő- és *melléktanulmányi feltételek: [1]: *G091 Katechetika [1] [2]: G074-A Gyülekezeti katechetikai gyakorlat [1]	

A **szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok**
A gyülekezeti katechetikai gyakorlat célja, hogy a hallgatók mélyebb betekintést nyerjenek a gyülekezeti katechézis világába. A gyakorlat egyik részét a DRHE által felkért gyülekezetekben töltik, ahol gyermekistentiszteleteken, hittanórákon, ifjúsági órákon hospitálnak. A gyakorlat másik részétben egy saját maguk által választott gyülekezet nyári táboraiban vesznek részt, részben hospitálva, részben katechétai feladatokat vállalva. A gyakorlatokat munkanaplóban vezetik és igazoltatják, illetve hospitálási naplókat nyújtanak be.
A **szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei**
A gyakorlaton részt vevő hallgatók hospitálási naplót vezetnek, amelyben rögzítik tapasztalataikat, egyben igazolják a gyakorlat teljesítését. A gyakorlat előtt felkészítő megbeszélésen vesznek részt, valamint a gyakorlatot követően megbeszéljük a legfontosabb tapasztalatokat. A gyakorlat értékelése a hospitálási napló, valamint a megbeszéléseken való aktív részvétel alapján történik. Bármilyen szakmai kérdés felmerülése esetén a gyakorlatért felelős oktatót keresi meg ayakorlat során a hallgató.
A szakmai gyakorlóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
Debrecen - Nagytemplom, Debrecen - Nagyerdő, Debrecen Kossuth utca, Debrecen Kistemplom, Debrecen-Ebes/Szepes, Debrecen Szabadság telep, Debrecen-Józsa,
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső" gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
Mivel a gyülekezeti gyakorlatot általában évről-évre ugyanazokban a debreceni gyülekezetekben végzik a hallgatók, az egyetem illetékes oktatói folyamatos szakmai kapcsolatban állnak a lelkipásztorokkal. Bármilyen kérdés felmerülése esetén a teológiai intézet vezetője, oktatásszervezője vagy a gyakorlatért felelős oktató áll a mentorok rendelkezésére.
Intézményi felelős: Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: GY11, GY12, GY13, GY14, GY15, GY16 **Tantárgy neve**: Spirituális önismeret [1, 2, 3, 4, 5, 6] **Tantárgy neve angolul:** Spiritual Self-Knowledge [1, 2, 3, 4, 5, 6]	**Kreditértéke:** 0, 0, 0, 0, 0, 0
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeret	
A **tanóra típusa**: gyak., gyak., gyak., gyak., gyak., gyak., és **óraszáma**: 20, 20, 50, 50, 20, 20 az adott félévben. **Az ismeretátadásában alkalmazandó további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: Dramatikus és szerepjátékok, a pszichodráma és bibliodráma műfaja valamint a szisztemikus fenomenologikus csoportterápia eszközei.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy, gyakorlati jegy, gyakorlati jegy, gyakorlati jegy, gyakorlati jegy, gyakorlati jegy, **Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további** (*sajátos*) **módok:** A saját élményre épülő folyamat a részvétel és a személyes jelenlét alapján segíti a készségek és képességek fejlesztését.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 90 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1,2,5,6,11,12	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: GY11 Spirituális önismeret [1] [3]: — [4]: GY13 Spirituális önismeret [3] [5]: — [6]: GY15 Spirituális önismeret [5]	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**	
A tantárgy önmagunkhoz, a Teremtőhöz és embertársainkhoz való viszonyainkban ad támpontokat. Irányadó igei részek: 2Móz 20,12; Mk 12,30-31. A tantárgy fő céljai: a spiritualitás és az istenkép elméleti és gyakorlati tudatosítása, személyes művelése; az önreflektív képességek fejlesztése; az őszinteség, elfogadás és hitelesség minőségeinek ösztönzése; a tanulóközösség személyes és csoportidentitásának erősítése; a tanulóközösség egymás iránti érzékenységének és szolidaritásának mélyítése, olyan személyes életbeli tapasztalatok feldolgozása, amelyek akadályt képezhetnek a hivatáshoz kötődő területek (pl.: gyülekezetépítés, lelkigondozás, lelkivezetés) megfelelő művelésére; érzelmi reziliencia fejlesztése és erősítése.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
A személyes jelenlét. Megengedett hiányzás 15%	

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Ajánlott irodalom:

JÁLICS F.: *Tanuljunk imádkozni*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2011, ISBN: 978-963-9097-72-8.

MORENO, Z. T. – BLOMKVIST, L. D. – RÜTZEL, T.: *Pszichodráma – az élet duplája*, Animula, Budapest, 2006, ISBN: 963-941-052-7.

SJÖGREN, P.-O.: *A Jézus-ima – A szív imádsága*, zöld-S Studio, Budapest, 2009, ISBN: 978-963-874-085-4.

STANGIER, K. W.: *Itt és most – Bibliodráma a liturgia és pszichodráma vonzásában*, Egyházfórum – Magyar Bibliodráma Egyesület, Budapest, 2003.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

az emberi lélek működésének és törvényszerűségeinek induktív ismerete;
a kommunikáció csatornáinak és törvényszerűségeinek ismerete;
a konfliktuskezelés eszközeinek és eljárásainak ismerete.

b) képességei

önreflektív módon képes az emberi lélek törvényszerűségeit és ismereteit alkalmazni saját életére és társas kapcsolataira nézve;
képes gazdagítani és árnyaltabbá tenni kommunikációs kultúráját;
képes felismerni és adekvát módon kezelni a felmerülő intrapszichés és interperszonális kapcsolatokat.

c) attitűdje

megerősödik hivatástudatában, érzékenyen reagál a lelkipásztori hivatás kihívásaira;
mélyebben éli meg a személyes spiritualitás és a kegyességi élet lehetőségeit és gyakorlatát;
hit és spiritualitás, kegyességi élet jártasságában elmélyül.

d) autonómiája és felelőssége

vállalja személyes felelősségét saját hivatásának gondozásában, személyiségének önreflektív fejlesztésében és hivatáshoz kapcsolódó viselkedésének megélésében;
a kurzus során kapott felismeréseit felelősen és szabadon használja a gyülekezeti élet különböző területein;
törekszik arra, hogy spirituális önismeretét tovább műveli.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Mézes Zsolt László, adjunktus, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: G025 **A szakmai gyakorlat neve:** Összefüggő egyéni középiskolai gyakorlat **neve angolul:** Supervised Teaching Practice	**Kreditértéke:** 20
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 180 óra részidejű képzésben: **……..**hét / óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (*hányadik félév*): 10.	
Előtanulmányi feltételek: G049 Szakmódszertan-K [2]; B034-A Újszövetségi bibliai teológia [2]; B036-A Ószövetségi bibliai teológia [2]; R001 Rendszeres teológiai szigorlat; R034-A XIX-XX. századi egyháztörténet [1]; R036-A A XIX-XX. századi egyháztörténet [2]	

A **szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok**

A Debreceni Egyetem tanárképzési szabályzata értelmében a tanárjelölt hallgatók képzésének zárószakaszát a vezető-, mentortanárok irányítása mellett megvalósuló tanítási-, pedagógia gyakorlat jelenti. A gyakorlat alapvető célja, hogy betekintést nyújtson az iskolai munka sokszínűségébe, teret biztosítson a jelölt számára olyan széles skálájú pedagógiai tevékenységre, amely során felkészül az önálló tanári munkára, a 12 éven felüli korosztály oktatására, nevelésére.
A gyakorlat összes óraszáma: 180.
Ennek megoszlása:

- tanítás: 22-55 tanóra
- felkészülés: 22-55 óra
- iskolai képzési dokumentumok, értékelési rendszer tanulmányozása: 5-10 óra
- iskolai alaptevékenység: (hospitálás, anyaggyűjtés, tanításon kívüli tevékenység) 40 óra
- ifjúságvédelem, mentálhigiéné, konfliktuskezeléssel kapcsolatos tevékenység: 20-30 óra
- tehetséggondozás, felzárkóztatási alkalmak: 10-20 óra
- szülők-tanárok találkozása, diákönkormányzat, iskolai ünnepségek: 10-20 óra
- szabadidős tevékenységek (színház-, mozi-, múzeumlátogatás, felügyelet): 5-10 óra
- külső intézmények megismerése: (pl. pedagógiai intézet, nevelőszülői hálózat, drogambulancia) 10-20 óra

A gyakorlóhelyen teljesítendő feladatok ütemezését a jelölt egyéni programjában kell megtervezni.
A hallgatók a gyakorlatról munka és hospitálási naplót vezetnek és adnak be.

A **szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei**

Az összefüggő egyéni középiskolai gyakorlat vizsgatanítással zárul.

A szakmai gyakorlóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött

A gyakorlóhelyek kiválasztását a DRHE Teológiai Intézete koordinálja.

A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső" gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése

Az összefüggő egyéni középiskolai gyakorlatot a Teológiai Intézet szervezi, felkéri a gyakorlat-vezetőket, biztosítja a munkanaplókat.

Intézményi felelős:
Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G026 **Tantárgy neve**: Középiskolai gyakorlatkísérő szeminárium **Tantárgy neve angolul:** Seminar Support to Secondary School Practice	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: —	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 90 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 10.	
Elő- és *melléktanulmányi feltételek: *G025 Összefüggő egyéni középiskolai gyakorlat	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A szeminárium célja, hogy az összefüggő iskolai tanítási gyakorlaton részt vevő tanárjelöltek egyéni vagy kiscsoportos gyakorlási lehetőséget kapjanak az általuk megtartandó tanórára való felkészülésre. Közös óravázlatok készítése, a megtartott tanórák kielemzése segíti a hallgatókat nemcsak a zárótanításra való felkészülésükben, hanem pedagógia kultúrájuk fejlesztésében is.
A gyakorlatkísérő szeminárium két részből áll. Az első részben a gyakorlat megkezdése előtt a hallgatók a tantárgyfelelős oktatóval megbeszélik a középiskolai gyakorlat célját, folyamatát és szempontrendszerét. A szeminárium második részében a hallgatók a hospitálási napló bemutatásával megbeszélik és értékelik a gyakorlat teljes folyamatát és tapasztalatait.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Gyakorlati jegy:
Feltétele a gyakorlat teljesítése, a munka- és hospitálási napló beadása, megbeszélése.
A gyakorlati jegy minősítésének rendszerét a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom: —

További ajánlott irodalom: —

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Az előtanulmányok alapján ismeri a középiskolai vallástanítás előkészítéséhez és megtartásához szükséges elméleti háttéranyagot.
- Ismeri a DRHE feltételrendszerét a gyakorlat teljesítéséről.

b) képességei

- Képes az előtanulmányok elméleteit, útmutatásait alkalmazni a vallásórák előkészítésében és megtartásában.
- Képes a középiskola tanulmányi rendjébe bekapcsolódni, gyakorlatát a mentortanárok útmutatásai és kontrollja mentén teljesíteni.

c) attitűdje

- Kész elfogadni a DRHE által kidolgozott szempontrendszert a középiskolai gyakorlat teljesítésére, a hallgatói viselkedésre, a szakmai elvárások betartására.
- Készséget mutat önmaga teljesítményének kritikai értékelésére, kész erősségeit tudatosítani és továbbfejleszteni, szakmai hiányosságait és gyengeségeit javítani.

d) autonómiája és felelőssége

- A kijelölt tanítási és egyéb iskolai feladataira önállóan készül, azzal a felelősséggel, hogy szakmai kontroll kíséri.
- A munka- és hospitálási naplót időarányosan és hitelesen vezeti.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:
Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: G008 **A szakmai gyakorlat neve:** Összefüggő egyéni kollégiumi gyakorlat **neve angolul:** Supervised Educator Practice	**Kreditértéke:** 4
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 60 óra részidejű képzésben: **……..**hét / óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (*hányadik félév*): 9.	
Előtanulmányi feltételek: G028 Kollégiumi nevelés és lelkigondozás [2]	

A **szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok**
Az összefüggő egyéni kollégiumi gyakorlat célja, hogy a hallgatók a nevelői folyamatok megfigyelése során szerezzenek tapasztalatokat, és kapjanak megerősítést a pedagógiai és pszichológiai ismeretek gyakorlati alkalmazásában. Komplex feladatokon keresztül ismerkedjenek meg a kollégium jelenségvilágával. A mentortanár vezetésével önálló nevelői feladatokat lásson el.
A **szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei**
A kollégiumi gyakorlaton végzett tevékenységek megfigyelési szempontjait a hallgatók által megkapott munkanapló rögzíti. Ugyanez a dokumentum tartalmazza a kollégiumi/internátusi foglalkozások, tevékenységek látogatásainak igazolását is. A nevelőtanár minden egyes meglátogatott kollégiumi foglalkozást követően kézjegyével látja el, ezzel igazolja a gyakorlaton való részvételt.
A szakmai gyakorlóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
Állandó gyakorlóhely: Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának Internátusa. A levelezős hallgatók a lakóhelyükhöz közeli kollégiumban kapnak lehetőséget a gyakorlat teljesítésére, amennyiben az intézmény a megfelelő szakmai végzettséggel rendelkező mentort tud biztosítani gyakorlatvezetőnek.
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
Az egyetemmel egy udvarban működő internátus vezetőjével és munkatársaival folyamatos szakmai kapcsolatban vagyunk. A hallgatók tevékenységével kapcsolatban az informális, személyes egyeztetések a leggyakoribbak. A gyakorlatvezető felkérését a teológiai intézet végzi. A gyakorlatukat nem Debrecenben töltő levelezős hallgatók megfelelő instrukciókkal érkeznek a gyakorlat helyszínére, de a teológiai intézet és a fogadó intézmény közti megállapodások rögzítik mindkét fél gyakorlattal kapcsolatos feladatait. Felmerülő kérdések esetén a gyakorlatvezető mentor bármikor kapcsolatba léphet a tárgy felelősével.
Intézményi felelős: Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G009 **Tantárgy neve**: Kollégiumi gyakorlatkísérő szeminárium **Tantárgy neve angolul:** Preservice Consultation Course for Student Educators	**Kreditértéke:** 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: tanári felkészítés ismeretkörei	
A **tanóra típusa**: gyak. és **óraszáma**: 30 az adott **félévben** Az ismeretátadásában alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok, jellemzők**: esetmegbeszélés,	
A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (*sajátos*) **módok:** —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati **gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”)**: 75 kredit%	
A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 9.	
Elő- és *melléktanulmányi feltételek: *G008 Összefüggő egyéni kollégiumi gyakorlat	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A szeminárium célja, hogy az összefüggő kollégiumi gyakorlaton részt vevő tanárjelöltek egyéni vagy kiscsoportos gyakorlási lehetőséget kapjanak az általuk megtartandó foglalkozásokra való felkészülésre.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli beszámolók a gyakorlat során szerzett tapasztalatokról, a tapasztalatok összegzését követően a tanulságok egyéni, majd közös levonása.
Gyakorlati jegy.
A gyakorlati jegyet a kollégiumi gyakorlatról készített hospitálási napló, egy gyakorlat során szerzett tapasztalatokat leíró és értékelő három oldalas esszé, valamint a gyakorlatkísérő szemináriumon való aktív részvétel határozza meg. A gyakorlatkísérő szemináriumon az aktív, egymás tapasztalataira is reflektáló, a gyakorlat során levont általános tanulságokat a szakirodalomból megismert összefüggések, folyamatok fényében értelmező közös munka az elsődleges elvárás, egyben az értékelés elsődleges szempontja is.

A **2-5** legfontosabb *kötelező,* illetve *ajánlott* **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

MIKONYA GY.: Az európai egyetemek története 1230-1700, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2014, ISBN: 978-963-284-507-4.

HODOSSI S.: Illúziók és realitások a magyarországi középfokú internátusi nevelésben, Mediárium, 2014, 8(1-2), (23–37).

További ajánlott irodalom:

BENEDEK I. (szerk.): Gondolatok a kollégiumban I-II-III, Ady Endre Közgazdasági Szakkollégium, Budapest, 2002, 2005, 2006, ISBN: I: 963-219-160-9, II: 963-218-657-5, III: 963-06-0421-3.

Azoknak **a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** *(tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a pedagógus szakma jogi és etikai szabályait, normáit.
- Tájékozott a szülőkkel és a pedagógiai munkáját segítő különféle szakemberekkel, szakmai intézményekkel való együttműködés módjairól.

b) képességei

- Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait.
- A szakképzett tanár a tervezés során rendszerszemléletű megközelítésre képes.
- A szakképzett tanár képes a tanulókkal a kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésére, az együttműködési elvek és formák közös kialakítására, elfogadtatására.

c) attitűdje

- A végzett tanár pedagógiai helyzetekben képes együttműködésre, kölcsönösségre, asszertivitásra, segítő kommunikációra.
- Betartja a pedagógus pálya jogi és etikai normáit.

d) autonómiája és felelőssége

- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: G003-A **A szakmai gyakorlat neve:** Összefüggő egyéni tanítási gyakorlat **neve angolul:** Supervised Teaching Practice	**Kreditértéke:** 18
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama: 60 óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (*hányadik félév*): 10.	
Előtanulmányi feltételek: G049-L Szakmódszertan-K [2]	

A **szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok**

Az oktatás célja: a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek, a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptevékenységek, az iskola, mint szervezet és támogató rendszereinek iskolai gyakorlatban való megismerése.

A tantárgy tartalma: A gyakorlatot a képzés utolsó félévében kell teljesíteni. Ennek előfeltétele az osztatlan tanárképzés minden követelményének teljesítése, illetve az azok teljesítéséhez szükséges kreditek összegyűjtése. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, szakképzettségenként heti 2–5 óra (max. heti 10 óra) tanítást, szakszerű foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátását, az iskolán kívüli tevékenységeket (az iskola jogszabályi környezete, a szakszolgálatok, szakmai szolgáltató intézmények munkájának megismerése), a tanítást kísérő szeminárium elvégzését, valamint az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását.

A **szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei**

A félév végén a mentortanár és a konzulens tanár szöveges értékelést készít a jelölt tanítási gyakorlatáról, és azt érdemjeggyel értékeli (kétszakos képzésben két minősítés és két jegy). A mentortanár az értékelésben a tanításon kívüli tevékenységeket is értékeli.

Az összefüggő egyéni tanítási gyakorlat vizsgatanítással zárul.

A szakmai gyakorlóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött

A gyakorlóhelyek kiválasztását a DRHE Teológiai Intézete koordinálja.

A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső" gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése

Az összefüggő egyéni középiskolai gyakorlatot a Teológiai Intézet szervezi, felkéri a gyakorlat-vezetőket, biztosítja a munkanaplókat. (egy szakos képzésben)

Irodalom:

Mészáros Aranka: Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága ELTE Eötvös Kiadó, 2004.

https://tanarkepzes.unideb.hu/sites/default/files/inline-files/Kisf%C3%BCzet%20v%C3%A9gleges.pdf

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.
- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.
- Ismeri a szakmódszertan hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit.
- Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.
- Ismeri a szaktárgy tantervét, tantervi és vizsgakövetelményeit, valamint a tantárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, tananyagstruktúráját, illetve belső logikáját.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információ forrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a digitális tankönyveket, taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.

b) képességei

- A szakképzett tanár a tervezés során rendszerszemléletű megközelítésre képes.
- Az iskola pedagógiai programja, a tanulói személyiség fejlesztésére
- vonatkozó tantervi célkitűzések, a tanulók életkora, az elsajátítandó tudás sajátosságai, a rendelkezésre álló taneszközök és a pedagógiai környezet közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére (tanmenet, tematikus terv, óraterv, folyamatterv).
- Képes a tanítandó tananyag súlypontjait, felépítését, közvetítésének logikáját a tantervi előírásokkal és a pedagógiai célokkal összhangban az adott tanulócsoporthoz igazítani.
  Képes a szaktárgya tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyveket, taneszközöket, egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani (különös tekintettel az információkommunikációs technológiára).
- A pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra képes.

c) attitűdje

- Fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást.
- A tervezés során együttműködik a kollégákkal és a tanulókkal, kész figyelembe venni az adott tanulócsoport sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociális felkészültség).

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.
- A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.
- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviseletében, indoklásában.

Intézményi felelős: Dr. Hodossi Sándor, főiskolai docens, PhD.
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék